

ศึกษาการนำหลักธรรมมาปฏิบัติในดารบริหารงานของผู้บริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลท่าศาลา
อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

นายบุญใหญ่ ทนุพันธ์

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๔๖

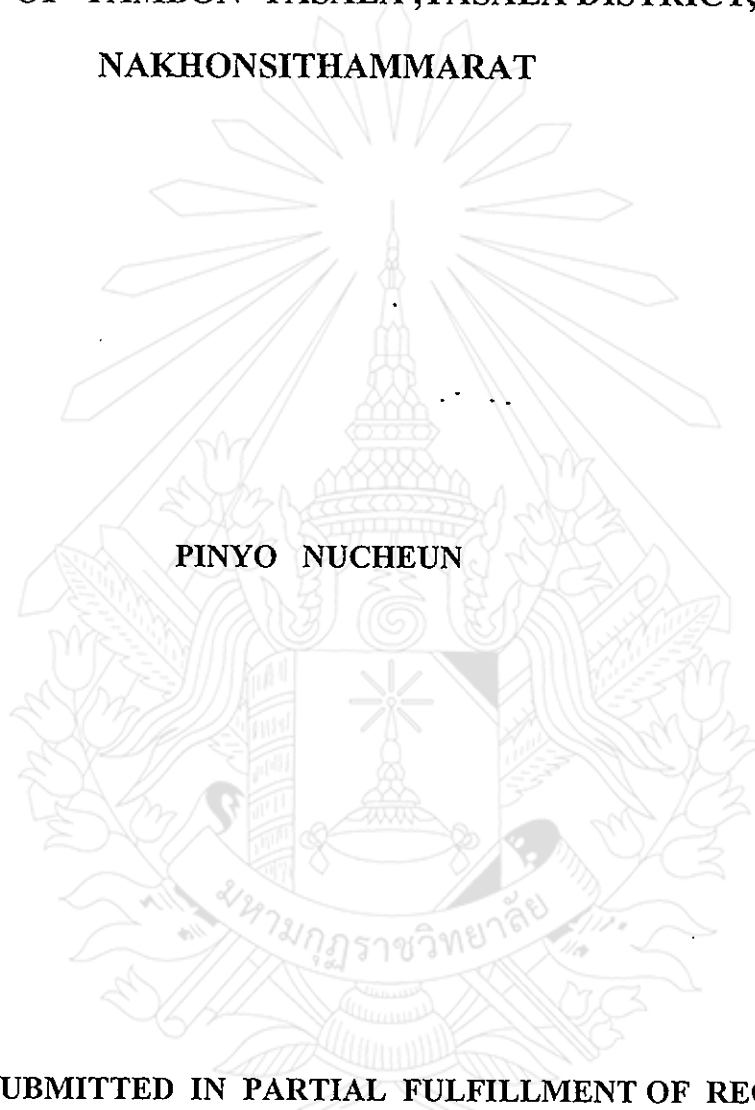
ศึกษาการนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลท่าศาลา
อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2549

B 9204

**THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE AND ADMINISTRATION
IN TAMBON ADMINISTRATION ORGANIZATION : A CASE
STUDY OF TAMBON TASALA ,TASALA DISTRICT,
NAKHONSITHAMMARAT**

PINYO NUCHEUN

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E.2549 (2006)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลท่าศาลา
อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชื่อนักศึกษา : นายภิญโญ หนูชื่น

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.เดชชาติ ตริทรัพย์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒนวิริยาจารย์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒนวิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.เดชชาติ ตริทรัพย์)

..... กรรมการ
(ผศ. พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(ผศ. ดร. ไมตรี จันทรา)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : The Principles of Good Governance and Administration
in Tambon Administration Organization : A Case Study of
Tambon Tasala, Tasala District, Nakhonsithammarat

Student's Name : Mr. Pinyo Nucheun

Department : Government

Advisor : Dr. Kantaphon Nuthongkaew

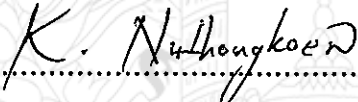
Co-Advisor : Dr. Datchat Treesap

Accepted by Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Master's Degree.

..... Dean of Graduate School
(Phragrupaladsampipattanaviriyajarn)

Thematic Committee

..... Chairman
(Phragrupaladsampipattanaviriyajarn)

..... Advisor
(Dr. Kantaphon Nuthongkaew)

..... Co-Advisor
(Dr. Datchat Treesap)

..... Member
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

..... Member
(Asst. Prof. Dr. Maitree Chantra)

หัวข้อสารนิพนธ์	: ศึกษาการนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลาจังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อนักศึกษา	: นายภิญโญ หนูชื่น
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร.เดชชาติ ศรีทรัพย์
ปีการศึกษา	: 2549

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของสารนิพนธ์นี้ คือการศึกษาการนำหลักธรรมมาภิบาลและหลักพุทธธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

สารนิพนธ์นี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเชิงคุณภาพโดยศึกษาจากเอกสาร ข้อมูล ของทางราชการ(องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา) หนังสือเกี่ยวกับพระพุทธรธรรม วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์ รวมถึงงานเขียนต่าง ๆ และการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา แล้วนำมาวิเคราะห์ อธิบาย เพื่อให้ได้เนื้อหาสาระ และองค์ความรู้ที่สอดคล้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานภายใต้หลักธรรมมาภิบาล คือการนำหลักศาสนธรรมมาบูรณาการกับหลักการแนวคิดทฤษฎีและหลักวิชาการ มายึดถือเป็นหลักปฏิบัติงานของผู้บริหาร โดยมีหลักศาสนธรรมเป็นตัวกำกับรองรับและประดับประดองให้การใช้หลักการและหลักวิชาการเป็นไปโดยความถูกต้องชอบธรรม บรรลุตามวัตถุประสงค์

2. การนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาภายใต้กรอบของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่กฎหมายกำหนดแล้วยังมีปัจจัยอันคุณลักษณะของผู้บริหารที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน คือใช้ศาสตร์ทางธรรมใช้ศิลปทางการบริหาร และบูรณาการนำไปใช้จนเกิดผลสัมฤทธิ์ของงานในระดับหนึ่งและผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้รู้ถึงศักยภาพ และผลสัมฤทธิ์ของการนำหลักธรรมมาภิบาลว่ามีส่วนใดบ้างที่จะต้องพัฒนา ปรับปรุง ต่อไปอันจะทำให้องค์กรและองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลามีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

Thematic Title : **The Principles of Good Governance and Administration
in Tambon Administration Organization : A Case Study of
Tambon Tasala, Tasala District Nakhonsithammarat**

Student's Name : **Mr. Pinyo Nucheun**

Department : **Government**

Advisor : **Dr. Kantaphon Nuthongkaew**

Co-Advisor : **Dr. Datchat Treesap**

Academic year : **B.E 2549 (2006)**

ABSTRACT

The objective of this Thematic is to study the use of Good Governance and Dhamma by the Administration in managing Tasala Subdistrict Administration Organization Tasala District Nakhonsitamarat Province

The author of this Thematic has implemented The qualitative Study , using the official documents form “Tasala Subdistrict Administration Organization Tasala District Nakhonsitamarat province “, Dhamma books , the sis and Thematic , including several related Articles. Then. The outhor has analyzed and Summarized The Study to come up with the conclusion in persistent with the objective of this research.

The research indicates

1. The management under “Good Governance” is to apply the religious, theoreticst, and acadamic principles in the most righteous way to accomplish the goals.
2. Despite of the use of Good Governance by the Administrator in managing “Tasala Subdistrict Administration Organization Tasals District Nakhonsitamarat province with in the legst scope of duties and responsibitties , The Administrator has to creatively apply both religious the ories and management techniques for the optimal efficiancy. The results of this research have alerted the Administrator Organization “Tasala District Nakonsitamarat province” and other related parties , the power and the effectiveness of Good Governance. They also realiza what and how to improve in order to simultaneasly and consistently strengthen “Tasala Subdistrict Administration Organization Tasala District Nakhonsitamarat Province”.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ก็โดยได้รับความเมตตากรุณาและสงเคราะห์ช่วยเหลือจากคณาจารย์ หลายท่านที่ได้ให้ความรู้คำแนะนำเป็นวิทยาทานโดยเฉพาะ อาจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ถูกต้องทั้งด้านเนื้อหาสาระ ตลอดจนรูปแบบ ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณอาจารย์เดชชาติ ตริทรัพย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมได้ให้ความเมตตาแนะนำด้านเนื้อหาสาระในด้านพุทธธรรม การบูรณาการ หลักการบริหารกับหลักพุทธธรรม ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องและชี้แนะแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณ ดร.ส่งศรี ชมภูวงศ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำวิชาระเบียบวิธีทางรัฐศาสตร์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาท ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตลอดจนให้คำแนะนำ แก้ไข ปรับปรุง และเป็นกำลังใจให้เสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์สมบูรณ์ ชูดวง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบเค้าโครงเรื่องและสาระของสารนิพนธ์ ฉบับนี้ ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องด้านรูปแบบของงานวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ

ขอขอบคุณ ผู้บริหาร พนักงานเจ้าหน้าที่รวมถึงบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ด้านเอกสาร หลักฐาน และสนับสนุนข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้แก่ผู้วิจัยได้สำรวจตรวจสอบทำการวิจัยครั้งนี้ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมี จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็น กตเวทิตาคุณ แต่ บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน

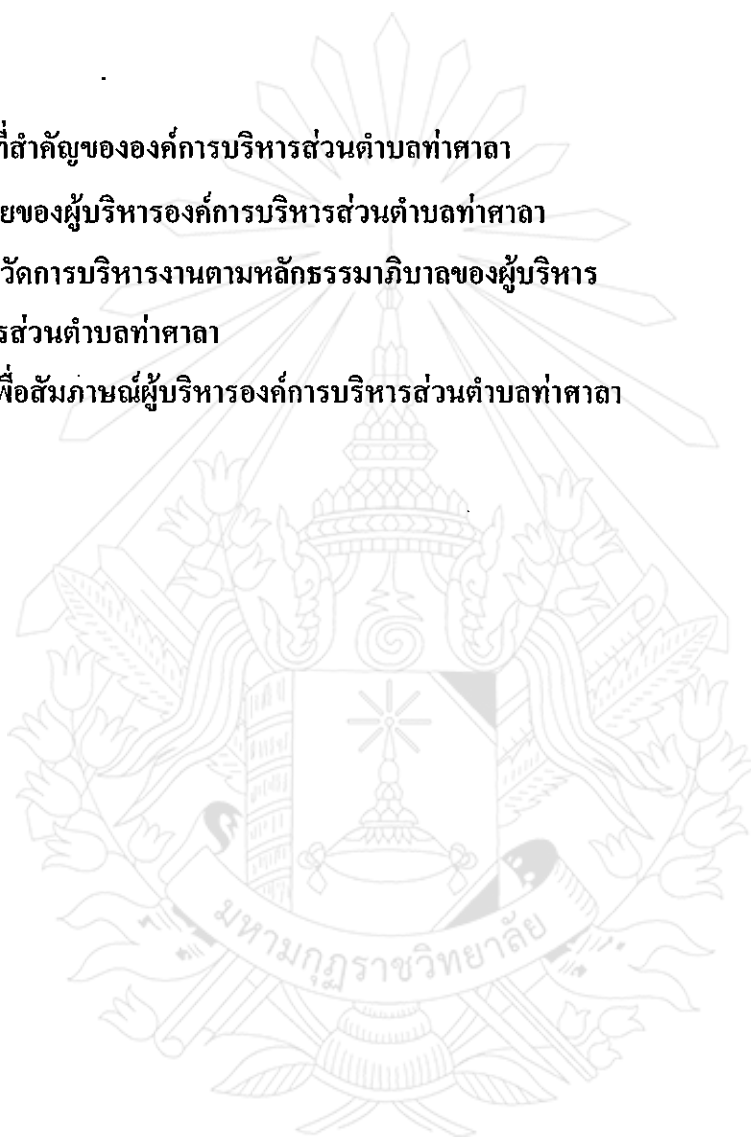
นายภิญโญ หนูชื่น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
บทที่ 2 การศึกษาหลักธรรมาภิบาลในหลักพระพุทธธรรม	14
2.1 ความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล	14
2.2 ธรรมาภิบาลในทัศนะของปัจเจกชนและทัศนะของผู้วิจัย	18
2.3 หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล	20
2.4 ธรรมาภิบาลและพุทธธรรมที่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา นำไปใช้ในการบริหารงาน	26
2.5 การบริหารตามแนวพระพุทธธรรม	38

บทที่ 3	ศึกษาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา	40
3.1	ความเป็นมาโครงสร้างงาน, โครงสร้างองค์กร และหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล	40
3.2	แนวความคิดและวิสัยทัศน์การกระจายอำนาจให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	47
3.3	แนวความคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ	50
3.4	ผลการศึกษานำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา	62
3.5	สรุปผลการศึกษาตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาภายใต้หลักธรรมาภิบาล	81
3.6	ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลและหลักพุทธธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา	84
บทที่ 4	ศึกษาหลักธรรมาภิบาลกับหลักพุทธธรรม ในการบริหารงานเชิงบูรณาการ	86
4.1	วิเคราะห์การบูรณาการหลักพุทธธรรมและหลักธรรมาภิบาลที่นำไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา	86
4.2	สรุปหลักพุทธธรรมที่นำไปใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	89
4.3	สรุปบทสัมภาษณ์การนำหลักธรรมาภิบาลและหลักพุทธธรรมมาบูรณาการนำไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา	90
บทที่ 5	บทสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	95
5.1	สรุปผลการวิจัย	95
5.1.1	ระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน	95
5.1.2	สรุปผลการวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลที่นำไปใช้ในการบริหารงาน	96
5.1.3	การนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุง	97
5.1.4	องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย	98

5.2 ข้อเสนอแนะ	
5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	98
5.2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	99
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	
ก ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา	106
ข คำแถลงนโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา	108
ค ข้อมูลและตัวชี้วัดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา	111
ง กรอบคำถามเพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา	121
ประวัติผู้วิจัย	123

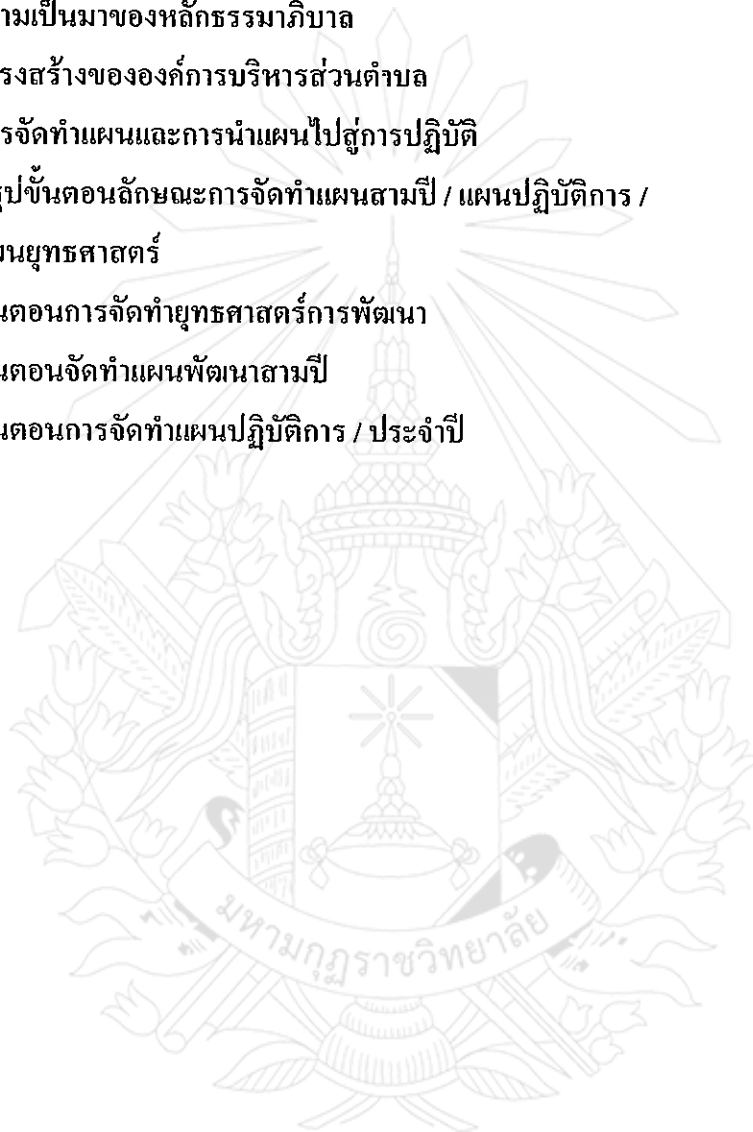
สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	
สรุปผลการศึกษารวสอบการบริหารงานของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาภายใต้หลักธรรมาภิบาล	81
ตารางที่ 2	
สรุปผลการศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา	85
ตารางที่ 3	
สรุปหลักพุทธธรรมที่นำไปใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	89

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า	
แผนภูมิที่ 1	ความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล	18
แผนภูมิที่ 2	โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล	42
แผนภูมิที่ 3	การจัดทำแผนและการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ	54
แผนภูมิที่ 4	สรุปขั้นตอนลักษณะการจัดทำแผนสามปี / แผนปฏิบัติการ / แผนยุทธศาสตร์	58
แผนภูมิที่ 5	ขั้นตอนการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนา	59
แผนภูมิที่ 6	ขั้นตอนจัดทำแผนพัฒนาสามปี	60
แผนภูมิที่ 7	ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการ / ประจำปี	61

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลไม่ใช่เรื่องใหม่แต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษย์นับเป็นพัน ๆ ปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคม อย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี และสังคมมีการพัฒนาที่ยั่งยืน ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองการพัฒนาประชาธิปไตยที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนาด้านต่าง ๆ เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยต้องตื่นตัว และได้ทุ่มเทพยายาม เพื่อการปฏิรูปการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือหลัก ธรรมาภิบาล (Good Governance) ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและกติกาใหม่ของสังคม¹ และสาเหตุหลักที่ผลักดัน ให้มีการปฏิรูปการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือตามหลักธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่องได้แก่

1. ภาครัฐในยุคใหม่ต้องปรับลดบทบาทจากผู้ปกครองเป็นผู้ให้บริการและธรรมรงค์รักษาความเป็นธรรมในสังคม ภาคประชาชนและภาคเอกชนมีบทบาทในการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี (ธรรมาภิบาล) มากขึ้น
2. ภาคเอกชนได้ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ ตามหลักการบริหารงานสมัยใหม่อย่างต่อเนื่องและรวดเร็วเพื่อความอยู่รอดและการแข่งขัน
3. ภาครัฐไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกที่รวดเร็วรุนแรง เปิดกว้างและมีการแข่งขันสูงขึ้น
4. ผลที่ภาครัฐปรับตัวไม่ทันการณ์ ทำให้ภาครัฐล่าช้า อ่อนแอ ไม่สามารถบริหารจัดการประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้เกิดภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศตกต่ำ เกิดภาวะหนี้ท่วมทับัน
5. สังคมเสื่อมศรัทธาในภาครัฐ ทั้งในเรื่องการบริหารและการทุจริตประพฤติมิชอบ

¹ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน , คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 , (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ข้าราชการพลเรือน 2544) , หน้า 1.

แนวความคิดหลักในการปฏิรูปภาครัฐ และระบบราชการในประเทศที่พัฒนาแล้วมีความแตกต่างจากประเทศที่กำลังพัฒนาหรือด้อยการพัฒนา โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย มีเงื่อนไข กติกา และรูปแบบการบริหารบ้านเมืองที่แตกต่างกันออกไปหลายประเทศมีการปรับปรุงระบบการบริหาร จัดการ และแสวงหารูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมของแต่ละประเทศ²

หลักธรรมาภิบาลในการนำไปใช้ของผู้บริหาร อบต.ท่าศาลา

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เมื่อ วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2538 ซึ่ง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาเกิดขึ้น โดยผลของกฎหมายพร้อมกันกับ องค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ถึงปัจจุบัน มีจำนวน 6,745 แห่ง ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลขาดความพร้อมในการบริหารกิจการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ โดยเฉพาะปัญหาด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ อำนาจ และจริยธรรมของบุคลากรรวมทั้งปัญหาการบริหารงานที่ขาดความโปร่งใสขาดประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ปัญหาดังกล่าวหากไม่ได้แก้ไขจะส่งผลให้การพัฒนาท้องถิ่นโดยภาพรวมไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ทางราชการกำหนด

ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีโครงการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. พัฒนาส่งเสริมการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีการบริหารงานที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะความโปร่งใสมีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพและบทบาทประชาคมระดับหมู่บ้าน ตำบล ให้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีเป้าหมาย มีการบริหารงานที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ผ่านเกณฑ์ชี้วัดที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด³

² สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542, (กรุงเทพมหานคร : ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอน 63 ง. ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2542), หน้า 7.

³ กองราชการส่วนตำบลกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, คู่มือการปฏิบัติงานของทีมวิทยากรระดับอำเภอ ตามโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปี 2545, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาธิตศึกษาดินแดน , 2545), หน้า 3.

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มอบหมายให้สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดและอำเภอทำการติดตามประเมินผล การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักธรรมาภิบาล กิจกรรมงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในรอบปี การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การตั้งข้อบัญญัติต่าง ๆ รวมถึงภารกิจการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การถ่ายโอนภารกิจ และงานอื่น ตามนโยบายของรัฐบาล ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการอำนาจหน้าที่ มากมายหลายเรื่อง แต่ทว่าทั้งหมดนั้นนอกจากการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบเฉพาะเรื่องแล้ว สิ่งหนึ่งที่ต้องยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ คือ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั่นเอง หรือหลักธรรมาภิบาล

ความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ

เป็นแนวนโยบายแห่งรัฐที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องยึดถือปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

- เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ประชาชนได้รับความสะดวกและได้รับการสนองตอบตามความต้องการ

- เพื่อเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานและได้ข้อมูลตามความเป็นจริงนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ได้นำนโยบายหลักการ หลักวิชา และหลักธรรม(ธรรมาภิบาล) ไปใช้ในการบริหารงานราชการแล้ว แต่ยังไม่เคยได้วิเคราะห์ วิจัย ผลสัมฤทธิ์และข้อบกพร่องว่ามีจุดอ่อนจุดแข็งอยู่ในระดับใด และไม่มีตัวชี้วัดที่แน่นอน เพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่เป็นสาระเป็นเครื่องมือเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบ ได้ทราบว่าการบริหารงานของตนภายใต้หลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างไร เพื่อการนำไปสู่การสร้างศักยภาพ ความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีระบบแบบแผนและสามารถบรรลุเป้าหมายในการใช้ศักยภาพขององค์กรที่มีอยู่แปลงนโยบายแผนงานไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม สำเร็จตามเป้าหมายและหน้าที่ของตนได้ซึ่งเป็นไปภายใต้หลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี(ธรรมาภิบาล) นั่นเอง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาระดับของการนำหลักธรรมาภิบาลและหลักพุทธธรรม ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) มุ่งที่จะศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ คือ กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2546 ตลอดจน กฎระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายอื่นที่กำหนดให้้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องยึดถือและปฏิบัติ และไม่ปฏิบัติรวมถึงมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ ประจํา,การเมืองและพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และพระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน พจนานุกรม พุทธศาสตร์

เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แบบประเมินธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบบสรุปผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี ข้อบัญญัติทั่วไปและข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และแบบประเมินความพึงพอใจของประชาชน ข้อมูลต่าง ๆ จากแบบสำรวจที่ทางราชการกำหนดให้ดำเนินการเช่น ข้อมูล จปฐ, กชช. 2 ค. , นโยบาย , แผนงานโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ และผลสัมฤทธิ์ ของงานในแต่ละด้านที่ต้องปฏิบัติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะเนื้อหาสาระในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลเท่านั้น

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการสำรวจผลสัมฤทธิ์ ประเมินผล วิเคราะห์ การนำหลักธรรมาภิบาลหรือ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ไปใช้ในการบริหารด้านการงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาในหัวข้อเรื่อง ดังนี้

1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย(ข้อบัญญัติตำบล) ต่าง ๆ ให้ทันสมัย เป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของประชาชนและสังคมโดยมีกฎหมายให้อำนาจรองรับการตรากฎหมาย (ข้อบัญญัติ และประชาชนยินยอมปฏิบัติตามกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการบริหารจัดการ หรือการปกครองภายใต้กฎหมาย)

2) **หลักคุณธรรม** ได้แก่การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยยึดถือหลักธรรมทางศาสนา จรรยาบรรณ หรือจริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ และสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไป พร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต มีความรู้รักสามัคคีในกลุ่มประชาชน ราชการด้วยกัน

3) **หลักความโปร่งใส** ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการและสามารถตรวจสอบได้

4) **หลักการมีส่วนร่วม** คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหา กำหนดนโยบายในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

5) **หลักความรับผิดชอบ** ได้แก่ การตระหนักในสิทธิอำนาจหน้าที่ สำนึกในความรับผิดชอบต่อ ตำบล สังคม ใส่ใจปัญหาของชุมชน กระตือรือร้น ในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในเสียงส่วนน้อยและความคิดเห็นที่แตกต่างกันและกล้าที่จะรับผิดชอบจากผลที่ตนกระทำ

6) **หลักความคุ้มค่า** ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ ทรัพย์สินต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงทรัพยากรทางธรรมชาติด้วย

1.3.2 **ศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร** จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานโดยตรงคือ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา 1 ท่าน รองนายก 2 ท่าน

1.3.3 **ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสารเชิงประจักษ์** ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ปฏิบัติจริง และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลมาวิเคราะห์

1.3.4 **ขอบเขตด้านเวลา** ผู้วิจัยได้ศึกษาตรวจสอบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ในระยะเวลาปีงบประมาณ 2548 เท่านั้น

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ใช้วิธีการสำรวจเอกสาร (Documentary Research) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) จากพระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชนและเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่กฎหมายระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล งานเขียนแนวคิด ใน

ทางรัฐศาสตร์ พุทธศาสตร์ บริหารจัดการ การบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี ของผู้ทรงความรู้หรือนักวิชาการ นักการเมือง นักบริหาร หรือปราชญ์ทางศาสนธรรม และข้อมูลเชิงประจักษ์ คือข้อมูลและเอกสารที่ได้ทำการศึกษาตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาและแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาโดยนำแนวความคิดทางการบริหาร ทางการรัฐศาสตร์และพุทธธรรม ในพระพุทธานามาเป็นแบบ แล้วนำหลักธรรมาภิบาลเข้าไปวิเคราะห์และเปรียบเทียบให้เห็นถึงระดับของการนำหลักธรรมาภิบาลและพุทธธรรมไปใช้ในการบริหารงานของแต่ละหมวดแต่ละหัวข้อของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา โดยที่ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สํารวจการจัดเก็บรวบรวมเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยจัดเก็บสรุปรวบรวมเป็นหมวดหมู่ และประเภทของข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง
2. รวบรวมสรุป บทสัมภาษณ์ จากคณะผู้บริหาร ตามหัวข้อหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หัวข้อ
3. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล จากบทสัมภาษณ์และข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยยึดหลักการบริหารหลักธรรมาภิบาลและหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ โดยศึกษาวิเคราะห์ ความรู้ความเข้าใจ ตามหลักการ,หลักวิชาการ,หลักธรรม,การนำเอาหลักพุทธธรรมมาบูรณาการใช้ในการบริหารงาน และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการบูรณาการและนำไปใช้ในการบริหารตามภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ

รวบรวมเรียบเรียงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง สรุปผลการวิจัยแล้วเขียนนำเสนอเป็นสารนิพนธ์

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาวิจัยนี้ เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องตรงกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ที่ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องนี้ผู้วิจัยจึงนิยามศัพท์เฉพาะ ดังต่อไปนี้

1. ภาระหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนระดับตำบลซึ่งมีขอบเขตตามที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2546) และพระราชบัญญัติการกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ และโดยทั่วไปจะเรียกว่า ภาระหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหรืออีกนัยหนึ่ง คือ การพัฒนาอำนาจ

2. การปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การปฏิบัติงานตามหน้าที่เพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของชุมชนระดับตำบล ตามแผนพัฒนาตำบล ระยะกลาง (3 ปี) ระยะสั้น (แผนปฏิบัติการรายปี) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การวางแผนพัฒนาตำบล การนำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไปปฏิบัติให้บรรลุประสบความสำเร็จได้ผลผลิต (out put) ที่มีทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพอันจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์หรือผลลัพธ์ (out come) ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในระดับหมู่บ้าน ตำบล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสามารถในการบริหารจัดการในการ กำหนด วิสัยทัศน์ กำหนดยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี เป้าหมาย นโยบาย วางแผนพัฒนา นำแผนไปสู่การปฏิบัติที่ตรงกับปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทำให้มีการพัฒนาตำบลให้เจริญยิ่งขึ้น

4. ขนาดชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การจำแนกลักษณะขององค์การบริหารส่วนตำบล ออกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามประกาศของประธานกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2545 ซึ่งมีหลักเกณฑ์ 4 ด้านด้วยกันคือ

- 1) ด้านการปกครอง ให้น้ำหนัก 20%
- 2) ด้านเศรษฐกิจ ให้น้ำหนัก 55%
- 3) ด้านสังคมการศึกษาและวัฒนธรรม ให้น้ำหนัก 8%
- 4) ด้านบริหารจัดการ ให้น้ำหนัก 17%

ซึ่ง องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ต้องได้คะแนน 751 ขึ้นไป ขนาดกลางต้องได้คะแนน 700 – 750 และขนาดเล็ก ต้องได้คะแนน 650 ลงมา

5. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง จำนวนรายได้ประจำปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วย รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บได้เองตามที่กฎหมายกำหนด ให้มีอำนาจหน้าที่ จัดเก็บ รายได้ที่หน่วยงานอื่นจัดเก็บให้ เงินที่รัฐบาลอุดหนุนให้ และรายได้ที่มีผู้บริจาค อุทิศให้

6. สภาพทางเศรษฐกิจของตำบล หมายถึง ฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนในตำบล โดยพิจารณาจากรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชนในตำบล

7. สภาพสังคมของตำบล หมายถึง ลักษณะโครงสร้างทางสังคมของตำบล โดยพิจารณาจากกลุ่มกิจกรรมในตำบล เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี กลุ่มผู้นำต่าง ๆ

8. ระดับการศึกษาของบุคลากร ขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง วุฒิต่างการศึกษาในระดับต่าง ๆ ของฝ่ายข้าราชการ ฝ่ายการเมือง และพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

9. ประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากร ขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ระยะเวลาที่บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล

10. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

11. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

12. สถานที่ท้องถิ่น หมายถึง สถานที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

13. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่กำหนดยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสาระจะมีความสอดคล้องสัมพันธ์กับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัดและอำเภอ

14. แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียด แผนงานโครงการจัดทำขึ้นแต่ละปีงบประมาณ แต่ละปีจะมีความต่อเนื่องและเป็นแผนงานก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลา 3 ปีและจะทบทวนทุกปี

15. แผนปฏิบัติการ หมายถึง แผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่แสดงขนาดปริมาณงาน รายละเอียด และระยะเวลา สถานที่ และรวมถึง กิจกรรมที่จะทำจริงทั้งหมดในปีนั้น ๆ ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลประจำปีงบประมาณนั้น ๆ

16. โครงการพัฒนา หมายถึง โครงการที่มีวัตถุประสงค์สนองต่อแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อดำเนินการให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้

17. หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2542 มี 6 หลักคือ

- 1) หลักนิติธรรม คือการยึดหลักกฎหมายระเบียบต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน
- 2) หลักคุณธรรม คือการยึดหลักความถูกต้องดีงามตามพระพุทธธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส คือยึดหลักความถูกต้อง สามารถตรวจสอบได้
- 4) หลักการมีส่วนร่วม คือ ยึดหลักการเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้ รับทราบและเสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาของประชาชน
- 5) หลักความรับผิดชอบ คือ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง

สังคม และประเทศชาติอื่นเป็นส่วนรวม

6) หลักความคุ้มค่า คือ ยึดหลัก ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ของงานกับประโยชน์ที่จะได้รับ

1.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วันมูหะมัดนอร์ มะทา ได้กล่าวสรุปแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทย ในการดำเนินงานเพื่อสร้างเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ จะไม่ประสบความสำเร็จหากปราศจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

ความสำนึกและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของหน่วยปฏิบัติ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่และได้รับการถ่ายโอนภารกิจการจัดบริการสาธารณะในการดำเนินการจะต้องแปลงแนวความคิดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ไปปฏิบัติอย่างครบถ้วนและ ถูกต้อง รวมทั้งการที่ผู้บริหารและสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนจะต้องยึดมั่นในหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) มีจริยธรรมในการทำงาน ที่สำคัญอย่างยิ่งคือต้องศึกษาและปฏิบัติตาม “ตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ความเข้าใจและตระหนักในหน้าที่ของประชาชนที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการบ้านเมืองทุกระดับการขึ้นตอนรวมทั้งตรวจสอบติดตามการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความถูกต้องตอบสนองความต้องการและปัญหาของประชาชนรวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล⁴

สำนักงานข้าราชการพลเรือน “รัฐบาลไทยได้มีมติเห็นชอบกับวาระแห่งชาติว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) ขึ้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 และได้ประกาศเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542” โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมและผลักดันให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสุข ความปลอดภัยแก่ประชาชนและทำให้บ้านเมือง เศรษฐกิจสังคมมีเสถียรภาพเอื้อต่อการพัฒนาของประเทศยั่งยืนต่อไป⁵

⁴ วันมูหะมัดนอร์ มะทา , คู่มือบ้านเมืองน่าอยู่ , (กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย , 2546) , หน้า 1 .

⁵ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน , คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี , อ้างแล้ว , หน้า 12 .

ชานี ศักดิ์เศรษย์ กล่าวว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต จะเป็นองค์กรที่มีความสำคัญและมีบทบาทในการพัฒนาประเทศมากขึ้น ประสิทธิภาพและความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง รัฐบาลได้สร้างหลักประกันให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านการจัดสรรอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบและทรัพยากรการจัดระบบข้าราชการและพนักงานของท้องถิ่นตามระบบคุณธรรมและความเหมาะสมของท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถรวมกันได้ ดังนั้นทิศทางการบริหารท้องถิ่นในอนาคตจึงเป็นกระบวนการภายใต้กรอบของกฎหมายเพื่อปรับปรุงท้องถิ่นให้บริหารงานของท้องถิ่นให้มีมาตรฐานดีขึ้น โปร่งใสขึ้น ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมายของชาตินั้นเอง”⁶

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น “โดยได้กำหนดไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 78 กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น”⁷

ชั่งทอง โอภาสศิริวิทย์ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กล่าวว่า “แนวความคิดที่จะให้กฎหมายรับรองสิทธิของประชาชนคนไทยในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีการเคลื่อนไหวและเรียกร้องจากนักวิชาการสื่อมวลชนมาตามลำดับ ตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุการณ์ พฤษภาทมิฬ 2535 และภายหลังเหตุการณ์ดังกล่าวรัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน ซึ่งให้ความสำคัญกับการมีกระบวนการบริหารงานที่โปร่งใส ได้ให้ความสำคัญเห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อยกร่างกฎหมายว่าด้วยข้อมูลและข่าวสารของทางราชการขึ้น โดยคณะกรรมการร่างกฎหมายดำเนินการร่วมกันระหว่างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากับอาจารย์มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จัดประชุมปรับปรุงร่างกฎหมายนี้มาตลอดและ ทุกรัฐบาล ไม่ว่าจะรัฐบาลนายชวน หลีกภัย รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา และรัฐบาล พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ มีการพัฒนาทางกระบวนการความคิดได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับ จนถึงปี พ.ศ. 2540 จึงได้แก้ไขปรับ

⁶ ชานี ศักดิ์เศรษย์, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครรักษาดินแดน, 2543), หน้า 7.

⁷ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, (กรุงเทพมหานคร : กองประชาสัมพันธ์, 2543), หน้า 31.

ปรุงและประกาศใช้ได้ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษาเมื่อ 10 กันยายน 2540 มีเหตุผลคือ ในระบอบประชาธิปไตยการให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐ เป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องตามความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดย ประชาชนมากขึ้นสมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีข้อยกเว้นไม่ต้องเปิดเผยอย่างชัดแจ้งทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มั่นคงและยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อจะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วยประกอบกับ สมควรคุ้มครอง สิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการไปพร้อมกันจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”³

เสนาะ ดิยาวี ได้ให้ความหมายการบริหารไว้หลายอย่าง เช่น “การบริหาร คือการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น” หมายความว่า เป็นการระบุว่าผู้บริหารไม่ได้ลงมือทำงานด้วยตนเอง แต่ทำงานโดยการสั่งให้คนอื่นทำ อีกความหมายหนึ่ง การบริหารคือกิจกรรมในการใช้ทรัพยากรขององค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามความหมายนี้ การบริหาร ได้แก่กิจกรรมในการวางแผน จัดการองค์กร การจูงใจ การควบคุมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรที่เป็นวัตถุให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรด้วยดี

ความหมาย การบริหาร คือกระบวนการทำงานกับคนและวัตถุเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ความหมายนี้เน้นการใช้ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรวัตถุให้บังเกิดประโยชน์แก่องค์กร ซึ่งมีสาระสำคัญของการบริหารออกเป็น 5 ลักษณะคือ

1. เป็นกระบวนการทางสังคม คือ อาศัยกลุ่มคนที่รวมกันทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบให้งานสำเร็จโดยอาศัยความร่วมมือของผู้อื่น และการทำงานกับคน คุณสมบัติของผู้บริหารที่สำคัญต้องเป็นผู้มีความสัมพันธ์กับคนอื่นที่ดี มิฉะนั้นงานจะไม่สำเร็จ

2. การทำงานให้บรรลุเป้าหมายมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ เป้าหมาย ต้องสูงและสามารถสำเร็จได้ ถ้าสูงเกินไปสำเร็จไม่ได้ ต่ำเกินไปก็ไม่ท้าทายความสามารถ สรุปว่าเป้าหมายมีความเป็นไปได้ จะต้องมีการวางแผนที่ดีและมีประสิทธิภาพ ประการสุดท้าย จะต้องระบุเวลาที่จะให้เป้าหมายสำเร็จ

³ ชั่งทอง โอภาสศิริวิทย์ , คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ , (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ , 2545) , หน้า 2.

3. ต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน
4. การใช้ทรัพยากรขององค์กรในการบริหารงานจะต้องให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุด
5. การบริหารจะต้องยืดหยุ่นได้และปรับได้ตามสถานการณ์แวดล้อมที่เกิดขึ้น⁹

สิริภพ เหล่าลาภะ กล่าวในเรื่องคุณธรรมของนักบริหารตามหลักพระพุทธศาสนา ว่า “การบริหารทุกระดับ ตั้งแต่การบริหารตน , บริหารคน , บริหารงาน จนกระทั่ง การบริหารบ้านเมือง นักบริหาร ไม่เพียงแต่มีคุณสมบัติ คุณวุฒิ คุณภาพและคุณประโยชน์แล้ว ยังจำเป็นที่จะต้องมีความรู้คุณธรรมเป็นเครื่องกำกับ ควบคุมประคับประคองให้คุณสมบัติ , คุณวุฒิ , คุณภาพและคุณประโยชน์ ไม่ก่อให้เกิดโทษ สร้างความเดือดร้อนให้แก่ชาติบ้านเมืองได้ ดังนั้น การบริหารจึงต้องใช้ หลักการ , หลักวิชาการ และหลักธรรมมาใช้ในการบริหารจึงจะสัมฤทธิ์ผลได้”¹⁰

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น “การติดตามและประเมินผลเป็นสิ่งที่จำเป็น สำหรับการดำเนินงานเพราะผลที่ได้จากการประเมินผลจะใช้ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการขยายขอบเขต หรือยุติโครงการกิจกรรม การประเมินเป็นสิ่งที่บ่งชี้ ว่าแผนงาน โครงการกิจกรรมตามนโยบายที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ผลเป็นอย่างไร นำไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวอีกทั้งเป็นการตรวจสอบความถูกต้องบกพร่องความคุ้มค่า กับประโยชน์หรือเหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรขององค์กรหรือไม่เพียงใด ดังนั้นการประเมินจึงเป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าและตัดสินใจอย่างมีหลักเกณฑ์โดยการใช้ข้อมูลที่รวบรวมอย่างเป็นระบบมีความเที่ยงตรงและเป็นปรนัยเชื่อถือได้”¹¹

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.7.1 ทำให้ทราบระดับของการนำหลักธรรมาภิบาลและหลักพุทธธรรมไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาอยู่ในระดับใด
- 1.7.2 ทำให้ทราบหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หมวด ในหมวดนั้น ๆ มีหัวข้อประเด็นใดบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไข
- 1.7.3 ทำให้ทราบและนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับปรุงพัฒนา ในการบริหารงานของ

⁹ เสนาะ ดิยาวี , หลักการบริหาร , พิมพ์ครั้งที่ 3 , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2546) , หน้า 1 – 3 .

¹⁰ สิริภพ เหล่าลาภะ , พุทธศาสตร์การเมือง , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด , 2545) , หน้า 120.

¹¹ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น , คู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น , (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2548) , หน้า 3.

ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้นต่อไป

1.7.4 ทำให้ทราบและนำหลักธรรมาภิบาลและหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหการบริหารของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

บทที่ 2

การศึกษาหลักธรรมาภิบาลในหลักพระพุทธธรรม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัยเรื่องนี้ ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร, ผลงานทางวิชาการ ของนักวิชาการ และหลักศาสนธรรมในพระพุทธศาสนาของปราชญ์และตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการสรุปเรียบเรียงในความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับหลักพุทธธรรม ดังนี้

2.1 ความเป็นมา ของ หลักธรรมาภิบาล (Good governance)

ประเทศไทยของเรามีระบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ เป็นประมุขและมีสถาบันชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสิ่งสูงสุดสำหรับประชาชนชาวไทย มีการปกครองที่ให้ความสำคัญต่อสิทธิเสรีภาพกับประชาชน พระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นประมุขได้กล่าวก่อนขึ้นเถลิงราชสมบัติใน พระปฐมบรมราชองค์การว่า “เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”¹

รัฐบาลผู้บริหารประเทศได้บริหารประเทศโดยได้นำเอาสิ่งเหล่านี้มาเป็นแนวทางคือ

1. พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2524 – 2542 คือ

- 1) คุณธรรมได้แก่ สุจริต เทียงตรง เสียสละ อุดมคติ ฝักคณ มีระเบียบ
- 2) หลักการทำงาน ได้แก่ เพียบพร้อมความรู้ กุศลโอบาย ขยายสัมพันธ์ประสาน
- 3) คุณค่า ได้แก่ รับผิดชอบ ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่สำเร็จทันการ ปฏิบัติงานยึดมั่นผล

ประโยชน์ของแผ่นดิน และความถูกต้องเป็นธรรม²

2. หลักทศพิธราชธรรม คือ การให้ รักษาความประพฤติ ให้สงบเรียบร้อย เสียสละ ซื่อตรงอ่อนโยน ความเพียร ไม่โกรธ ไม่เบียดเบียน อุดมคติ และการปฏิบัติที่ไม่ผิดไปจากสิ่งที่ถูกที่ควร

3. ปรัชญารัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้แก่

¹ ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สำนักงาน ก.พ., คำนิยมสร้างสรรค์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ , พิมพ์ครั้งที่ 2 , (กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน ก.พ. , 2545) , หน้า 9.

² สำนักงาน ก.ก. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย , คู่มือแนวทางการจัดการทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม ของข้าราชการพนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สินพัฒนาพาณิชย์ , 2546) , หน้า 23.

- 2) บุคคลเสมอกันในกฎหมาย
- 3) การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลจะกระทำมิได้
- 4) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
- 5) บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่
- 6) บุคคลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลของหน่วยงานราชการ
- 7) ทำงานตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม
- 8) ส่งเสริม/สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจ

รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

4. วิสัยทัศน์ ของแผนการปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ ได้แก่

- 1) เป็นระบบที่สร้างประโยชน์ให้ประชาชนและประเทศชาติ
- 2) เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของประชาชน
- 3) เป็นระบบมีความรับผิดชอบและเป็นที่ยิ่งของประชาชน
- 4) เป็นระบบที่เข้มแข็ง ทนทานต่ออุปสรรค กล้าหาญต่อสู้เพื่อคุณธรรมมีเกียรติภูมิ

และมีศักดิ์ศรี

- 5) เป็นระบบที่ทันสมัย ทันโลก ทันการณ
- 6) เป็นระบบที่มีวัฒนธรรมที่มุ่งความเป็นเลิศของงาน

5. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักการและวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546

พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นกฎหมายที่เป็นที่มาของการปฏิรูประบบราชการได้วางกรอบแนวทางการบริหารราชการไว้ว่า “การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น กระจายอำนาจการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและสนองตอบความต้องการของประชาชน”

และเพื่อให้เป็นตามสารระดังกล่าว ในทิศทางและแนวการบริหารราชการดังกล่าว จึงได้ประกาศให้มีการใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 นั้น มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 10 ตุลาคม 2546 โดยเนื้อหาเป็นการกำหนดแนวทางการบริหารราชการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการบริหารราชการซึ่งมีสาระสำคัญคือ

หมวดที่ 1. การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นการกำหนดค่านิยมของการบริหารราชการบ้านเมืองที่ดีในภาพรวม ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ ของการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน ผลสัมฤทธิ์ตามราชกิจของรัฐ ไม่มี

ขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น ประชาชนได้รับการสนองตอบตามความต้องการและได้รับการอำนวยความสะดวกเป็นต้น

หมวดที่ 2 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน แนวทางการปฏิบัติราชการอยู่ที่ว่า ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการได้รับบริการจากรัฐ และการดำเนินงานจะต้องมีความโปร่งใส เปิดเผยได้ ตลอดจนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการ

หมวดที่ 3 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ เป็นการบริหารราชการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ กับแผนมุ่งผลการปฏิบัติงานภาครัฐ(บูรณาการ) โดยมีเป้าหมายที่แสดงถึงผลผลิต และผลลัพธ์ ตลอดจนเชื่อมโยงกับการจัดสรรงบประมาณ แบบมุ่งเป็นผลการปฏิบัติงาน โดยมีผู้รับผิดชอบชัดเจนมี เป้าหมายการทำงานที่กำหนดไว้ด้วยการทำข้อตกลง และมีตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักที่นำไปสู่การวัดผลงานได้

หมวดที่ 4 การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจภาครัฐเป็นการกำหนดวิธีการทำงานของส่วนราชการ ทั้งในกรณีที่มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และสามารถวัดความคุ้มค่าในการปฏิบัติงานแต่ละภารกิจโดยกำหนดให้แต่ละส่วนราชการต้องปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักความชัดเจนในการปฏิบัติงาน หลักความรับผิดชอบ

หมวดที่ 5 การลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน เป็นการกำหนดหน้าที่ให้ส่วนราชการปฏิบัติเพื่อเป็นการลดระยะเวลา ในการพิจารณา การสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการ ที่มีผลโดยตรงต่อประชาชน ให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว โดยวิธีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การจัดตั้งศูนย์บริการร่วม เป็นต้น

หมวดที่ 6 การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ เป็นการกำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดให้มีการทบทวนภารกิจของตนว่ามีความจำเป็นหรือไม่ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและสถานการณ์อื่นประกอบกัน และให้มีการทบทวน กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับภารกิจของส่วนราชการ

หมวดที่ 7 การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน เป็นการกำหนดแนวทางที่ส่วนราชการต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้ได้รับบริการโดยเร็ว ในขณะเดียวกันก็สามารถตรวจสอบความต้องการของประชาชน รู้สภาพปัญหาและแก้ไขปัญหาได้ เช่น กำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงาน มีการบริการสารสนเทศ จัดให้มีระบบ ช่องร้องเรียน การเปิดเผยข้อมูลเป็นต้น

หมวดที่ 8 การประเมินผลการปฏิบัติราชการ เป็นการวัดผลการปฏิบัติราชการว่ามีผลสัมฤทธิ์ตรงเป้าหมาย ตามที่กำหนดขึ้นไว้หรือไม่ ตลอดจนเรื่องคุณภาพความพึงพอใจ อยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่ รวมทั้งมีการตรวจสอบการปฏิบัติราชการภายในองค์กรด้วย

หมวดที่ 9 บทเบ็ดเตล็ด กำหนดให้ ก.พ.ร. อาจกำหนดให้ส่วนราชการต้องปฏิบัติการใด นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ หรือกำหนดมาตรการเพิ่มเติมจากราชกฤษฎีกานี้ได้ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

และกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามแนวทางพระราชกฤษฎีกานี้ โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในหมวดที่ 5 และหมวดที่ 7 โดยให้กระทรวงมหาดไทยดูแลและให้ความช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ประโยชน์จากราชกฤษฎีกานี้

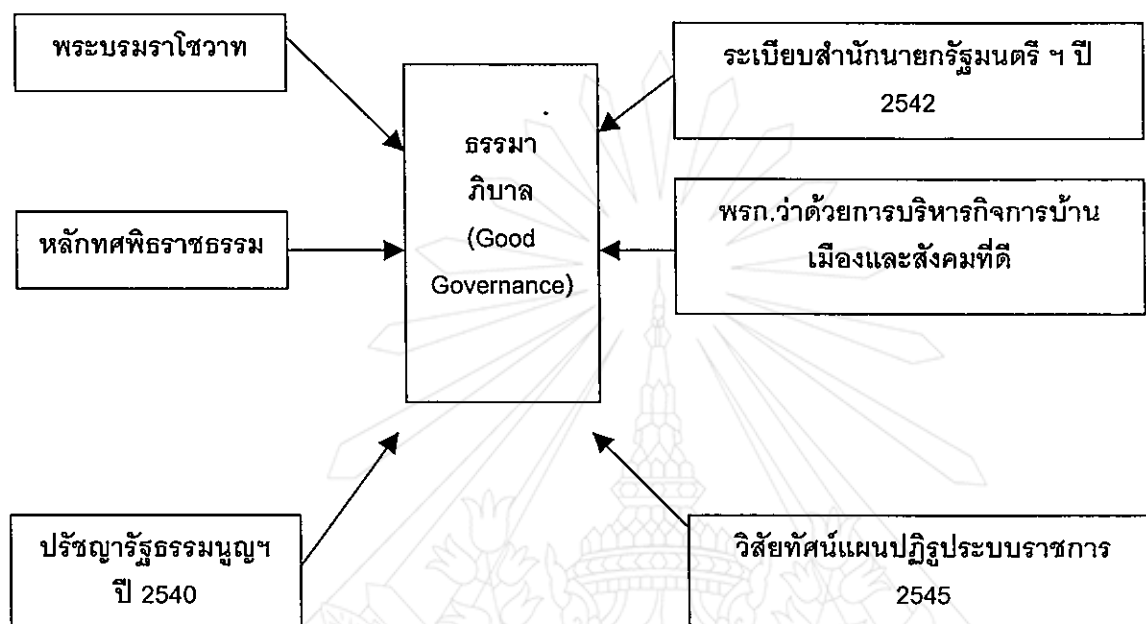
1. รัฐจะสามารถกำหนดนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนและมีกลไกที่จะพัฒนาองค์กรภาครัฐให้มีประสิทธิภาพขึ้นได้
2. ส่วนราชการและข้าราชการมีแนวทางในการปฏิบัติราชการที่ชัดเจนมีความโปร่งใสสามารถวัดผลงานได้
3. ประชาชนได้รับบริการที่รวดเร็ว สามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ และมีส่วนร่วมในการบริหารงานภาครัฐ

จากที่มาดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลจึงได้กำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 หรืออีกนัยหนึ่ง เรียกว่า “หลักธรรมาภิบาล” (Good governance) ซึ่งมีสาระในด้านต่าง ๆ 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า³

³ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, คู่มือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2547), หน้า 4.

แผนภูมิที่ 1 ความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล

2.2 ธรรมาภิบาลในทัศนะของปัจเจกบุคคลและทัศนะของผู้วิจัย

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ให้ความหมายว่า “กฎเกณฑ์การปกครอง บำรุงรักษาสังคม บ้านเมืองที่ดี อันหมายถึง การจัดการบริหารสังคมที่ดีในทุก ๆ ด้านและทุกระดับ รวมถึง การจัดระบบองค์กรและกลไก ของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการองค์การของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นองค์การของรัฐ และรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นองค์การที่ไม่ใช่รัฐบาล องค์กรของเอกชน ชมรม และสมาคม เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ นิติบุคคลภาคเอกชน และภาคประชาสังคม”⁴

อานันท์ ปันยารชุน อดีต นายกรัฐมนตรี อธิบายความหมายของธรรมาภิบาล ว่าเป็น “ผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรมซึ่งบุคคลและสถาบันทั้งภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลงไปหลายทางมีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งอาจนำไปสู่การ

⁴ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน , คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542, “อ้างแล้ว”, หน้า 11.

ประสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้ โดยสาธารณะรัฐหรือ Good Governance คือองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมี ประสิทธิภาพเพื่อให้แน่ใจว่ารัฐบาลจะสามารถสร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชน”⁵

นายชัยอนันต์ สมุทรวานิช ได้อธิบายว่า “ธรรมาภิบาล หมายถึงการบริหารกิจการบ้านเมืองด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิของผู้คนพลเมืองอย่างเสมอกัน มีระบบตัวแทนประชาชนที่สะท้อนความคิดของผู้คนได้อย่างเที่ยงตรง มีรัฐบาลที่ถืออำนาจเป็นธรรมและใช้อำนาจอย่างที่ว่าประชาชนจะตรวจสอบได้ และรัฐบาลเองก็มีความเอื้ออาทรต่อผู้คนสามัญเป็นอาภรณ์ประดับตน ไม่ถูกรังแกโดยประชาชนด้วยการเอาความเท็จมาให้และมีอารยะพอเพียงที่จะแสดงความรับผิดชอบ หากการบริหารงานผิดพลาดหรือไร้ประสิทธิภาพ”⁶

นายแพทย์ ประเวศ วะสี ได้ให้คำจำกัดความของธรรมาภิบาล “ว่าประกอบด้วยภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคสังคมที่มีความถูกต้องเป็นธรรมโดยรัฐและธุรกิจ ต้องมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบถูกตรวจสอบได้และภาคสังคมเข้มแข็ง ธรรมรัฐแห่งชาติ หมายถึง การที่ประเทศมีพลังขับเคลื่อนที่ถูกต้องเป็นธรรมโดยทางสังคมเพื่อสร้างพลังทางสังคม (Social Energy) เพื่อนำสู่การแก้ปัญหาของประเทศชาติ ก่อให้เกิดธรรมรัฐแห่งชาติ ขึ้น”⁷

นายธีรยุทธ บุญมี ได้ให้แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลไว้ว่า “เป็นการนำเอาข้อเสนอของกระแสนธรรมรัฐทุกสำนักมารวมกัน นำเสนอในประเด็นที่คาดว่าทุกภาคส่วนในสังคมเห็นร่วมกัน และดำเนินกิจกรรมไปด้วยกันได้ โดยเสนอแนวคิดธรรมรัฐแห่งชาติว่าประกอบด้วย แนวคิดการปฏิรูปตนเองของสังคมไทย ทั้งภาคธุรกิจ ภาครัฐ และภาคสังคม ตลอดจนสถาบันและรวมถึงพฤติกรรมค่านิยมของบุคคลในชาติเพื่อให้ประเทศไทยเข้มแข็งพอที่จะต่อสู้วิกฤติเศรษฐกิจที่ประสบอยู่ได้ แนวคิดการพึ่งตนเองของสังคมไทย โดยยึดถือเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ชุมชนและประชาชนเข้มแข็ง โดยรัฐจะต้องเน้นการให้อำนาจด้านสิทธิผู้บริโภค สิทธิชุมชน สิทธิสภาพแวดล้อม สิทธิในข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน จะต้องส่งเสริมให้ครอบครัวชุมชนและสังคมมีความเอื้ออาทรเกื้อกูลต่อกัน”⁸

⁵ อานันท์ ปันยารชุน , “ธรรมรัฐกับอนาคตประเทศไทย”, ปาฐกถา , (25 มีนาคม 2541) (อัดสำเนา).

⁶ ชัยอนันต์ สมุทรวานิช, “จดหมายปิดผนึกจากที่ประชุมคณาจารย์รัฐศาสตร์” ผู้จัดการรายวัน , (8สิงหาคม 2540)

⁷ ประเวศ วะสี , “ธรรมรัฐ” , มติชนสุดสัปดาห์ ปีที่ 18 ฉบับที่ 935 (วันที่ 21 กันยายน 2541) , หน้า 4.

⁸ ธีรยุทธ บุญมี , “ธรรมรัฐ” , ผู้จัดการรายวัน , (วันที่ 17 – 18 เมษายน 2541).

2.3 หลักการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล

“ธรรมาภิบาล(ธรรมรัฐ)” หรือหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) คือการนำเอาหลักพุทธธรรม มาเป็นหลักหรือแนวในการบริหารการปกครองบ้านเมือง ตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ของผู้บริหารหรือผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคมหรือท้องถิ่นที่ผู้บริหารหรือผู้ปกครองรับผิดชอบอยู่ ซึ่งหลักธรรมาภิบาลที่กำหนดขึ้นนั้น มีอยู่ 6 ประการ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะเป็นหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่รับนโยบายจากรัฐมาปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีได้กำหนดหลักพื้นฐานไว้ 6 ประการ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องนำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบัญญัติต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบัญญัติต่าง ๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ใช้ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล การปฏิบัติหรือการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักนิติธรรมปรับประยุกต์ได้คือ

1.1 การออกข้อบังคับของตำบล ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักและเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนควรเปิดเวทีประชาคมให้แสดงความคิดเห็นที่หลากหลายและกว้างขวาง

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อบัญญัติตำบลและกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงโดยการปิดประกาศ ประชาสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ เช่น เอกสาร สื่อมวลชน เสียงตามสาย เป็นต้น

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจบังคับใช้ข้อบัญญัติหรือข้อกฎหมาย ระเบียบกฎต่าง ๆ ต้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ตามที่บัญญัติไว้ในข้อบัญญัติ ระเบียบ กฎ และบังคับใช้อย่างสม่ำเสมอ ไม่เลือกปฏิบัติกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นพิเศษ เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคได้แก่การจัดเก็บภาษี การอนุญาต การอำนวยความสะดวกหรือสงเคราะห์และงานอื่น ๆ ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้และตามหลักจริยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยความยุติธรรม เสมอภาค

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรของ องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายข้าราชการประจำตลอดจน พนักงาน/ลูกจ้าง ให้มีความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมายระเบียบข้อบังคับ บทบาทหน้าที่ และถือปฏิบัติอย่างจริงจัง รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง⁹

2. หลักคุณธรรม คือ หลักธรรมที่ใช้ยึดมั่นในความถูกต้องดีงานเหมาะสมในการปฏิบัติงาน บริการประชาชน เพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์ สุจริต ใจจริงใจ อดทน ขยันรับผิดชอบ มี ระเบียบวินัย ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

2.1 บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะฝ่ายข้าราชการประจำจะต้องยึดหลักความรับผิดชอบต่อตำแหน่งหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ โดยจะต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เที่ยงธรรม ยุติธรรม และเสมอภาค เช่น การมาทำงานตรงต่อ เวลาให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค

2.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีจิตสำนึกสาธารณะหรือตระหนักในหน้าที่ของตนในฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนต้องมุ่งเน้นรักษาประโยชน์แก่ส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมาประชุมสม่ำเสมอพิจารณาเรื่องราวต่างๆ ในสภาพอย่างมีเหตุผลตรงไปตรงมายึดหลักความถูกต้องประโยชน์สาธารณะถูกต้องตามกฎหมาย

2.3 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณธรรมที่สูงขึ้นในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงาน ลูกจ้าง ข้าราชการ และเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติในเรื่องการงบประมาณ โครงการ งานบุคคล และงานอื่น ๆ ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ จึงต้องยึดหลักความถูกต้องชอบธรรมตามที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างเสมอภาคแก่ทุกภาคส่วน

2.4 องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องจัดทำมาตรฐานจริยธรรมหรือตามกติกากำหนดให้ปฏิบัติร่วมกันและควบคุมกันเอง มีบทลงโทษเท่าที่ทำได้ เช่น โครละเมิดให้ประธานสภานามพุดติกรรมและประกาศให้ประชาชนทราบถ้าละเมิดให้สภาพิจารณาพ้นจากสมาชิกภาพ ตามที่กฎหมายกำหนด

2.5 องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องส่งเสริมพัฒนาการปฏิบัติตามระเบียบวินัย และจรรยาบรรณของข้าราชการและฝ่ายการเมืองอย่างเคร่งครัดสม่ำเสมอและต่อเนื่องเช่นการประกาศเกียรติคุณ มอบรางวัล เป็นต้น

⁹ กองราชการส่วนตำบล, ธรรมนูญฉบับขององค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพ : โรงพิมพ์ อสารศึกษาดินแดน, 2545), หน้า 100.

3. หลักความโปร่งใส หมายถึงการปรับกลไกในการปฏิบัติงานวิธีทำงานให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร อย่างตรงไปตรงมาให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และมีกระบวนการให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้¹⁰

3.1 องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องยึดถือและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2539 โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบโดยจะต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบหรือโดยสื่อ อันได้แก่

- 1) ข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี หรือข้อบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติมข้อบัญญัติตำบลต่าง ๆ
- 2) มติที่ประชุมของคณะผู้บริหารที่มีผลกระทบต่อประชาชนเกี่ยวกับผลได้ผลเสียรวมถึงมติอื่น ๆ ที่ประชาชนควรทราบ
- 3) มติสภาที่ผ่านการรับรองแล้ว โดยเฉพาะมติที่กระทบต่อสิทธิหน้าที่และเป็นผลได้ผลเสียแก่ประชาชน
- 4) วาระการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปิดประกาศล่วงหน้าให้ ประชาชนทราบ เพื่อที่จะให้ประชาชนทราบและสนใจเข้าร่วมการประชุมได้ซึ่งสภาจะอำนวยความสะดวกได้ตามสมควรเปิดเผยข้อบังคับตำบลหรือข่าวสาร รวมถึง กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ข่าวสารทางราชการที่ประชาชนควรรู้และถือปฏิบัติ
- 5) ขั้นตอนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งเงื่อนไขในการติดต่อราชการ การกับองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การชำระภาษีต่าง ๆ ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นต้น ให้ประชาชนรู้ว่า มีขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติอย่างไรบ้างต้องเตรียมเอกสารหลักฐานใดบ้าง มาประกอบและใช้เวลานานเท่าไร
- 6) ผลการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรสรุปเสนอให้ประชาชนได้รับทราบว่า จะทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้าเพื่อจะได้ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานกิจกรรมโครงการเหล่านั้นได้
- 7) เอกสารจัดซื้อจัดจ้าง สอบราคา/ตกลงราคา/ประกวดราคา ควรปิดประกาศให้ประชาชนทราบ จะทำให้ประชาชนสามารถติดตามตรวจสอบได้
- 8) การเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน (งบดุล) และด้านการคลัง ควรที่จะปิดประกาศเป็นระยะว่ามีรายรับ รายจ่าย คงเหลือเท่าไร มีจ่ายอะไรบ้าง เท่าใด
- 9) ข้อมูลอื่นๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลคิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ก็ควรที่จะเปิดเผย

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 101.

3.2 การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ตามข้อ 3.1 ควรปิดประกาศโดยคำนึงถึงความเหมาะสมที่จะให้ประชาชนได้รับทราบมากที่สุด ได้แก่

- 1) ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล หรือแหล่งชุมชนจะจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทุกหมู่บ้าน
- 2) มีการประชุมชี้แจงเป็นครั้งคราวหรือประชุมสัญจรไปตามหมู่บ้าน
- 3) ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยประชาสัมพันธ์ไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ แต่ละหมู่บ้าน
- 4) การใช้ระบบหอกระจายข่าว เสียงตามสาย สื่อท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์
- 5) จัดทำวารสารหรือเอกสารแจกจ่ายประชาสัมพันธ์ แจกจ่ายแก่ประชาชนในระยะเวลาที่สมควรปีละ 2 – 4 ครั้งหรือทุกเดือนก็ได้¹¹

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึงการที่ให้ภาคประชาคม ภาครัฐ เอกชน และทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ การคิด การหาวิธีแก้ปัญหา การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา นำเสนอ ร่วมปฏิบัติ ร่วมตรวจสอบและร่วมกันรับประโยชน์รวมถึงร่วมกัน บำรุงดูแลรักษาและพัฒนาให้ยั่งยืน และในมาตรา 76 แห่ง รัฐธรรมนูญฯ ได้กำหนดให้ท้องถิ่น (อบต.) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของท้องถิ่นและ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16(6) กำหนดให้ท้องถิ่นส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ท้องถิ่น

สรุป องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นอย่างน้อย ได้แก่

1. การจัดทำแผนพัฒนาตำบล ทั้งแผนพัฒนา 3 ปี และแผนพัฒนาประจำปีเนื่องจากแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือที่จะชี้ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นและเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดสรรทรัพยากรทั้งหลายรวมทั้งงบประมาณเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนโดยให้ประชาชน

มีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดจัดทำแผนพัฒนา โดยร่วมเสนอปัญหาและความต้องการในรูปแบบของโครงการ กิจกรรม เพื่อพัฒนาในรูปแบบของประชาคมมีส่วนร่วมในการกำหนดลำดับความสำคัญของปัญหาและทิศทางการพัฒนาว่าจะต้องทำอะไรก่อนหลัง เป็นต้น เข้าร่วมดำเนินการจัดทำกิจกรรมตามแผนงาน โครงการเพื่อนำแผนไปสู่การปฏิบัติการเข้ามามี

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 102.

ส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลในความสัมพันธ์ของโครงการว่ามีประโยชน์บรรลุเป้าหมายหรือไม่

2. เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นไปตามที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2541 กล่าวคือ ให้ประชาคมแต่งตั้งตัวแทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ จัดซื้อ – จัดจ้าง และตรวจรับงานจ้างให้เกิดความถูกต้องโปร่งใสและเป็นธรรม

3. ประชาชนสามารถเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้ง และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่เข้าร่วมและสังเกตการณ์

4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกข้อบัญญัติได้โดยเข้าชื่อในจำนวนที่กฎหมายกำหนดสามารถเสนอข้อบัญญัติให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาได้

5. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สามารถเข้าชื่อถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหาร พ.ศ.2542

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลมีกลไกระเบียบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน ดำเนินการต่างๆ ในภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับความต้องการของประชาชนที่เป็นรูปธรรมได้

5. หลักความรับผิดชอบ

หลักข้อนี้มุ่งเน้นให้องค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีความคิดตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติภายใต้อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่กฎหมายกำหนดต่อประชาชนในการแก้ไขปัญหาชุมชน และประชาชนให้ได้โดยไม่เลือกปฏิบัติ กล่าวคือ

1. จัดให้มีการบริการสาธารณะอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพและเป็นธรรมและให้เป็นที่พึงพอใจของประชาชนได้เมื่อเกิดความเดือดร้อนขึ้น
2. ใส่ใจต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวกรวมถึงการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนแต่ละหมู่บ้าน ชุมชน
3. มีความจริงใจ จริงใจในการแก้ไขปัญหาอย่างเอาจริงเอาจังต่อเนื่องโดยนำเอา โครงการกิจกรรมไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมโดยคำนึงถึงปัญหาความจำเป็น เร่งด่วน
4. นำเอาโครงการ/กิจกรรม/งาน บรรลุไว้ในข้อบัญญัติฯ เพื่อนำไปสู่ระบบการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการสนับสนุน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ดังที่สัญญาไว้กับประชาชน

6. หลักความคุ้มค่า

หลักสำคัญของข้อนี้มุ่งเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ผลงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือผลสัมฤทธิ์ของงาน ในการใช้งบประมาณ หรือทรัพยากรให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมถึงการบำรุงดูแลรักษาคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ให้สมบูรณ์และยั่งยืนโดยควรดำเนินการ คือ

1. จัดทำแผนงานการจัดซื้อ จัดจ้าง ก่อนหลังตามความสำคัญของงาน /โครงการ /กิจกรรม
2. การจัดซื้อจัดจ้างจะต้องมุ่งเน้นการประหยัดงบประมาณ, เวลา, อุปกรณ์
3. จัดให้มีการรณรงค์ให้มีการร่วมด้วยช่วยกันประหยัดทรัพยากรทางธรรมชาติและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. ควรจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผล การใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล
5. การบริหารจัดการใช้วัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีทะเบียนควบคุมมีระเบียบการใช้เป็นปัจจุบัน สามารถตรวจสอบการใช้ได้เสมอเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ของส่วนร่วม

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินจากกิจกรรมที่ง่าย ๆ ไปก่อน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลตระหนักถึงความจำเป็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับ โดยเฉพาะความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชนและการยึดหลักตามกฎหมายต่อการปฏิบัติงานซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารงานซึ่งผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนเป็นหลักและจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในบทบาทหน้าที่ เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนสามารถร่วมมือกันทำงานได้อย่างราบรื่น ก่อให้เกิดพลังในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาท้องถิ่นและแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมในที่สุด¹²

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 103.

2.4 ธรรมเนียมปฏิบัติและพุทธธรรมที่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลานำไปใช้ในการบริหารงาน

2.4.1 หลักนิติธรรมตามพระพุทธศาสนา

หลัก หมายถึง เสาที่ปักไว้ ที่ผูก ที่มั่น เครื่องหมาย เครื่องยึดเหนี่ยวจับถือ สารที่มั่นคง

นิติ หมายถึง กฎหมาย กฎปฏิบัติ แบบแผน เยี่ยงอย่าง ขันบธรรมเนียม ประเพณี วิธีการปกครอง

ธรรม หมายถึง คุณความดี คำสั่งสอนในศาสนา หลักประเพณีปฏิบัติในศาสนา ความยุติธรรม ความถูกต้อง กฎเกณฑ์ สิ่งทั้งหลาย

เมื่อประมวลคำว่า “หลักนิติธรรม ในเชิงพุทธศาสนามีนัย คือ เครื่องยึดเหนี่ยวที่มั่นคงในการปฏิบัติตามกฎหมาย ที่เป็นแบบแผน ในการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าหรือศาสดาของศาสนา เพื่อให้เกิดความยุติธรรมถูกต้องตามกฎเกณฑ์และคุณงามความดี

ซึ่งมีหลักธรรมที่คล้ายคลึงกันคือ ศาสนา ศีลธรรม จารีตประเพณี และกฎหมาย ศาสนากับกฎหมาย คล้ายคลึงกันคือ ต่างเป็นมาตรการเพื่อกำหนดความประพฤติของมนุษย์และยังได้กำหนดผลของคนที่ปฏิบัติไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเหล่านั้นด้วย”¹³

ศาสนากับกฎหมาย ความแตกต่าง ระหว่าง ศาสนากับกฎหมาย คือในขณะที่ศาสนา กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งภายนอกและภายใน เช่น ศาสนากำหนดมิให้มนุษย์คิดร้ายต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันและยังควบคุมถึงพฤติกรรมภายนอกคือการลงมือกระทำผิดข้อบังคับ คือความผิดทั้งมโนกรรม(ภายใน) กายกรรม(ภายนอก) แต่กฎหมายจะบังคับพฤติกรรมภายนอก (ลงมือกระทำ) เว้นแต่บางพฤติกรรมที่กฎหมายให้ลงโทษพฤติกรรมภายในด้วยที่มาของข้อกำหนดทางศาสนามาจากศาสดา แต่กฎหมายมาจากรัฐาธิปัตย์

ศีลธรรมกับกฎหมาย ความแตกต่างระหว่างศีลธรรมกับกฎหมายมีหลายประการ คือ ศีลธรรม คือเป็นหลักการปฏิบัติมีคุณค่าทางจิตใจของมนุษย์ที่จะเข้าใจว่าเมื่อได้กระทำหรือพฤติกรรมของมนุษย์แบบใดที่ถูกต้องและยอมรับได้ มีความเหมาะสมหรือพฤติกรรมใดไม่เหมาะสม ซึ่งความคล้ายคลึงเหมือนกันศาสนากับกฎหมาย

¹³ เปลื้อง ณ นคร , ปทานุกรมนักเรียน(ฉบับปรับปรุงใหม่) , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์ , 2537) , หน้า 334.

ความแตกต่างระหว่างศีลธรรมกับกฎหมาย

ศีลธรรมเกิดขึ้นจากความรู้สึกร่วมกันของผู้คนว่าความเป็นมนุษย์นั้นต้องมีหลักปฏิบัติอย่างไรบ้าง เป็นสิ่งที่ถูกต้องเป็นความดีงามของมนุษย์ หากแต่กฎหมายเป็นกฎที่เกิดจากผู้มีอำนาจหรือผู้ปกครองที่จะกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ ศีลธรรมมุ่งที่จะให้ผู้คนมีชีวิตที่สมบูรณ์ภายใน (จิตใจ) และการแสดงออกภายนอกหากผู้ใดผิดไปจากหลักศีลธรรม ผู้นั้นย่อมผิดต่อศีลธรรม แต่กฎหมายมุ่งที่พฤติกรรมภายนอกของมนุษย์เป็นหลัก¹⁴

ดังนั้น การออกกฎหมาย(นิติบัญญัติ) หรือการบัญญัติพระวินัยในพระพุทธศาสนา จึงมีที่มาคล้ายคลึงกัน

ที่มาของการที่จำเป็นต้องบัญญัติพระวินัย(สิกขาบททั้ง 3 ประการ) คือ

1. พระสงฆ์มีจำนวนมากขึ้น
2. ลากสักการะมีมากขึ้น
3. ธรรมเป็นที่ตั้งที่เกิดแห่งอาสวะปรากฏขึ้นในหมู่สงฆ์

จึงประชุมสงฆ์ บัญญัติพระวินัยขึ้น เนื่องจากต่อมาพระสงฆ์ที่เป็นประชุมมีมากขึ้น ความประพฤติผิดเสียหายต่อพระศาสนาก็เกิดขึ้นมากมายเพราะความโลภในลากสักการะโดยเฉพาะพวกคิรีถีย์ ได้แขวงตัวเข้ามาบวชเพื่อหวังลาภ ดังนั้นการออกกฎหมายเหตุปรารภในการออกกฎหมายโดยทั่วไปหรือออกกฎระเบียบโดยทั่วไปย่อมเหมือนกับการบัญญัติพระวินัยคือ

1. จำนวนประชาชนมีจำนวนมากขึ้น แตกต่างด้วยเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา การศึกษา ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการออกกฎหมายด้วยวัตถุประสงค์เพื่อจัดระเบียบคน
2. ลากสักการะหรือผลประโยชน์มากขึ้น หลากหลาย สาขาอาชีพ มีการแข่งขันแย่งแย่งหลอกลวง ทะเลาะวิวาท กับการออกกฎหมายก็เพื่อจัดระเบียบงาน
3. ความเสื่อมทราม ของสังคมในความประพฤติของคนในสังคมทำให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมืองมากขึ้น ดังนั้นการออกกฎหมายก็ด้วยวัตถุประสงค์จัดระเบียบบ้านเมือง

ดังนั้น ความมุ่งหวังหรือวัตถุประสงค์ของการออกกฎหมายหรือพระวินัย ตามหลักพระพุทธศาสนามีอยู่ 15 ประการ คือ

1. เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสงฆ์หรือสังคม
2. เพื่อความผาสุกของสงฆ์หรือสังคม
3. เพื่อกำหราบปราบปรามคนชั่ว
4. เพื่อความอยู่ดีมีสุขของสุจริตชน

¹⁴ สุชีพ ปุญญานุภาพ, พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2539), หน้า 139.

5. เพื่อป้องกันความเสียหายในปัจจุบัน
6. กำจัดความเสียหายในอนาคต
7. เพื่อป้องกันเหตุหรือปัญหาในปัจจุบัน
8. เพื่อกำจัดปัญหาหรือเหตุในอนาคต
9. เพื่อป้องกันโทษในปัจจุบัน กำจัดโทษในอนาคต
10. เพื่อป้องกันภัยในปัจจุบันและกำจัดภัยในอนาคต
11. เพื่อป้องกันอกุศลกรรมในปัจจุบัน
12. เพื่อกำจัดภัยอกุศลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
13. เพื่ออนุเคราะห์ทุกข์และบรรพชิต
14. เพื่อแยกคนดีจากคนชั่ว
15. เพื่อสรุปตำราไว้ซึ่งความดีและกฎหมายเป็นแนวทางปฏิบัติ¹⁵

สรุป เป็นหลักธรรมได้ว่า การออกกฎใดๆ ก็ตามย่อมเป็นไปตามเจตจำนงของกฎหมาย นั้นตามหลักพระพุทธศาสนา เป้าหมายของพระวินัยหรือศีล ก็คือ ศีลสามัญญา ได้แก่ ความมี “ศีลสมบัติ ของคนนั่นเอง” เป้าหมายของกฎหมายคือ ประชาชนอยู่ร่วมกันโดยความผาสุก

2.4.2 หลักคุณธรรม ตามแนวพุทธธรรมที่นำมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

“คุณ : มีความหมายว่า ความดี ความเกื้อกูลกัน

ธรรมะ หรือธรรมมีความหมายในทัศนะ ของปราชญ์ทางศาสนา เช่น ท่านปัญญา นันทะ ภิกขุ ให้ความหมายว่า ธรรมะคือ สรรพสิ่ง ธรรมะคือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า , ธรรมะ คือ ความจริงและสภาพธรรมชาติที่คงอยู่

ท่านพุทธทาส ได้ให้ทัศนะความหมายของธรรมะไว้ว่า ธรรมะคือหน้าที่ ธรรมะคือ ความว่าง ธรรมะคือธรรมชาติ¹⁶

สรุปความหมายของธรรมะ คือ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริง และตั้งอยู่ตามธรรมชาติ ของสรรพสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติไม่ว่าเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตาม ล้วนเป็นธรรมะทั้งสิ้นและ ความหมายคุณธรรมในทัศนะของข้าพเจ้า คือ สภาพคุณงามความดี ภายในบุคคลทำให้เกิดความชื่นชมยินดี มีจิตใจที่เต็มเปี่ยมด้วยความสุขสมบูรณ์คือ ความสุขใจ คุณธรรมและศีลธรรม เป็นหลักธรรมจริยา ที่ปลูกฝังระเบียบความประพฤติด้านศีลธรรมจรรยา เป็นกฎควบคุมความประพฤติตามอุดมคติที่ถูกต้องดีงามเหมาะสม เป็นความดีเป็นบุญกุศล คุณ

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 140.

¹⁶ พุทธทาสภิกขุ, ทศพิชราชธรรม, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, 2537), หน้า 12.

ธรรมหรือศีลธรรมมีความสัมพันธ์กับจริยธรรมในด้านระเบียบวินัยที่ใช้กับสิ่งที่เรียกว่า ความดี ความชั่ว ในการควบคุมบุคคล กลุ่มชน

2.4.2.1 หลักพรหมวิหารธรรม

พรหมวิหารธรรม คือ เครื่องอยู่อย่างประเสริฐ ธรรมประจำใจอันประเสริฐ หลักความประพฤติที่ประเสริฐและบริสุทธิ์ และเป็นธรรมที่จะต้องมีไว้เป็นหลักในการกำกับความประพฤติ ซึ่งผู้ปกครองหรือผู้บริหารจะต้องมีไว้เป็นสิ่งกำกับตน ใช้ในการปกครองคน ปกครองงาน และการบริหารบ้านเมืองนั่นเอง ซึ่งมีอยู่ 4 ประการ

1. เมตตา : ความรักใคร่ปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุขมีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์ให้แก่มนุษย์โดยทั่วหน้า ในทางการปกครองหรือบริหาร จะใช้คำว่า “บำบัดทุกข์บำรุงสุข” นั่นเองและจะต้องแก้ไขปัญหามาให้ประชาชน

2. กรุณา : ความสงสาร คิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ใฝ่ใจจะปลดปล่อยทุกข์ยากความเดือดร้อนของปวงสัตว์ ในโลกธรรมะ คือ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารงานตามความรับผิดชอบ เช่นการสงเคราะห์ ช่วยเหลือครอบครัวเดือดร้อน ประสพภัยธรรมชาติ ฯลฯ เป็นต้น

3. มุทิตา : ความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุขมีจิตใจผ่องใสประกอบด้วยอาการเข้มแข็ง เบิกบานมี สุขภาพจิตที่ดีอยู่เสมอ

4. อุเบกขา : ความวางใจเป็นกลาง ซึ่งจะทำได้ดำรงอยู่ในธรรมตามพิจารณาและเห็นชอบด้วยปัญญา คือมีความเที่ยงธรรม¹⁷

2.4.2.2 หลักสังคหัตถ์ 4

หมายถึง หลักธรรมที่ใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจบุคคลและประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี หลักการสงเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วย

1. ทาน คือการให้ คือเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ เสียสละแบ่งปันช่วยเหลือกัน โดยสิ่งของตลอดจนความรู้แนะนำสั่งสอน

2. ปิยวาจา หรือ เปยยวัชระ หมายถึง วาจาเป็นที่รัก วาจาคุตติมน้ำใจหรือวาจาซาบซึ้งใจ อันได้แก่ คำพูดสุภาพไพเราะอ่อนหวาน สมานสามัคคี ให้เกิดไมตรี และความรักใคร่นับถือ ตลอดถึงคำแสดงประโยชน์ประกอบด้วยเหตุด้วยผล เป็นหลักฐานจูงใจให้นิยมยินดี

3. อัถลจริยา หมายถึง ผู้บริหารต้องมีการประพฤติประโยชน์คือชวนช่วยช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ ตลอดถึงการแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม

4. สมานัตตา คือ ความมีตนเสมอ คือ ทำงานเสมอต้นเสมอปลาย ปฏิบัติตนสม่ำเสมอ

¹⁷ สิริภพ เหล่าลาภะ , พุทธศาสตร์การเมือง , กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด, 2545) , หน้า 219.

กันกับประชาชนหรือบุคคลในการร่วมสุขร่วมทุกข์และร่วมกันแก้ไข และวางตนเหมาะสมตาม ภาวะเหตุการณ์ สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามคลองธรรมในแต่ละกรณี¹⁸

หลักธรรมที่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร

ในพระพุทธศาสนาได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นผู้นำหรือผู้บริหาร คือ คุณสมบัติ แห่งผู้นำหรือคนมีความรู้ดำรงชีพด้วยความรู้ กล่าวคือ

1. รู้อะไรผิดรู้อะไรถูก (ทัญญู รมเม จ โย อตุโก) หมายถึง รู้จักสิ่งที่ก่อประโยชน์ใน ปัจจุบัน ความหมายที่แท้คือรู้ว่าอะไรถูกอะไรผิดนั่นเอง
2. รู้ว่าอะไรควรหรือไม่ควร (โย จตุโถ สมปรายโก) ผู้บริหารพึงรู้อะไรผิด อะไรถูก ยัง ไม่พอต้องรู้ลึกเข้าไปอีกว่าสิ่งที่ถูกหรือผิดนั้นสมควรหรือไม่สมควรเพียงใด ซึ่งอาจจะเกี่ยวกับ บุคคล เวลา สถานที่
3. รู้จักประโยชน์และมีใจประโยชน์ (อตถาภิสมายา ธิโร) คือรู้ว่าเกิดประโยชน์คุ้มค่า เพียงใดแก่ไหนสิ่งสำคัญต้องรู้ว่าประโยชน์เกิดขึ้นกับคนกลุ่มใด¹⁹

2.4.2.3 คุณธรรมของสัตบุรุษ มี 7 ประการ หรือที่เรียกว่าหลักสัปปริสธรรม . มี 7 ประการ คือ²⁰

1. รู้จักเหตุ (ธัมมัญญตา) คือรู้จักหลักการและกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลาย ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับตนและการดำรงชีวิตรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนต้องประพฤติปฏิบัติตามเหตุผล เช่นรู้ว่าตนมี ตำแหน่งอะไร ฐานะการงานของตน มีหน้าที่ขอบเขตความรับผิดชอบอย่างไรแค่ไหน มีอะไร เป็นหลักการจะต้องทำอย่างไรจึงจะเป็นเหตุให้บรรลุถึงเป้าหมายอันเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบนั้น ๆ เป็นต้น
2. รู้จักผล (อัตถัญญตา) คือรู้ความหมายและความมุ่งหมายของหลักการที่ตนปฏิบัติเข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจการที่ตนกระทำอยู่ รู้ว่าตำแหน่งผู้บริหารฐานะภาระหน้าที่ความรับผิดชอบเขากำหนดเพื่ออะไร และเมื่อทำงานนั้นเสร็จแล้วบังเกิดผลอย่างไรบ้างจะเกิดผลดีหรือผลเสีย เป็นต้น
3. รู้ตน (อัตตัญญตา) รู้ตามความเป็นจริงว่า ตัวเราเองนั้นโดยฐานะ ภาระ เพศ กำลัง

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 222.

¹⁹ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) , พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (ฉบับประมวลธรรม) , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย , 2546) , หน้า 143.

²⁰ เรื่องเดียวกัน , หน้า 210.

ความรู้ความสามารถและคุณธรรมมีอยู่มากน้อยแค่ไหนแล้วประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามนั้น ภาระการต่าง ๆ ให้สอดคล้องถูกต้องจะสัมฤทธิ์ผลตลอดจนปรับปรุงแก้ไขปรับปรุงตนให้เจริญงอกงามยิ่ง ๆ ขึ้น

4. รู้ประมาณ (มัตตัญญูตา) คือความรู้จักความพอเหมาะพอดีในการพูดการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ตลอดจนการพักผ่อน หลับนอน สนุกสนานรื่นเริง รู้จักประมาณในการใช้จ่ายทรัพย์สินที่หามาได้ ไม่ทำอะไรตามความพอใจชอบใจของตนเพียงส่วนเดียว แต่จะทำตามความพอดีพอเหมาะแห่งเหตุปัจจัยหรือองค์ประกอบที่จะลงตัวแห่งการนั้นอันก่อให้เกิดผลดีงามตามที่มีมองเห็น

5. รู้กาล (กาลัญญูตา) คือรู้เวลาที่เหมาะสม และระยะเวลาที่พึงใช้ในการปฏิบัติงานตลอดจนเวลาที่ตนต้องปฏิบัติเกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่นรู้ว่าเวลาไหนควรทำอะไร ทำให้ตรงเวลาเหมาะสม และถูกเวลา รู้จักแบ่งเวลามีแผนในการบริหารเวลา

6. รู้ชุมชน (ปริสัญญูตา) คือรู้จักถิ่น รู้จักชุมชน รู้การอันควร ประพฤติปฏิบัติในท้องถิ่นชุมชนเช่นชุมชนนี้มีภูมิหลัง ด้าน ประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อถือ ค่านิยม เป็นอย่างไร เมื่อผู้บริหารหรือผู้ปกครองเข้าไปหาควรประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมถูกต้อง กับสภาพความเป็นจริงของชุมชนนั้น ๆ คือการรู้จัก (เวลา) รู้เทศะ (สถานที่ รู้ประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น) เพื่อการเข้าไปในชุมชนนั้นอย่างผสมกลมกลืนได้

7. รู้บุคคล (บุคคัลัญญูตา) คือรู้จักและเข้าใจในความแตกต่างแห่งบุคคลว่าโดยสภาพความเป็นจริงแล้ว ความรู้ความสามารถ คุณธรรม ตลอดจน ความเชื่อถือ ศรัทธา และองค์ประกอบอื่น ๆ ว่าเป็นอย่างไร และรู้จักที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่น ๆ ด้วยดี ว่าจะสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ ยกย่อง จะตำหนิ แนะนำสั่งสอนหรือจะมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร จึงจะเกิดผลที่ดีเหมาะสมต่อบุคคลนั้น ๆ

2.4.2.4 หลักทศพิธราชธรรม (หลักธรรม สำหรับทำให้ผู้อื่นรักใคร่พอใจ 10 อย่าง)

ตามหลักพระพุทธศาสนาแล้วนักบริหารทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับสังคม ระดับท้องถิ่น และระดับชาติ มีบทบาท อำนาจ และหน้าที่ความรับผิดชอบ อยู่ 2 ส่วนคือ

1. บำบัดทุกข์ เรียกว่า กษัตริย์ แสดงบทบาทอำนาจหน้าที่เป็นนักรบป้องกันและกำจัดความเสื่อม(หายนีคคหะ)

2. บำรุงสุข เรียกว่า ราชา แสดงบทบาทอำนาจหน้าที่เป็นนักรกสร้างและรักษาความเจริญ (วุฒิปีกคหะ)

ในส่วนของการบำรุงสุขนั้น นักบริหารจะต้องแสดงตนเป็นนักรัก รักตน รักคน รักงาน และบ้านเมือง เป็นบุคคลที่น่ารัก (เปรมนิโย) นำปรารถนา (อิฉณนิโย) นำใคร่ (รชนิโย) นำพอใจ (ทหยังคมนิโย) ของคนอื่น หรือผู้ได้ปกครองของตน ซึ่งบุคคลเช่นนี้เรียกว่า ราชา²¹

1. ทาน : การให้ (Charity) คือ การสละทรัพย์สิ่งของบำรุงเลี้ยงช่วยเหลือประหาราษฎร์ และบำเพ็ญ สาธารณประโยชน์ ทานหรือการให้คือการให้แบ่งเช่นปัจจัยแห่งชีวิต ไม่ว่าจะอะไรที่เป็นปัจจัยของการดำรงอยู่แห่งชีวิต ก็ปัจจัยเหล่านั้นที่จะต้องแบ่งปันหรือให้ ทั้งที่เป็นรูปธรรม หรือนามธรรม , ที่เป็นรูปธรรมหมายถึงวัตถุสิ่งของที่เห็นจับต้องได้ ที่เป็นนามธรรมได้แก่ ความรู้ ความฉลาด โอกาส ที่มีรูปร่างตัวตนแต่ใช้สติปัญญาหยั่งรู้ได้ว่า เป็นสิ่งที่ต้องการแก่ การให้และแบ่งปันประเภทของทานคือการให้นั้น แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

- 1) วัตถุทาน คือ การให้วัตถุ
- 2) ธรรมทาน คือ การให้ธรรมะให้ความรู้ความสามารถด้านธรรมะ
- 3) อภัยทาน คือ การให้อภัยหรือให้โอกาสนั่นเองในการที่จะเริ่มต้นในความดีงาม ถูกต้องตามหลักพุทธธรรมนั่นเอง ซึ่ง อภัยทานหมายถึง เมตตา กรุณา รวมอยู่ด้วย ทานทั้งสาม ประเภทที่กล่าวมา ธรรมทาน มีได้ด้วยการให้ สนับสนุนให้กำลังใจชี้แนะหนทางให้โอกาสทำตัว อย่างให้ดู ก็เป็นธรรมทานสอนให้มีสัมมาทิฐิ ก็เป็นธรรมทานที่สุดยอดหรือ “ธรรมทาน เลิศกว่า ทานทั้งปวง”²²

ในทางพระพุทธศาสนา ได้บัญญัติ สถานภาพของผู้ให้ไว้ 3 ระดับ

ทานทาส : ทาสแห่งการให้ คือผู้ให้โดยความโลภ อยากได้ผลตอบแทน เป็นลาภ ยศสรรเสริญเป็นความสะดวกมากมาย ให้ด้วยเจตนาไม่บริสุทธิ์ คือไม่เต็มใจ ไม่ยินดี ที่จะให้ ด้วยกุศลจิต

สหายแห่งการให้ คือผู้ที่ให้ด้วยการสงเคราะห์และอนุเคราะห์ เห็นความทุกข์ยาก เดือดร้อนของผู้อื่นสงสารเห็นใจอยากช่วยเหลือจึงแบ่งปันวัตถุสิ่งของให้อาจจะให้

โดยเจตนา ไม่บริสุทธิ์บ้าง บริสุทธิ์บ้าง เต็มใจบ้าง ไม่เต็มใจบ้าง

ทานบดี : เจ้าของแห่งการให้ คือผู้ให้ที่ให้โดยการเสียสละ หรือผลประโยชน์และความสุขรวมมากกว่าส่วนตน ให้ด้วยความยินดี เจตนาบริสุทธิ์ วัตถุที่ให้เป็นอย่าง

ดี สละได้แม้ในชีวิตเพื่อคุณประโยชน์ของส่วนรวม

ผลของทาน : การให้ เพื่อความรักความผูกพันเป็นการสร้างสรรค์ ความสงบสุข

²¹ พุทธทาสภิกขุ , ทศพิชราชธรรม , อ้างแล้ว , หน้า 25.

²² สิริภพ เหล่าลาภะ , พุทธศาสตร์การเมือง , อ้างแล้ว , หน้า 222 .

2. **ศีล : ความมีระเบียบวินัย (Self discipline) หรือศีลั้ง แปลว่า ปกติ ภาวะปกติ ไม่มีอะไร วุ่นวาย รวมทั้งการปฏิบัติเพื่อให้เกิดภาวะปกติเช่นนั้นด้วย**

นักบริหารทุกระดับ เป็นบุคคลแบบอย่าง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมี “ความงาม” ตามหลักพระพุทธศาสนา ความงามในเบื้องต้น ก็คือ งามด้วยศีล คือต้องเป็นบุคคลที่มีระเบียบวินัย เกร่งกรัด ระมัดระวัง ควบคุมตนเองได้ในเรื่องศีล 4 ประการ คือ

1. ปาฏิโมกขสังวรศีล คือการสำรวมระมัดระวังตั้งมั่นในหลักของกฎหมาย ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี กฎกติกา มารยาท ข้อบังคับระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ

2. อินทริยสังวรศีล คือการสำรวมระมัดระวังตั้งมั่นในการควบคุมอินทริย์ของตนได้แก่ อยศุณนะภายนอกได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ไม่ให้ตกเป็นทาสของกิเลส หรือกิเลส เข้ามาครอบงำมีอิทธิพลต่อตนเหนือกว่าความดีงาม

3. อาชีวะสังวรศีล คือการสำรวมระมัดระวังตั้งมั่นในการประกอบอาชีพที่สุจริตไม่ประกอบมิจฉาชีพ ประพฤติ ทูจจริต ทางกาย วาจา และทางใจ หรือประกอบสัมมาอาชีพะอันเป็นการไม่เบียดเบียนทำร้ายตนเองและผู้อื่นและบ้านเมือง

4. ปัจจยสังวรศีล คือการสำรวมระมัดระวังตั้งมั่นในการเสพ , บริโภค ปัจจย 4 อันเป็นความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ โดยการรู้จักประมาณตนเอง ไม่บริโภคโดยความโลภหลง ฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายเกินตัว เกินฐานะหรือตระหนี่ ไม่รู้จักแบ่งปัน ก็ต้องรู้จักคำว่า ความพอ คือ พอใจ พอเพียง และพอดินันเอง ²³

3. **ปริจาคะ(การเสียสละ) (Self Sacrifice) หรือบริจาค** คือการเสียสละละทิ้ง มีความหมายแตกต่างกันชัดเจนจากทาน แม้ว่าจะมีความเหมือนกันในความหมายเชิงปฏิบัติว่า “ให้” การให้ลักษณะของ “ทาน” เป็นการให้สิ่งของที่มีอยู่เพียงบางส่วนและการให้ในลักษณะของการบริจาค เป็นการให้ทั้งหมดให้ไม่มีส่วนเหลือ

ตามแนวพระพุทธศาสนา แบ่งการให้ในลักษณะบริจาค หรือเสียสละไว้ 4 ระดับ

- 1) เสียสละทรัพย์
- 2) เสียสละอวัยวะ
- 3) เสียสละชีวิต
- 4) เสียสละทั้งหมดทั้งทรัพย์ อวัยวะ และชีวิต

บริจาคเป็นการบริจาคมิเลสออกไป จากตัวกูของกูหมดไปนั่นเอง ²⁴

²³ เรื่องเดียวกัน , หน้า 224.

²⁴ พุทธทาส ภิกขุ , ทศพิธราชธรรม , อ่างแล้ว, หน้า 65.

4. **อาชชวะ : ความซื่อตรง (Honesty)** ในความหมายของคำว่า ตรงหรือซื่อตรงนั้น เราสามารถแบ่งความตรงออกได้เป็น 6 ประการ เป็นหลักธรรมที่ผู้บริหารหรือผู้ปกครองจะต้องยึดถือและปฏิบัติคือ

1. ความตรงต่อวาทา คือ วาทาที่พูดออกมากับตนเองจะต้องตรงกับใจคือพูดจาตรงกับใจหรือมีความจริงใจในการพูด

2. ความตรงต่อผู้อื่น คือ ความตรงต่อวาทา ตรงต่อการกระทำและพฤติกรรมกับบุคคลอื่นอันได้แก่บุคคลในทิศทั้งหก คือ ทิศข้างหน้า – บิคามารดา ทิศข้างหลัง - บุตรภรรยา , ทิศข้างซ้าย – มิตรสหาย ทิศข้างขวา – ครูอุปมาอาจารย์ ทิศข้างบน คือ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่อยู่เหนือขึ้นไป ทิศข้างล่าง หมายถึง ผู้ใต้บังคับบัญชา คนใช้ หรือผู้ที่ต้อยต่ำกว่า

3. ความตรงต่อเวลา คือการกำหนดวางแผนการปฏิบัติโดยกำหนดระยะเวลาไว้ว่าจะ เป็นหน้าที่การงาน, ส่วนตัว ครอบครัว, สังคม เราจะต้องบริหารเวลาให้ถูกต้องเหมาะสมพอควรแก่การนั้น ๆ อย่างนี้เรียกว่าตรงต่อเวลา

4. ตรงต่อตนเอง คือ ความตรงต่อธรรมะ คือกฎความเป็นจริงที่เป็นไปในตน หรือการรู้จักตนเองว่าความจริงมีสภาพ ความสามารถ , ความรู้ความสามารถ เพียงไหนเท่าไร และประพฤติปฏิบัติให้ตรงต่อความเป็นจริงของตน

5. ตรงต่อความตรง หมายถึง ตรงต่อความเที่ยงธรรมที่มีอยู่อย่างไร ตรงต่อความยุติธรรมที่มีอยู่อย่างไร ถูกต้องตามความเป็นจริง ควรจะเป็นอย่างไร²⁵

ดังนั้น ความซื่อตรง นักบริหารจะต้องมีและปฏิบัติเป็นบุคคลที่ซื่อตรง ไม่คดโกง โปรงใส ตรวจสอบได้จึงจะสามารถนำตน นำคน นำงาน นำบ้านเมืองชุมชนไปสู่เป้าหมายได้

5. **มัททวะ : ความอ่อนโยน (Gentleness)** มีความหมายในทางภาษารวมกว้างขวางมาก หมายถึง ความสามารถอ่อนตามผ่อนตาม หรือน้อมไปได้ด้วยดี เปลี่ยนไปได้ด้วยดีทั้งในทางวัตถุก็เปลี่ยนไปอย่างดี ทางกาย , วาจา ,ทางสติปัญญา เป็นการอ่อน โยนคือน้อมไปได้ในทางแห่งความดี ในทางการงานและต่อบุคคลในทุกระดับชั้นแห่งชีวิต ไม่มีระดับใดที่ควรกระด้าง

นักบริหารตามแนวพระพุทธศาสนาจะต้องประพฤติปฏิบัติตนโดยความอ่อนโยน นุ่มนวล สุภาพเรียบร้อยไม่หยาบกระด้าง ไม่เย่อหยิ่ง บังอาจ ด้วยการ เลิกยศ ลดมานะ ละทิฐิ 9 อย่าง คือ

- 1 เป็นผู้เลศกว่าเขา สำคัญตัวว่า เลศกว่าเขา
- 2 เป็นผู้เลศกว่าเขา สำคัญตัวว่า เสมอเขา
- 3 เป็นผู้เลศกว่าเขา สำคัญตัวว่า เลวกว่าเขา

²⁵ สิริภพ เหล่าลาภะ, พุทธศาสตร์การเมือง, อ่างแล้ว, หน้า 226.

4	เป็นผู้เสมอเขา	สำคัญตัวว่า เลิศกว่าเขา
5	เป็นผู้เสมอเขา	สำคัญตัวว่า เสมอเขา
6	เป็นผู้เสมอเขา	สำคัญตัวว่า เลวกว่าเขา
7	เป็นผู้เลวกว่าเขา	สำคัญตัวว่า เลิศกว่าเขา
8	เป็นผู้เลวกว่าเขา	สำคัญตัวว่า เสมอเขา
9	เป็นผู้เลวกว่าเขา	สำคัญตัวว่า เลวกว่าเขา

ทั้ง 9 ประการนี้ เรียกว่า “มานะ” คือความถือตัว สำคัญตัว คือ ไม่รู้, ไม่รับความเป็นจริงแห่งตน หากมีมานะทั้ง 9 อย่างนี้แล้ว ย่อมมีพฤติกรรมที่ขาดความอ่อนโยน กลายเป็นคนที่หยาบคายแข็งกระด้างหยิ่งยะโส โอหัง

ตามหลักพระพุทธศาสนา หรือหลักพระพุทธธรรมแล้วจะเห็นได้ชัดเจน โดยสรุปว่า

1. แม้ว่าคุณเองจะเป็นคนเก่ง คนดี เป็นคนมีความสุขมากกว่าคนอื่น ก็ไม่ควรยกตนข่มท่าน ข่มชู้ ข่มจีน เยาะเย้ย ตากถางคนอื่น
2. แม้ว่าคุณจะเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขสบาย เท่าเทียมกับคนอื่น ก็ไม่ควรจะถือตัวยกย่องว่าตนเท่าเทียมคนอื่นเหมือนกัน
3. แม้ว่าคุณเป็นคนไม่เก่ง ไม่ดี ไม่มีความสุขเหมือนคนอื่น ก็ยังไม่ควรคุยโม้โอ้อวดสร้างภาพว่าเก่งว่าดีมีความสุขสบายเท่าเทียมคนอื่นเขาหรือจะมีความดี ความเก่ง ความสามารถเท่าเทียมคนอื่นเขาก็ไม่ควรคุยโม้โอ้อวดว่าเก่งดี สบายมีสุข กว่าคนอื่นเขาหรือเท่าเขาและไม่ควรที่จะลบหลู่ดูหมิ่น เหยียดหยามซ้ำเติมตนเองว่าเลวกว่าเขาจนหมดกำลังใจกลายเป็นคนใจเสาะเปราะบาง ไม่ใฝ่รู้ในสิ่งที่ยากเล็กน้อยพัฒนาตนเองนักบริหารทุกระดับจึงพึงสำรวมระมัดระวังอย่าใฝ่มานะความถือตัวทั้ง 9 อย่างนี้เข้าครอบงำได้พึงระลึกอยู่เสมอว่าท่านคือผู้ใช้ของประชาชนเท่านั้น และจะต้องยึดถือธรรมะความถูกต้องปกครองบริหารบ้านเมือง²⁶

6. ตปะ : การหลอมเหลาขัดเกลาตนเอง (Self austerity)

ตปะ หรือตบะ ในทางพระพุทธธรรม หมายถึง ความ پاکเพียร ความอดทน บากบั่น เป็นเครื่องเผากิเลส เปรียบเสมือนเข้าหลอมตนเองของนักบริหาร เพื่อกำจัดความชั่วหรืออกุศลกรรมทุกอย่างให้สูญสิ้นไป มีอยู่ 3 ลักษณะ คือ

1. ความบากบั่น پاکเพียร เพื่อไม่ให้ความชั่วที่ยังไม่เกิดไม่ให้เกิดขึ้น และที่เกิดแล้วให้หมดไป
2. ความบากบั่น پاکเพียร เพื่อให้ความดีที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้นและที่เกิดขึ้นแล้วให้เจริญยิ่งขึ้น

²⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 229.

3. ความบากบั่นพากเพียร เพื่อออกถั่นความรู้สึกรู้สึกจากการเคี้ยวร้อนทางกายวาจาและทางใจที่เกิดขึ้นแล้ว

ตปะ กำจัดมลภาวะหรือเศร้าหมองในตนเองได้ 9 ประการ คือ ความโกรธ , ความลบหลู่ดูหมิ่นคุณความดีของผู้อื่น ความริษยา ความตระหนี่ ความมีมารยา(มายา) ความขี้โม้โอ้อวด หลอกลวง การพูดไร้สาระ ความปรารถนาลามก และความเห็นผิด²⁷

7. อักโกธะ : ความไม่โกรธ (Non – anger)

ความโกรธเกิดขึ้นจาก อนิฏฐารมณ์ คือสิ่งที่ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความพอใจมาแล้วก็ทำให้จิตใจกำเริบอันได้แก่ การเสื่อมลาภ สูญเสีย เลื่อมยศ นินทา ตีเตียน, ความทุกข์ หรือความโกรธเกิดจากความไม่พึงพอใจในสิ่งที่ได้ตั้งใจหรือถูกใจ ความคาดหวังมากเกินไปแต่ไม่ได้ตามที่คาดหวัง มีมานะ (ทิฐิ) ถูกขัดแย้ง คนหูเบาใจน้อย หรือเป็นคนโทษะจริตนั่นเอง การที่จะมีความไม่โกรธ, (อักโกธะ) ได้คือ การที่บุคคลมี ศีล , สมာธิ และปัญญา โดยใช้สติเข้าไปกำกับควบคุมอารมณ์และพฤติกรรม และมีสัมปชัญญะ ความรู้จริงรู้ชัดในสิ่งที่นึกได้ ตระหนักเข้าใจตามความเป็นจริง เข้าไปเป็นตัวตัดสินใจวิเคราะห์ถึงเหตุผลควรไม่ควรเป็นต้น

นักบริหารจะต้องรู้จักอุบายวิธีในการกำจัดความโกรธ คือ

1. ไม่โกรธตอบต่อบุคคลที่โกรธตน โดยการใช้เหตุผลและอภัยทานหรือทานเป็นตัวแก้
2. คิดถึงความดีของบุคคลที่ตน โกรธ ถ้าเขาไม่มีความดีก็ควรแผ่เมตตาให้เขาน่าสงสารเข้าที่มีความโกรธเพราะคน โกรธย่อมเป็นทุกข์
3. มีความปรารถนาดีต่อบุคคลที่ตน โกรธและโกรธตน คือมีหลักพรหมวิหารธรรมข้อ กรุณา
4. จงรำลึกอยู่เสมอว่า ทุกคนมีกรรมเป็นของตนเองพอแล้ว ไม่ควร โกรธกันและกัน เพราะการโกรธเป็นการสร้างกรรมแก่กันและกันนั่นเอง และยอมรับว่าเราทำไม่ดีเขาจึงโกรธ
5. จงพิจารณาว่า การที่คนอื่น โกรธตนเพราะตนทำกรรมชั่วไว้ในอดีตการที่คนอื่น โกรธถือว่าเป็นการใช้หนีกรรม
6. จงมองดูความผิดพลาดของตนทันทีที่เกิดความ โกรธ
7. หลบหลีกไม่อยู่เผชิญหน้ากับคนที่ตน โกรธและโกรธตน²⁸
8. อวิหิงสา : การไม่เบียดเบียน (Non – Violence)

นักบริหารที่ดี ต้องไม่มีการเบียดเบียนทั้งคน สัตว์ สิ่งของ รวมทั้งไม่เบียดเบียนธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามหลักพระพุทธธรรม การไม่เบียดเบียนมีหลัก 6 ประการ (หลักสารณีย

²⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 230.

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 232.

ธรรม 6 คือ ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง ทำให้ทำให้เกิดความสามัคคี หลักการอยู่ร่วมกัน คือ

1. เมตตากายกรรม คือไม่เบียดเบียนทางกาย ไม่ประทุษร้าย ด้วยอาวุธต่าง ๆ ไม่ฆ่าสัตว์ ถักทรัพย์ ไม่ประพฤติดุคในกามของผู้อื่น (ศีล ข้อ ปาณาติปาตา อทินนา และ กาม)
2. เมตตาวจีกรรม คือไม่เบียดเบียน ทางวาจาไม่พูดเท็จ พูดส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพื่อเจ้อันก่อให้เกิดผลเสียหายจากการเบียดเบียนด้วยวาจา(มีสัมมาวาจา)
3. เมตตามโนกรรม คือ ไม่เบียดเบียนทางใจ ไม่โลภ ไม่คิดประทุษร้ายเห็นผิด จากทำนองคลองธรรม (ต้องมี สัมมาทิฐิ)
4. สาธารณโภคี คือ การกระจายรายได้ แบ่งปันกัน บริโภค หรือมี (สัมมาอาชีพะ)
5. ศีล สัปญญตาราม คือ มีความเสมอเท่าเทียมกันในการมีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย เคารพขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีของสังคม
6. ทิวีสัปญญตาคือมีความคิดเห็นที่ถูกต้องตรงกัน ไม่ขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท ในความคิดที่แตกต่างกัน นำความคิดเห็นที่แตกต่างมาสร้างความสามัคคี²⁹

9. ขันติ : ความอดทน (Tolerance)

คือ อดได้ ทนได้ เพื่อบรรลุความดีงามและความมุ่งหมายอันชอบ มีหลักธรรมอีกประการหนึ่ง คือเมื่อมีความอดทนแล้วจะต้องมีใสร็จจะคือความสงบเสงี่ยมเจียมตัว อธิษทัยงาม ธรรมะข้อนี้จึงเป็นเสมือนอาการเครื่องประดับอันสวยงามของนักบริหาร ดังพุทธภาษิตกล่าวไว้ว่า “ขันติ ธีรสสะ ลังกาโร” แปลว่า ความอดทนและความสงบเสงี่ยมเจียมตัวอยู่เสมอ

ขันติในพระพุทธศาสนาแบ่งได้ 3 ระดับ

1. ตีติกขาขันติ - ความอดทนโดยการอดกลั้น กล้ากลืน ฝืนไว้ เมื่อประสบความทุกข์ทรมาน ทั้งร่างกายและจิตใจ ความทุกข์ยากลำบากตรากตรำต่าง ๆ ที่ต้อง เผชิญหลีกเลี่ยงไม่ได้
2. ธิติขันติ - ความอดทน ตั้งมั่นไม่หวั่นไหว ไม่สูญเสียการทรงตัว มั่นคงเข้มแข็ง ไม่มีอะไรที่จะมาสั่นไหวโยกคลอนได้ ทั้งความสุขและความทุกข์
3. อธิวาสนขันติ - ความอดทน ด้วยการสงบยับยั้งอย่างเยือกเย็น ไม่ร้าวร้อน วุ่นวาย ไม่วอกแวก หนึ่งสนิท ดับ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ได้ด้วยปัญญา นักบริหารหรือผู้นำจะต้องเป็นคนที่มีความงามด้วยศีล, งามด้วยสมาธิ และงามด้วยปัญญา จึงจะมีความอดทนสงบเสงี่ยมเจียมตน สรุปลือคือต้องมี “ไตรสิกขา” นั้นเอง³⁰

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 233.

³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 234.

10. วิโรธนะ : ความไม่คลาดในธรรม (Non – opposition)

หมายถึง “ความไม่พิรุณ ไม่วิปริตซึ่งมีความหมายกว้างออกไปถึงไม่ผิดพลาดจากธรรมนอง คลองธรรม

ขยายความได้ว่าความไม่คลาดในธรรมและอริโรธนะ เป็นปัญญาสิกขา เป็นความรอบรู้ จนไม่ทำให้เกิดพิรุณ หรือวิปริตเป็นความรอบรู้ที่สมบูรณ์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งคือ สัมมาทิวณินั่นเอง”³¹

2.5 การบริหารตามแนวพระพุทธธรรม

ในการบริหารงานในหน้าที่ของผู้บริหารนั้นจะต้องยึดหลัก 3 ประการด้วยกัน คือ

1. หลักการ คือ นโยบาย แผนงาน กระบวนการ ระเบียบการ กฎหมาย ข้อบังคับข้อบัญญัติจนบจารีตประเพณีในการบริหาร

2. หลักวิชาการ ได้แก่ องค์ความรู้ในสรรพวิทยาการต่างๆ ทั้งในด้านการเมือง การปกครอง ด้านสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา การศึกษา ภาษา ศิลป วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่จะเอื้ออำนวยให้การบริหารมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. หลักธรรม คือ ศาสนธรรมในการบริหารคน บริหารคน บริหารงาน บริหารบ้านเมือง ไม่ให้เกิดความเดือดร้อนวุ่นวาย เสียหาย อันเป็นหลักสำคัญที่จะประคับประคองรองรับส่งเสริมหลักการ หลักวิชาการให้เป็นไปเพื่อคุณประโยชน์และความสุขทั้งแก่ตน แก่งาน และแก่บ้านเมือง³²

ผู้บริหารหรือนักบริหาร คือผู้ที่แสดงบทบาทผู้บังคับใช้อำนาจ และเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะต่อไปนี้

1. ฐานะเป็นผู้นำ (Leader) คือแสดงบทบาทเป็นผู้นำ มีอำนาจและหน้าที่เป็นผู้นำ ตน นำคน นำงาน นำบ้านเมือง ไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง 7 ประการคือ

1. เจริญรุ่งเรืองด้วย อายุ (อายุวัฒนะ) คือมีอายุยืนยาวถ้าเป็นคนก็มีสุขภาพอนามัยดี สุขภาพกาย สุขภาพจิต ถ้าเป็นงานในหน้าที่ก็นำประเทศชาติ ท้องถิ่น ไปสู่ ความเจริญพัฒนาที่ยั่งยืน

2. เจริญรุ่งเรือง ด้วยทรัพย์ (ธนวัฒนะ)คือความมั่งคั่งร่ำรวยด้วยทรัพย์สิน ทรัพย์ากรธรรมชาติ

3. เจริญรุ่งเรืองด้วยศักดิ์ศรี (สิริวัฒนะ) มีความยิ่งใหญ่มีความเป็นผู้นำมีภูมิปัญญา

³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 235.

³² เรื่องเดียวกัน, หน้า 124.

สามารถมีเกียรติภูมิเป็นที่ยอมรับในชุมชน บ้านเมือง และต่างประเทศ

4. เจริญรุ่งเรืองด้วยอำนาจ (ยสวัตณะ) คือ มีความน่าเกรงขาม นำยำเกรง มีอิทธิพล และบารมี มีตำแหน่งมีฐานะที่ได้รับการเคารพ เชื้อฟัง เชื้อถือ และวางใจได้
5. เจริญรุ่งเรืองด้วยกำลัง (พลวัตณะ) คือ มีความมั่นคงเข้มแข็ง เปรียบพร้อมไปด้วย กำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังงาน กำลังคน กำลังปัญญา สามารถเอาชนะปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ได้
6. เจริญรุ่งเรืองด้วยชื่อเสียง (วัลณวัตณะ) คือ มีความดีงาม มีความสวยงาม ได้รับการยกย่องชื่นชม มีชื่อเสียง ขจรกระจายทุกทิศานุทิศ
7. เจริญรุ่งเรืองด้วยความสุข (สุขวัตณะ) คือ มีความสะอาด สะดวกสบาย มีความสนุกสนานรื่นเริง ดั่งนั้นกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่ติดขัดก่อกวน คดองแคล้วจิตใจเบิกบาน³³

นักบริหารจึงต้องใช้อำนาจและปฏิบัติหน้าที่ผู้นำ แสดงบทบาทดังต่อไปนี้

1. ก้าวไปข้างหน้า คือเป็นผู้มีวิสัยทัศน์
 2. นำทาง (Guidance) ผู้นำจะต้องทำหน้าที่นำทางการแผนที่ชี้เข็มทิศ นำตน นำคน นำงาน นำบ้านเมือง ไปสู่เป้าหมายปลายทาง อย่างปลอดภัย ไม่หลงทาง หลงทิศ
 3. ชักจูง (Persuasion) ผู้นำทำหน้าที่ ชักชวน ชักนำ ชักจูงให้ คน งาน และบ้านเมือง ไปสู่เป้าหมาย โดยรู้จักประสานงาน ประสานคน ทุกภาคส่วน รู้รักสามัคคีมีเอกภาพในการทำงาน
 4. เป็นแบบอย่าง (Example) ผู้นำจะประพฤติปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างในการครองตน ครองคน ครองงาน และปกครองบ้านเมือง³⁴
2. ในฐานะผู้ปกครอง (Ruler) นักบริหารจะต้องแสดงบทบาท และใช้อำนาจและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ปกครอง ดังนี้
1. บังคับ (Control) นักบริหารจะต้องใช้ความรู้ความสามารถ อำนาจและบารมีในการ บังคับบัญชา คนงาน และกำกับบัญชาบริหารบ้านเมือง ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยใช้ กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ข้อบังคับต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ
 2. จัดระเบียบ ควบคุม ผู้ได้ปกครอง ผู้ปกครองตัวเอง และบ้านเมือง มีการพัฒนา ให้อยู่ภายในกรอบของคุณธรรม กรอบของกฎหมาย
- การศึกษาหลักธรรมภิบาล จาก 6 ประเด็นหลัก คือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าพบว่า หลักธรรมภิบาล คือการนำเอาหลักพุทธธรรมมาบูรณาการ ประยุกต์ใช้ในการปกครองหรือการบริหารจัดการที่ อยู่ภายใต้หลักความถูกต้องชอบธรรมดีงาม ตามธรรมในพระพุทธศาสนานั่นเอง

³³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 126.

³⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 199.

บทที่ 3

ศึกษาการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

3.1 ความเป็นมาโครงสร้างงาน โครงสร้างองค์กรและหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.1.1 ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีพื้นที่รับผิดชอบในเขตตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นยกเว้น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีความเป็นอิสระในการดำเนินงานภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด มีรายได้ และมีทรัพย์สินเป็นของตนเอง¹

3.1.2 โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างในการบริหารงาน ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) มีองค์ประกอบของโครงสร้าง 2 ส่วน ประกอบด้วย

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในแต่ละหมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 1 หมู่บ้าน ให้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีสมาชิกได้ จำนวน 6 คน ถ้าตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีได้หมู่บ้านละ 3 คน

ประธานสภา รองประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกโดยมติของสภาจะเลือกสมาชิกหรือปลัด 1 คน ทำหน้าที่ เลขานุการสภา

การแต่งตั้ง

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอซึ่งได้รับมอบอำนาจในการกำกับดูแลจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง

¹ สุวรรณ พินิตานนท์ , รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครรักษาดินแดน , 2546) หน้า 6 – 8.

ประธาน, รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง สำหรับเลขา ประธานสภาเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง

การพ้นจากตำแหน่ง เป็นไปตามพระราชบัญญัติ และผู้ลงนามให้พ้นจากตำแหน่ง หรือ อนุมัติ คือผู้ที่ลงนามแต่งตั้ง

หน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ 3 ประการ คือ

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการ บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบระหว่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีร่างข้อ บัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และข้อบัญญัติอื่นที่มีใช้ข้อบัญญัติงบประมาณ
3. ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ , ระเบียบ และข้อ บังคับของทางราชการ

2. ฝ่ายบริหาร

คณะผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล จำนวน 1 คน มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และรองนายกองค์การ บริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน เลขานายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน มาจากการ แต่งตั้งจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในวาระคราวละ 4 ปี แต่ติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ คณะผู้บริหาร(นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) มีอำนาจหน้าที่ คือ

1. กำหนดนโยบายที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย รับผิดชอบในการบริหารงานราชการขององค์ การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

1) สั่ง อนุญาต และอนุมัติ เกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2) แต่งตั้งและถอดถอน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการ นายก องค์การบริหารส่วนตำบล

3) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

4) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ บริหารส่วนตำบล ปี 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) และกฎหมายอื่น

3. รายงานผลการปฏิบัติงานให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบปีละครั้ง

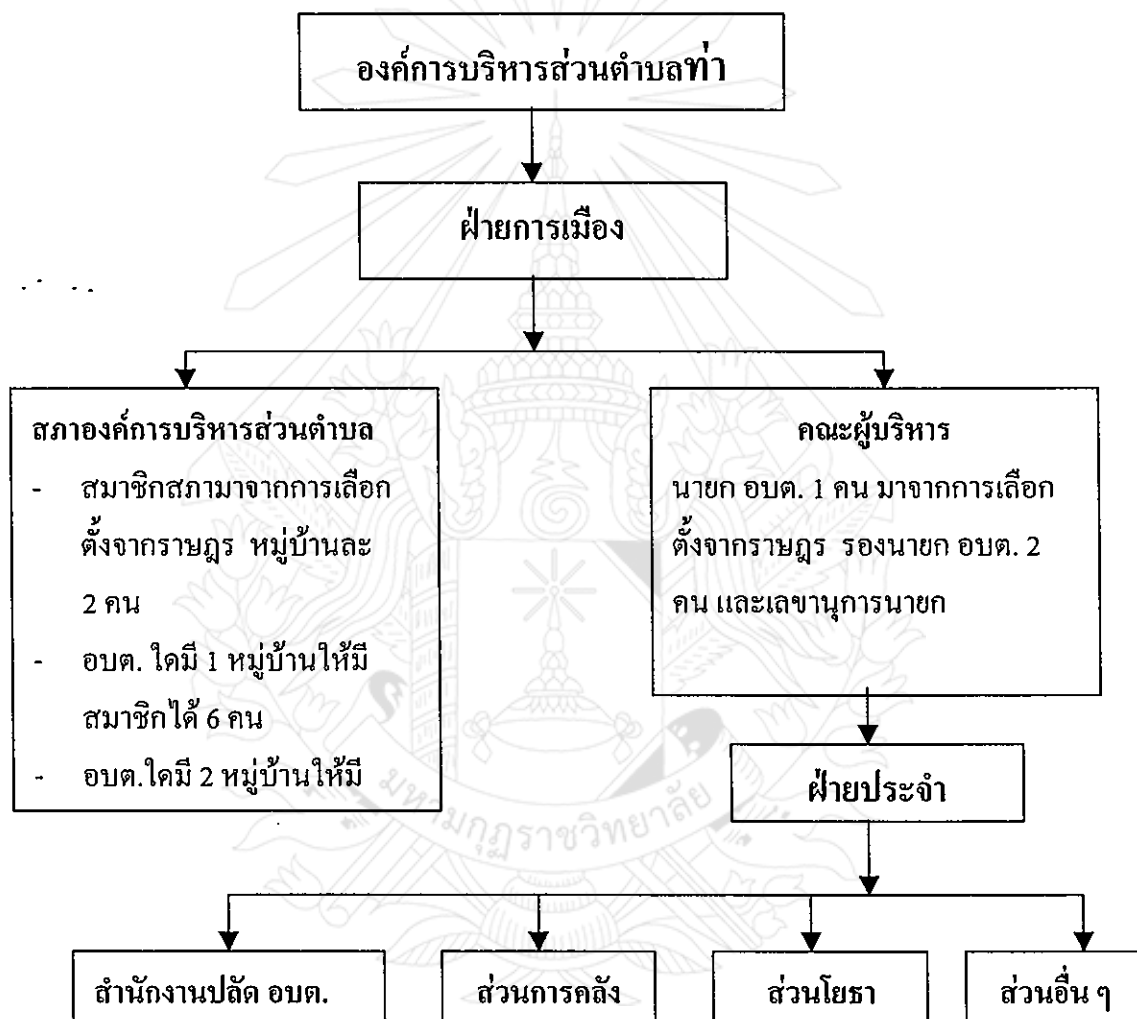
4. รายงานการปฏิบัติงานการใช้จ่ายงบประมาณ ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทราบอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

5. ก่อนเข้ารับหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือผู้บังคับบัญชามอบหมาย

แผนภูมิที่ 2

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

หมายเหตุ ส่วนอื่น ๆ มีหรือจัดตั้งได้ตามภาระหน้าที่หรือส่วนงานนั้น ๆ

3.1.3 โครงสร้างองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างองค์กรดังนี้²

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานทั่วไป งานธุรการ งานพิมพ์ดีด งานสวัสดิการ งานการประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบัญญัติ งานนิติกร งานการเจ้าหน้าที่ งานการพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2. ส่วนการคลัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน การเบิกจ่ายเงิน ฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน หัก ภาษี ณ ที่จ่าย การนำส่งภาษี งานเกี่ยวกับการโอนเงินเดือน รายงานเงินคงเหลือประจำวัน การขออนุมัติเบิกตัดปี ขอขยายเวลาเบิกจ่าย จัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน งบทรัพย์สิน หนี้สิน งานบัญชีทุกประเภท งานทะเบียนคุมเงินรายได้ รายจ่าย งานพัสดุ งานจัดเก็บและพัฒนารายได้ และงาน อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

3. ส่วนโยธา ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบถนน อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ ฯลฯ งานประมาณการราคาค่าใช้จ่ายตามโครงการงานควบคุมอาคาร น้ำมันเชื้อเพลิง งานซ่อมบำรุงทาง อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและได้รับมอบหมาย

4. ส่วนอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ งานอื่น ๆ เช่น ด้านการศึกษา สาธารณสุข อาชีพ ซึ่งถ้างานเหล่านั้นมีปริมาณงานมากเพียงพอแก่การจะจัดตั้งส่วน นั้น ๆ ได้ ก็สามารถจัดตั้งส่วนนั้น ๆ ได้ โดยเสนอ เรื่องปริมาณงานและการรวมอัตราค่าจ้างไปยัง คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลระดับจังหวัดพิจารณาอนุมัติ หากปริมาณงานไม่มีจำนวนมากพอ งานเหล่านั้นจะขึ้นต่อสำนักงานปลัดเป็นผู้รับผิดชอบ

บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

1. บุคลากรฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมาจากการเลือกตั้งจากรายการผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่ละหมู่บ้าน ในจำนวนที่กฎหมายกำหนด หมู่บ้านละ 2 คน หาก อบต.ใดมี 3 หมู่บ้านขึ้นไป ถ้า อบต.ใดมี 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิกได้ 6 คน ถ้าอบต.ใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกได้ หมู่ละ 3 คน และอยู่ในวาระคราวละ 4 ปี นับแต่วันที่กรรมการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง และสำหรับประธานสภาองค์การ

² สำนักนายกรัฐมนตรื , พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 , (แก้ไขเพิ่มเติม , ฉบับที่ 5) , (กรุงเทพมหานคร : สำนักนิติธรรม , 2546) , หน้า 19.

บริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน, รองประธานสภาฯ จำนวน 1 คน มาจากสมาชิกเป็นผู้เลือก ส่วนเลขานุการสภาจากการเลือกตั้งของสมาชิกโดยอาจจะเลือกจาก ปลัด อบต. หรือสมาชิกสภา อบต. 1 คน

2. บุคลากรฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคนมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลและนายอำเภอเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน มาจากการแต่งตั้งจากนายกองค้การบริหารส่วนตำบลและเลขานายกฯ จำนวน 1 คน มาจากการแต่งตั้งโดยนายกองค้การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้คัดเลือกอยู่ในวาระคราวละ 4 ปี

3. บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

1.) พนักงานส่วนตำบล ซึ่งเป็นบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลได้รับเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด จากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือน, ค่าตอบแทนใช้สอย

2.) ลูกจ้างประจำ และปัจจุบันได้มีระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยพนักงานจ้างคือเมื่อตำแหน่งลูกจ้างประจำสิ้นสุดลง ด้วยเหตุใดก็ตาม เช่น ลาออก เกษียณ

ตำแหน่งลูกจ้างประจำจะถูกยุบ และให้ใช้ระเบียบใหม่ โดยแบ่งเป็น พนักงานจ้างตามภาระกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป พนักงานจ้างตามภาระกิจ จ้างครั้งละ 4 ปี ทุกปีมีการประเมินผลงาน และเพิ่มค่าจ้างให้ ส่วนพนักงานจ้างทั่วไปสัญญาปีต่อปี สิ้นปีมีการประเมินเพื่อต่อสัญญาหรือไม่

3.1.4 ภาระกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ.2546) ส่วนที่ 3 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาตรา 66 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และมาตรา 67 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้ คือ

1. จัดให้มีการบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

7. ค้ำครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

ภายใต้มาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติม ถึงฉบับที่ 5 พ.ศ.2546) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ดังนี้

1. จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. จัดให้มีและบำรุงการใช้ไฟฟ้าหรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่น
3. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. จัดให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
5. จัดให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. จัดให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ยังบัญญัติให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น อีก 31 ประการ อันได้แก่

1. จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณูปการ
6. การส่งเสริม การฝึกและการประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว

9. การจัดการศึกษา
10. การตั้งคัมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. ส่งเสริมการกีฬา
15. ส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุขการอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
20. จัดให้มีและการควบคุมสุสานและฌาปนสถาน . .
21. ควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. จัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณะอื่น ๆ
24. การจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
25. การผังเมือง
26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
27. การดูแลที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาคาร
29. การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย
30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
31. กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด³

³ สำนักนายกรัฐมนตรี , พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 , (กรุงเทพมหานคร : สำนักนิติธรรม) , หน้า 10.

จากภารกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่าภารกิจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชน ในระดับตำบล ซึ่งมีขอบเขตเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง พ.ศ.2546 และพระราชบัญญัติกำหนดแบบและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2547 ได้บัญญัติไว้ โดยทั่วไปจะเรียกว่า ภาระหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาตำบล

แต่จากภารกิจหน้าที่ที่กฎหมายระเบียบกำหนดเอาไว้ นั้น จะเป็นไปได้และเป็นรูปธรรมและบรรลุตามวัตถุประสงค์จึงได้มีระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ขึ้น เพื่อปรับปรุงแก้ไขระเบียบว่าด้วยการจัดทำแผนและเป็นการบูรณาการระเบียบข้อกฎหมาย อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแผนดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่จะนำนโยบาย ของรัฐ ของท้องถิ่นแปลงไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติทั้งด้านคุณภาพและปริมาณอันจะก่อให้เกิดการมีศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีสาระสำคัญพอสรุปได้คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำแผนพัฒนาสามปี, แผนปฏิบัติการ , โครงการพัฒนา และการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีในการใช้จ่ายงบประมาณทั้งนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องตราเป็นข้อบัญญัติเพื่อเป็นกฎหมายรองรับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและขั้นตอนการตราข้อบัญญัติเป็นไปตามระเบียบตามที่กฎหมายกำหนด

3.2 แนวความคิดและวิสัยทัศน์การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2.1 หลักแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงเท่าเทียมกัน

ในด้านการปกครองท้องถิ่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดไว้ในหมวด 9 รวม 9 มาตราตั้งแต่มาตรา 282 ถึง มาตรา 290 สรุปสาระสำคัญได้ว่ารัฐจะต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ และ

รัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายใต้กรอบของกฎหมาย และเพื่อกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นมากขึ้น

เพื่ออนุวัติมาตรา 284 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงได้ตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ขึ้น ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดการบริการสาธารณะระหว่างรัฐบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากร ระหว่างรัฐบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสิ่งสำคัญ และกำหนดให้คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่จัดทำแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบ จากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อสภาให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี หรือภายใน 2 กุมภาพันธ์ 2544

แผนกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแผนที่กำหนดกรอบแนวคิดเป้าหมายและแนวทางการกระจายอำนาจให้เป็นไปตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อกระจายอำนาจให้บรรลุตามเจตนารมณ์ ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย และเป็นแผนที่เบ็ดเสร็จมีกระบวนการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น

3.2.2 กรอบแนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

กรอบแนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหลักการและสาระ 3 ประการด้วยกันคือ

1. ความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง โดยยังคงรักษาความเป็นรัฐเดี่ยว และมีเอกภาพของประเทศ การมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและความมั่นคงของชาติเอาไว้ ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นภายใต้ระบบประชาธิปไตย

2. ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของตนเองได้มากขึ้น โดยปรับบทบาทหน้าที่บริหารส่วนกลางและการบริหารราชการส่วนภูมิภาค และเพิ่มบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาดำเนินการแทน โดยให้ส่วนภูมิภาค

ส่วนกลางเข้ามาดำเนินการในกิจการระดับมหภาพ โดยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านนโยบาย ด้านกฎหมาย เท่าที่จำเป็น สนับสนุนด้านเทคนิควิชาการ และการติดตาม ประเมินผล

3. ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการ สาธารณะที่ดีขึ้นไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพและมาตรฐาน การบริหารจัดการขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้นรวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชน ภาคประชาสังคม และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของส่วนราชการ⁴

3.2.3 วิสัยทัศน์กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในช่วง 4 ปีแรก (พ.ศ.2544 – 2547) ของการถ่ายโอนภารกิจตามกรอบของกฎหมายว่า ด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นช่วงของการปรับปรุงระบบการบริหารงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นราชการบริหารส่วน กลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค รวมทั้งการพัฒนายุทธศาสตร์การสร้างความพร้อมในการรองรับการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากร งบประมาณ และทรัพย์สินรวมทั้งการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องในส่วนของการถ่ายโอน จะมีการถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์ และการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานของรัฐ

หลังการถ่ายโอน 4 ปีแรกสิ้นสุดลงจนถึงระยะเวลาการถ่ายโอนในปีที่ 10 (พ.ศ.2548 – 2553) มีการปรับบทบาทของราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชนที่จะเรียนรู้ร่วมกันในการถ่ายโอนภารกิจ รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อันจะทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินกิจการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้นและจะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีขึ้น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส

⁴ สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักนายก รัฐมนตรี , พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ.2542 และ แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2543 , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา , 2544) , หน้า 39 .

ในช่วงหลัง 10 ปี (พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป) ประชาชนในท้องถิ่นจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจการกำกับดูแลและการตรวจสอบ ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีการพัฒนาศักยภาพทางด้านการบริหารจัดการและการคลังท้องถิ่นที่พึ่งตนเองและเป็นอิสระมากขึ้น ผู้บริหารและสภาท้องถิ่นจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีวิสัยทัศน์ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้กระทำกิจกรรมและเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและกำกับดูแลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายใต้ขอบเขตที่ชัดเจน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

3.3.1 ความหมายของนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะ หรือที่นิยมเรียกกันว่า “นโยบาย” ได้มีผู้ให้คำจำกัดความ เช่น ศาสตราจารย์ Tomas R. Dye⁵ ได้ให้ความหมายว่า “นโยบายสาธารณะ” หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ทำ Robert Eyestone ให้ความหมายว่า “เป็นความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลกับสิ่งแวดล้อม”⁶ Greenwood (1988:22) ให้ความหมายว่า “เป็นการตัดสินใจข้างต้นที่กำหนดแนวทางกว้าง ๆ โดยทั่วไปเพื่อนำไปเป็นแนวทางให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างถูกต้องและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้”⁷

องค์ประกอบของนโยบายมี 4 ประการ Aderson (1975) คือ

1. เป็นแนวทางปฏิบัติกว้างๆ ซึ่งกำหนดโดยรัฐบาล หรือข้าราชการระดับสูง (ที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย)
2. มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่แน่นอนอย่างใดอย่างหนึ่ง
3. รัฐบาลมีความจริงใจและจริงจังที่จะให้มีการนำนโยบายไปปฏิบัติ
4. นโยบายอาจจะเป็นไปในทางบวก (Positive) หรือเป็นลบ (Negative) หรืออาจจะเป็นการกระทำหรืองดเว้นการกระทำก็ได้

⁵ Tomas R” Dye, อ้างใน ถวัลย์รัฐ วรเทพพุฒิพงษ์, การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะทฤษฎีและการประยุกต์ใช้, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2541), หน้า 4.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6.

สรุป นโยบายสาธารณะนั้น เป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาลซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์แน่นอนไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เพื่อแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน เพื่อป้องกันหลีกเลี่ยงปัญหาในอนาคตและเพื่อก่อให้เกิดผลที่พึงปรารถนา รัฐบาลต้องมีความจริงใจ จริงจังที่จะน่านโยบายไปปฏิบัติและนโยบายอาจจะเป็นทางบวกหรือทางลบหรือการกระทำหรืองดเว้น⁸

3.3.2 การเปลี่ยนแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ให้เกิดมรรคเกิดผลที่เป็นรูปธรรมมีระเบียบการยึดถือปฏิบัติกล่าวคือ

1. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2546) โดยกำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) มาตรา 66 ถึง มาตรา 73 และมาตรา 69/1 ได้กำหนดให้ อบต. บริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี

2. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ ไว้ 31 เรื่อง ซึ่งจะเห็นว่า กฎหมายให้ความสำคัญเป็นอิสระในการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่มีอิสระภายใต้กฎหมายกำหนด ตามมาตรา 59 (พรบ.สภาตำบล และ อบต. ปี 2537) (แก้ไข ถึง ฉบับ 5 ปี 2546) ดังนั้นการกำหนดนโยบายและแถลงนโยบายของนายก อบต.ตามมาตรา 58/5 จึงเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับนโยบายแห่งรัฐมาปรับปรุงให้เข้ากับพื้นที่ของตนตามศักยภาพ ด้านงบประมาณบุคลากรและปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ตลอดจนวิสัยทัศน์ซึ่งจะมีแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่บริหารภายใต้ หลักการเหตุผลข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น คณะผู้บริหารจะต้องบริหารงานโดยมีแผนงานซึ่งมาตรา 59 พระราชบัญญัติสภาตำบลปี 2537 ได้กำหนดให้ผู้บริหารจัดทำแผนพัฒนาตำบลและบริหารกิจกรรม ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผน กระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ข้อที่ 1 – 41 และให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541

⁸ ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิงษ์, การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะทฤษฎีและการประยุกต์ใช้, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2541), หน้า 18.

3.3.3 การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

1. หลักและแนวคิดในการวางแผน

1.1 ความหมาย

การวางแผนเป็นกิจกรรมขั้นแรกของการบริหารงานซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญ ที่สุดที่ทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ โดยเฉพาะในสภาวะปัจจุบันสังคมมีความสลับซับซ้อนมาก เพราะแต่ละงานแต่ละกิจกรรมมีสิ่งเกี่ยวข้องมากมายจึงจำเป็นต้องใช้หลักวิชาการมาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อมูลและแนวทางที่จะเป็นไปได้ในอนาคตให้ชัดเจนขึ้นก็คือการวางแผนนั่นเอง

การวางแผน หมายถึง การกำหนดและพิจารณาคัดเลือกแนวทางดำเนินงานในอนาคตว่าต้องทำอะไรบ้าง ทำที่ไหน เมื่อไหร่ เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

การวางแผน หมายถึง การกำหนดและตัดสินใจเลือกกลุ่มกิจกรรมที่จะดำเนินงานในอนาคตเพื่อบรรลุความสำเร็จตามที่ต้องการ หรือ

การวางแผน หมายถึง การกำหนดสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เพื่อสรรหาหรือคัดเลือกกิจกรรมต่าง ๆ ที่มั่นใจว่าสามารถบรรลุในสิ่งที่คาดหวังไว้

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปโดยสังเขปได้ ดังนี้

1. การวางแผนเป็นเรื่องในอนาคต
2. เป็นการคาดหวังถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในอนาคต
3. เน้นถึงการกระทำ คือสามารถปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมได้
4. มีการคัดเลือกและพิจารณาและตัดสินใจบนข้อมูลข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบและมี

เหตุผล

5. มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

1.2 ประโยชน์และความสำคัญของการวางแผน

การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวโน้มจะขยายตัวเพิ่มปริมาณมากขึ้นตามอำนาจหน้าที่ เพื่อจัดการบริการสาธารณะอย่างหลากหลายและทั่วถึงจึงต้องมีแผนพัฒนาองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการและพัฒนา ทั้งนี้เพื่อสนองตอบต่อปัญหาความต้องการของประชาชนได้ สามารถสรุปประโยชน์ของแผน ได้ดังนี้

⁹ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น , คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น , (กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด , 2548) , หน้า 54.

- 1) ช่วยให้การบริหารงาน เป็นไปโดยประหยัด ทั้งเวลา แรงงาน งบประมาณ หรือทรัพยากรของหน่วยงาน
- 2) ทำให้ง่ายและสะดวกต่อการปฏิบัติงานเนื่องจากได้เตรียมชุดปฏิบัติไว้แล้วว่าจะทำอะไรก่อนหลัง
- 3) ช่วยให้การอำนวยความสะดวก การแบ่งมอบหมายการงาน การประสานงาน การตรวจสอบติดตามประเมินผลรวมทั้งการควบคุมงานเป็นไปอย่างถูกต้อง
- 4) ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น เพราะกิจกรรมที่กำหนดไว้ได้ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ และกำหนดวิธีปฏิบัติไว้อย่างรอบคอบแล้ว
- 5) สามารถลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานและสามารถกำหนดการแก้ไขไว้ได้ล่วงหน้าเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นได้¹⁰

1.3 ลักษณะของการวางแผน พอสรุปได้ 5 ประการ

- 1.3.1 ต้องมุ่งสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ทั้งในลักษณะคุณภาพ ลักษณะปริมาณงานและจะต้องเรียงลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ด้วย
- 1.3.2 ต้องมุ่งให้เกิดการกระทำ มีองค์ประกอบ 2 ประการ
 - 1) ต้องมีความสามารถในการปฏิบัติ หมายรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนที่องค์กรมีอำนาจตามกฎหมายในการดำเนินการและมีศักยภาพ ทรัพยากรเพียงพอที่จะดำเนินการได้
 - 2) จะต้องมีความต่อเนื่องในการกระทำ เนื่องจากจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ต้องมีการกระทำกิจกรรมหลายอย่างต่อเนื่องกัน
- 1.3.3 การเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด มีองค์ประกอบทางเลือกในการวางแผน อยู่ 2 ประการ คือ
 - 1) การเลือกวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
 - 2) การเลือกวิธีการหรือหนทางที่ดีที่สุด ที่นำไปสู่ความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์
 - 3) เกณฑ์ในการเลือกมีหลัก 4 ประการ คือ
 - 1) มีความคุ้มค่าและพึงปรารถนาของคนในสังคม
 - 2) การตัดสินใจต้องมีหลักเกณฑ์ จะต้องมีการรวบรวมข้อมูลศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบทางเลือกเพื่อให้ได้ทางเลือกที่ดีที่สุดโดยให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมตัดสินใจ
 - 3) ความเป็นไปได้ของกิจกรรมนั้น ๆ สามารถปฏิบัติได้ถ้ามีปัญหาแก้ไขได้

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

4) ความมีประโยชน์สูงสุดและเกิดความคุ้มค่า

1.3.4 การคำนึงถึงระยะเวลา ความจำเป็นในการกำหนดเวลาเพื่อจะได้คาดการณ์ว่าจะทำกิจกรรมใดได้เมื่อไร ตามความจำเป็นและสามารถปรับได้ตามความจำเป็นตามสถานการณ์ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปได้

1.3.5 การวางแผนเป็นกระบวนการ เป็นการดำเนินการที่มีความต่อเนื่อง ต้องมีการวิเคราะห์สถานการณ์และปรับปรุงแก้ไขแผนให้เหมาะสมได้ระหว่างกิจกรรมและเวลาที่เปลี่ยนไปได้

1.4 วงจรของการวางแผน แบ่งตามช่วงเวลาได้ 3 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นตอนการจัดทำแผนเป็นขั้นตอนที่คิดว่าจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เป็นกระบวนการที่เริ่มต้นตั้งแต่การเตรียมการการรวมความคิด วิเคราะห์ข้อมูล และสถานการณ์ กำหนดปัญหา กำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหา กิจกรรม / โครงการ จนถึงขั้นตอนการขออนุมัติ จากผู้มีอำนาจ
- 2) ขั้นตอนนำแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยการผ่านกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบตั้งแต่การจัดการงบประมาณ มอบหมายผู้รับผิดชอบ ดำเนินการ รวมทั้งการกำกับควบคุมการดำเนินงาน
- 3) ขั้นตอนการประเมินผลเป็นการจัดผลความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม ที่สำเร็จแล้วว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่¹¹

แผนภูมิที่ 3

การจัดทำแผนและการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 54.

2. แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามอำนาจหน้าที่ ที่กฎหมายกำหนดไว้ต้องทำและอาจจะทำ ตามอำนาจและหน้าที่ ซึ่งพิจารณาจาก มาตรา 66,67,68 แห่ง พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) ซึ่งจะต้องทำแผนพัฒนาตำบล และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจและพระราชบัญญัติการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา และฝ่ายข้าราชการประจำ มีความเกี่ยวข้องโดยพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ คือ คณะผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามข้อบัญญัติตำบล และแผนพัฒนาตำบล จัดทำแผนและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาพิจารณาอนุมัติให้ความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติ สภามีอำนาจให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารกิจการของตำบลควบคุมการบริหารงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม มาตรา 46

ดังนั้น ตามนัยแห่งมาตรา 59 , 46 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การจัดทำแผนพัฒนาตำบลเป็นเครื่องมือในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่เพื่อจัดสรรทรัพยากร ผลประโยชน์ สนองตอบความต้องการและปัญหาของประชาชน ในท้องถิ่นตำบลนั้น ๆ¹²

3.3.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องคำนึงถึงกรอบแนวทางในการจัดทำแผนที่กฎหมายกำหนดและได้รับการยอมรับจากประชาชน

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติเป็นกรอบแนวทางในการวางแผนพัฒนาบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ

1.1 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบายและทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนตามมาตรา 284

1.2 ต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนา

¹² กองราชการส่วนตำบลกรมการปกครอง , คู่มือการปฏิบัติงานของวิทยากรระดับอำเภอ ตามโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปี 2545 , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครรักษาดินแดน, 2545) , หน้า 55 .

เศรษฐกิจ และสังคม ตามมาตรา 76 โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนา โครงการ/กิจกรรม ในการพัฒนาท้องถิ่น¹³

2. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 คือการให้ประชาชนมีสิทธิรับรู้รับทราบขอทราบข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณะ

3. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ

4. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดสาระสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาได้ดังนี้ ตามมาตรา 59

กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหารให้จัดทำแผนพัฒนาตำบลและบริหารกิจการให้เป็นไปตามแผน เมื่อทำแผนแล้วจะต้องนำแผนไปสู่การปฏิบัติให้เกิดรูปธรรม โดยพิจารณานำเอาโครงการ/กิจกรรม/งาน ที่ปรากฏในแผนมาจัดทำข้อบัญญัติที่งบประมาณรายจ่ายประจำปี, ข้อบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม และข้อบัญญัติตำบลที่ไม่ใช่ข้อบัญญัติงบประมาณ

5. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญดังนี้

- 1) กำหนดควีสยทัศน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทุกภาคส่วนร่วมกันกำหนด
- 2) จัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโดยคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จัดประชุมเพื่อทราบปัญหาและประเด็นการพัฒนาและความต้องการที่เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ จากประชาคม ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ มากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น
 - 2.1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์จัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น
 - 2.2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น ให้คณะผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือเสนออนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ

¹³สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, (กรุงเทพมหานคร : กองประชาสัมพันธ์, 2543), หน้า 31.

- 2.3) คณะกรรมการประสานแผนพิจารณาให้ความเห็นชอบ
 - 2.4) คณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำร่างแผนยุทธศาสตร์เสนอสภาท้องถิ่น
 - 2.5) สภาอนุมัติแล้วผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้
- 3) การจัดทำแผนพัฒนาสามปี มีสาระสำคัญคือ
- 3.1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักในการพัฒนาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายในการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาคมและชุมชน
 - 3.2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนรวบรวมประเด็นหลักในการพัฒนา ปัญหาความต้องการและข้อมูลมาวิเคราะห์จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น
 - 3.3) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนสามปีแล้วให้ผู้บริหารเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ
 - 3.4) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอให้ความเห็นชอบ
 - 3.5) ผู้บริหารนำส่งแผน สามปีเสนอสภาท้องถิ่น
 - 3.6) สภาท้องถิ่นอนุมัติ
 - 3.7) ผู้บริหารประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

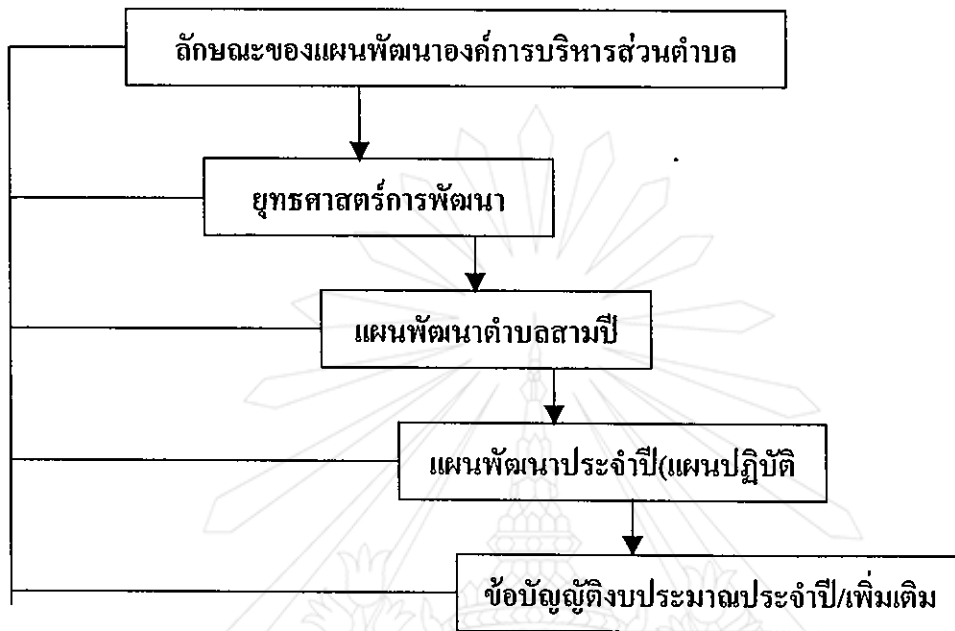
การนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาที่ได้รับการอนุมัติแล้วและนำไปปฏิบัติรวมทั้งแจ้งสภา ท้องถิ่น กรรมการพัฒนาจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น¹⁴

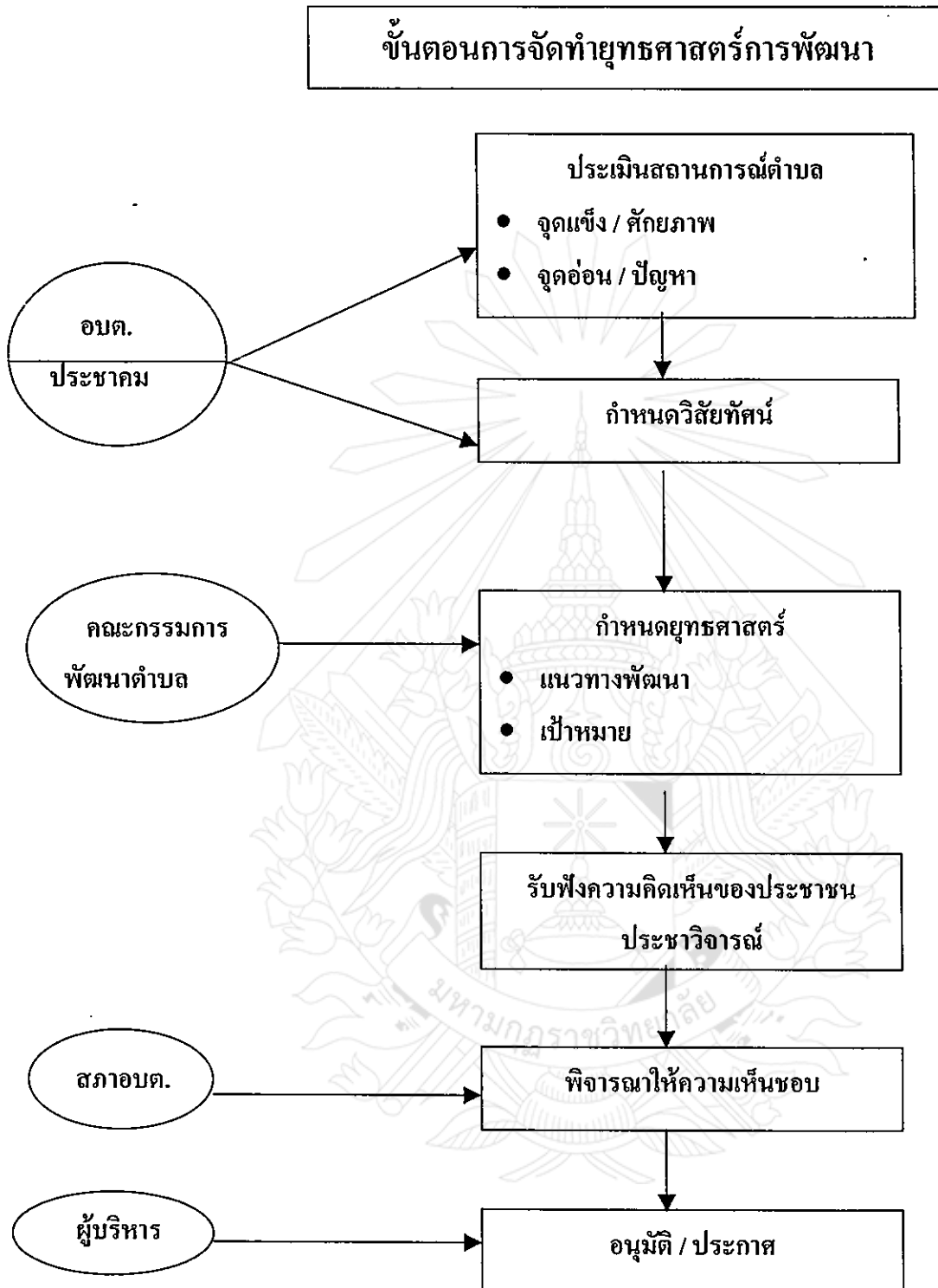
¹⁴ กระทรวงมหาดไทย , ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ประกาศ เมื่อ วันที่ 7 พฤษภาคม 2546, (อ้างสำเนา).

แผนภูมิที่ 4

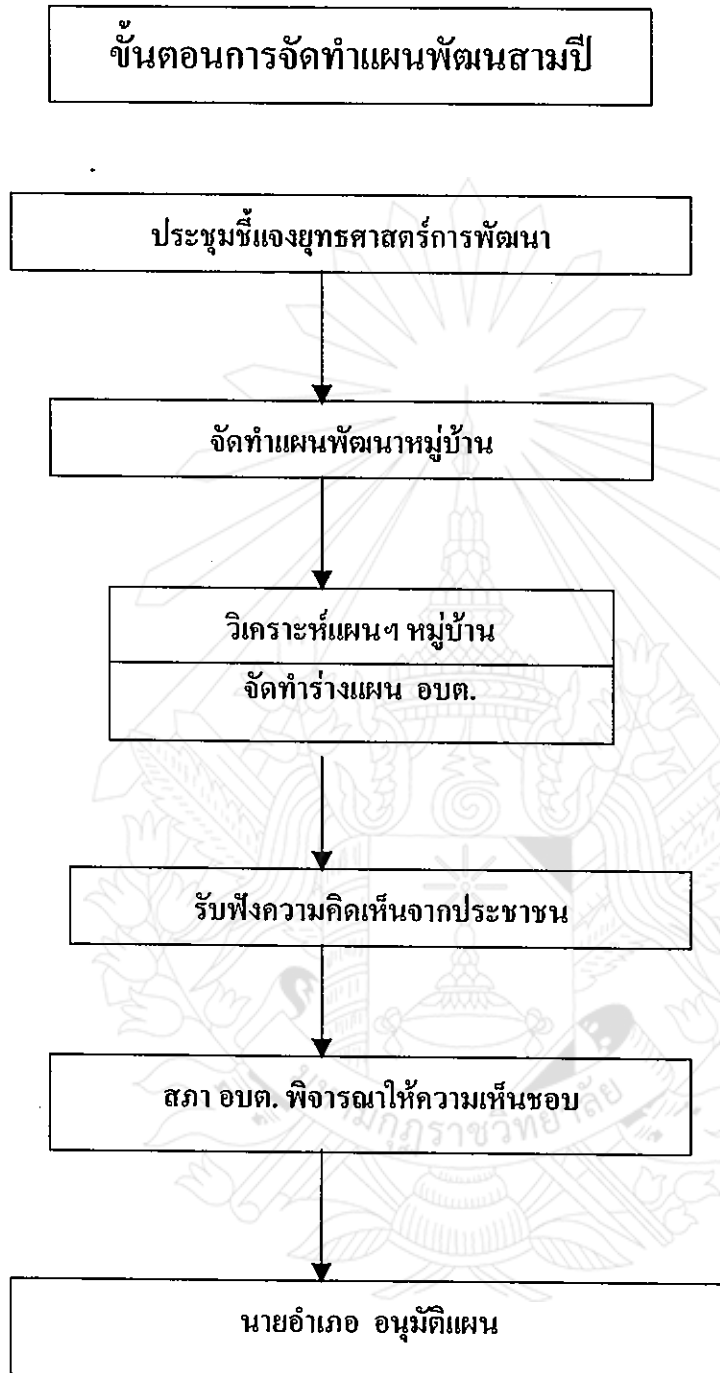
สรุปขั้นตอน/ลักษณะการจัดทำแผน สามปี / แผนปฏิบัติการ / แผนยุทธศาสตร์

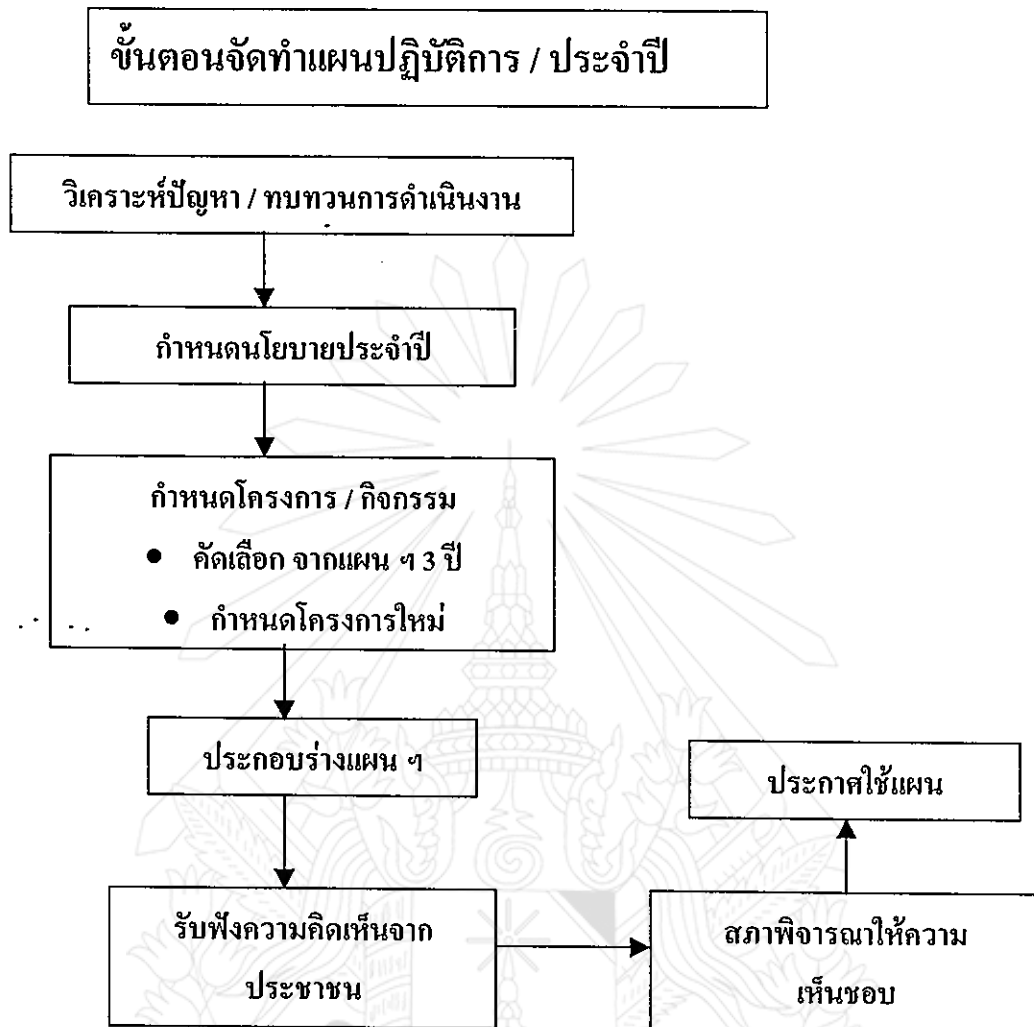
แผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 6

แผนภูมิที่ 7

3.4 ผลการศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

3.4.1 เอกสารและการศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

3.1.2 ผู้ศึกษาได้กำหนดแบบสำรวจตรวจสอบและศึกษาข้อมูลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด จำนวน 33 ตัวชี้วัด แต่ละตัวชี้วัดจะมี 3 ตัวเลือกคือ (1) , (2) และ (3)

3.1.3 แบบสรุปผลการศึกษา ผู้ศึกษาได้กำหนดเป็นแบบสรุปผลการศึกษา โดยแยกออกเป็น 6 หมวด และในแต่ละหมวดจะเรียงลำดับตัวชี้วัด จาก 1 ถึง 33 หมวดที่ 1 หลักนิติธรรมมีทั้งหมด 6 ตัวชี้วัด หลักคุณธรรมมี 7 ตัวชี้วัด หลักความโปร่งใส มี 5 ตัวชี้วัด หลักความรับผิดชอบมี 4 ตัวชี้วัด หลักการมีส่วนร่วม มี 6 ตัวชี้วัด และหลักความคุ้มค่า มี 5 ตัวชี้วัด

3.4.2 ผลการศึกษาคัดตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ตามหลักธรรมาภิบาล

ข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เกณฑ์ตัวชี้วัด และเอกสารอ้างอิง และข้อเท็จจริง

3.4.2.1 หลักนิติธรรม 6 ตัวชี้วัด

1. องค์การบริหารส่วนตำบลได้ออกข้อบัญญัติตำบล(ยกเว้น ข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีและเพิ่มเติม)เพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายและอำนาจหน้าที่

ตัวชี้วัด 1

- (1) ไม่ได้ออกข้อบัญญัติตำบล
- (2) ได้ออกข้อบัญญัติตำบล จำนวน 1 ถึง 3 ฉบับ
- (3) ได้ออกข้อบัญญัติตำบล จำนวนมากกว่า 3 ฉบับ

เอกสารที่ศึกษา – ดูจากจำนวนข้อบัญญัติตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา¹⁵

ข้อเท็จจริง ได้ออกข้อบัญญัติ จำนวน 7 ฉบับ

2. การออกข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำประชาคมแสดงความคิดเห็น

¹⁵ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , “ ข้อบัญญัติตำบล ” , นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2538 – 2543 , (จัดสำเนา).

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่เคยให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น
- (2) เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นบางคราว
- (3) เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นทุกครั้ง

เอกสารที่ศึกษา รายงานการประชุมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา¹⁶

ข้อเท็จจริง การจัดทำข้อบังคับบัญญัติทุกครั้งมีการทำประชาคมทุกครั้ง

3. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อบัญญัติให้ประชาชน

ทราบ

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่เคยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบ
- (2) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบบางฉบับ
- (3) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบทุกฉบับ

เอกสารศึกษา สำเนาหนังสือประกาศขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาและหนังสือส่งประกาศให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องขอความร่วมมือให้ปิดประกาศข้อบัญญัติและประชาสัมพันธ์¹⁷

ข้อเท็จจริง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้ปิดประกาศข้อบัญญัติไว้ ณ ที่ทำการทุกฉบับ(ตามกฎหมายกำหนดและจัดทำเอกสารแจกจ่ายสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อนำไปใช้ประชาสัมพันธ์และปิดประกาศภายในหมู่บ้านทุกฉบับ

4. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จัดเก็บภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน ค่าธรรมเนียมในปีที่ผ่านมา

ตัวชี้วัด

- (1) เก็บได้เฉลี่ยน้อยกว่า 50% ของประมาณการ
- (2) เก็บได้เฉลี่ย 50 – 75% ของประมาณการ
- (3) เก็บได้เฉลี่ยมากกว่า 75 % ของประมาณการ

¹⁶ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, “บันทึกการประชุมสภา อบต.” (นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, 2548), (เอกสารราชการ).

¹⁷ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, “ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา”, นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ,2548 , (เอกสารราชการ).

เอกสารที่ศึกษา งบรายรับ รายจ่าย หรืองบดุลประจำปี ทางด้านการเงิน การบัญชี และ รายงานทางการเงิน ประจำเดือน และรอบปี¹⁸

ข้อเท็จจริง จากการศึกษาและตรวจสอบ

- ภาษีบำรุงท้องที่ ประมาณการไว้ 100,000 บาท จัดเก็บได้ 96.71 บาท คิดเงิน 96.72%
- ภาษีป้าย ประมาณการไว้ 150,000 บาท จัดเก็บได้ 114,150 บาท คิดเป็น 76.10%
- ภาษีโรงเรือน ประมาณการไว้ 600,000 บาท จัดเก็บได้ 628,961 บาท คิดเป็น 104.82%

(ประมาณการตามข้อมูลและจำนวนรายปีและจัดเก็บค้างชำระได้เพิ่ม)

5. การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาถูกต้องตาม กฎหมายระเบียบ ข้อบัญญัติ ข้อบังคับในรอบปีที่ผ่านมา

ตัวชี้วัด

- (1) ถูกหน่วยงานตรวจสอบทั้ท้วงเนื่องจากการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง เกิน 2 ครั้ง
- (2) ถูกหน่วยงานตรวจสอบทั้ท้วงเนื่องจากการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง เกิน 1 - 2 ครั้ง
- (3) ไม่เคยถูกทั้ท้วง

เอกสารที่ศึกษาและรวบรวม ศึกษาจากผลการติดตามตรวจสอบภายในของอำเภอ จังหวัดและการติดตามของสำนักตรวจเงินแผ่นดิน¹⁹

ข้อเท็จจริง จากการศึกษาและตรวจสอบ ในรอบปีที่ผ่านมา 2548 จนถึง มีนาคม 2549 องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้ปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบกฎหมายและข้อบัญญัติทุก ประการไม่เคยถูก ทั้ท้วง

6. การพัฒนาบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้กฎหมายระเบียบข้อบังคับ

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่มีกิจกรรมพัฒนาบุคลากร
- (2) จัดฝึกอบรมและส่งเข้าอบรมเฉพาะตำแหน่ง

¹⁸ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, “ทะเบียนการเงินและบัญชี”, (นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, 2548), (เอกสารราชการ).

¹⁹ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, “ผลการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา”, นครศรีธรรมราช : สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค เขตที่ 11 นครศรีธรรมราช, 2548), (อัดสำเนา).

(3) จัดฝึกอบรม จัดทำคู่มือและอื่น ๆ

เอกสารที่ศึกษา ศึกษาจากเอกสารการฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายในข้อบัญญัติเรื่องการประชุม สัมมนา อบรม แก่บุคลากรด้านกฎหมายระเบียบ²⁰

ข้อเท็จจริงจากการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้ประชุม อบรม แก่บุคลากรโดยดำเนินการเองและส่งบุคลากรเข้าประชุมอบรม ตามที่ทางราชการจัดเฉพาะตำแหน่ง ทุกรายการ

3.4.2.2 หลักคุณธรรม 7 ตัวชี้วัด

1. การควบคุมความประพฤติและปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้อยู่ในกรอบที่ถูกต้อง

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่มีระบบควบคุมใด ๆ
- (2) ได้กำหนดกติกาการปฏิบัติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีผลทาง

ปฏิบัติ

- (3) กำหนดการปฏิบัติของสมาชิกให้ปฏิบัติและปฏิบัติเป็นรูปธรรม

เอกสารที่ศึกษา กติการะเบียบการประชุมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและ เอกสารรายงานการประชุมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา และรายงานการประชุมผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล²¹

ข้อเท็จจริง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้บริหาร ให้การเคารพในระเบียบและ กติกาโดยทุกคนถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

2. พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานจ้าง ปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็ง รับผิดชอบตรงต่อเวลา

ตัวชี้วัด

- (1) มาทำงาน - กลับไม่ตรงเวลา
- (2) มาทำงานและกลับตรงเวลา
- (3) มาทำงานตรงเวลาและอุทิศเวลาให้ทางราชการ

²⁰ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , “ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2548”, นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548) , (อัคราเนนา).

²¹ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น , ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาท้องถิ่น , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครรักษาดินแดน , 2547) , (อัคราเนนา).

เอกสารที่ศึกษา สมุดลงเวลาการมาปฏิบัติงานของพนักงานลูกจ้างและสมุดการมาปฏิบัติงานวันหยุดราชการ บันทึกรายงานผลการปฏิบัติงานและผลสัมฤทธิ์ของงานแต่ละบุคคลและภาพรวมในส่วนงานนั้น ๆ ทั้งสามส่วน คือ สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนโยธา และส่วนการคลัง²²

ข้อเท็จจริง การศึกษาและตรวจสอบ พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้างทุกคนปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัดยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติวินัยและจรรยาบรรณของหน่วยงานอย่างเคร่งครัด และทุกคนมีความสุขกับการทำงาน

3. พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบและผู้บังคับบัญชามอบหมายด้วยความถูกต้องซื่อสัตย์สุจริต

ตัวชี้วัด

(1) ในรอบปีที่ผ่านมา พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้างกระทำความผิดต้องได้รับโทษสูงกว่าภาคทัณฑ์

(2) ในรอบปีที่ผ่านมาพนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้างกระทำความผิดต้องได้รับโทษทางวินัย ไม่เกินภาคทัณฑ์

(3) ในรอบปีที่ผ่านมาพนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้างไม่กระทำความผิดเลย

เอกสารที่ศึกษา ศึกษารายงานผลการติดตามตรวจสอบภายในระดับอำเภอ จังหวัด และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน(สดง.) และสมุดตรวจเยี่ยมราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา²³

ข้อเท็จจริง การศึกษาและตรวจสอบพบว่า พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้างไม่เคยกระทำความผิดเลย

4. คณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องซื่อสัตย์สุจริต

ตัวชี้วัด

(1) ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริต ถูกลงโทษพ้นจากตำแหน่ง หรือสูงกว่า โทษทางแพ่ง หรือทางอาญา

²² องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, “แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลท่าศาลา”, นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา).

²³ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, “ผลการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา”, นครศรีธรรมราช : สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค เขตที่ 11 นครศรีธรรมราช , 2548 , (อัดสำเนา).

(2) ผู้บริหารหรือสมาชิก กระทำความคิดเล็กน้อยถูกกล่าวตักเตือน

(3) ผู้บริหารหรือสมาชิกปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง

เอกสารหลักฐานที่ศึกษา สมุดบันทึกการตรวจเยี่ยมคิดตามตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน(สดง.) การตรวจภายในของอำเภอและจังหวัด²⁴

ข้อมูลและข้อเท็จจริง จากการศึกษาและตรวจสอบ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย กำหนดด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เคยกระทำความผิด

5. รูปแบบของการตัดสินใจบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตัวชี้วัด

(1) นายกตัดสินใจเพียงผู้เดียว

(2) นายกตัดสินใจให้คณะผู้บริหารหัวหน้าส่วนราชการร่วมตัดสินใจบางครั้ง

(3) ตัดสินใจในรูปคณะผู้บริหารและคณะทำงานเป็นหลัก

เอกสารข้อมูลที่ศึกษา ตรวจสอบสำเนาจากบันทึกรายงานการประชุม . . ของคณะผู้บริหาร²⁵

ข้อมูลและผลการศึกษา ข้อเท็จจริงจากการศึกษาและตรวจสอบ พบว่า การตัดสินใจโดยคณะกรรมการเกือบทุกครั้งยกเว้นกรณีที่เป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน

6. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีจิตสำนึกของความเป็นผู้แทนของประชาชน

ตัวชี้วัด

(1) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมประชุมประชาคม และรับทราบปัญหาประชาชนเฉลี่ยน้อยกว่าร้อยละ 50

(2) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมประชุมประชาคม และนำปัญหาประชาชนเสนอเฉลี่ย ร้อยละ 51-74

(3) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมประชุมประชาคม รับทราบและนำปัญหาจากประชาชนเสนอเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 75

²⁴ เรื่องเดียวกัน , (อัดสำเนา).

²⁵ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , “บันทึกรายงานการประชุมคณะผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา” , นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา).

เอกสารข้อมูลที่ศึกษา บันทึกการประชุมประชาคม รายงานความเดือดร้อนของประชาชนที่นำเสนอผู้บริหาร²⁶

ข้อมูลและผลการศึกษาดูตรวจสอบ พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เข้าร่วมประชุมประชาคมทุกครั้ง คิดเป็น 100 %

7. การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ครอบคลุมพื้นที่ด้วยความ เป็นธรรม

ตัวชี้วัด

- (1) มีความกระจุกตัวเฉพาะพื้นที่
- (2) กระจายกิจกรรมทุกพื้นที่ และยังกระจุกตัว
- (3) กระจายครอบคลุมทุกพื้นที่ ด้วยงบประมาณที่ใกล้เคียงกัน

ข้อมูลและเอกสารที่ศึกษาดูตรวจสอบ จากข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและแผนการจัดซื้อจัดจ้าง เปรียบเทียบกับแผนประจำปี²⁷

ข้อเท็จจริงและข้อมูล ที่ศึกษาและตรวจสอบ พบว่า การกระจายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั้ง 15 หมู่บ้านด้วยความเป็นธรรมและวงเงินงบประมาณใกล้เคียงกัน โดยยึดสภาพปัญหาความจำเป็นเดือดร้อนเป็นบรรทัดฐานในการบริหารงบประมาณ

3.4.2.3 หลักความโปร่งใส 5 ตัวชี้วัด

1. องค์การบริหารส่วนตำบล เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่สำคัญที่ประชาชนควรรู้ได้แก่ข้อบัญญัติตำบลข้อบัญญัติงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้างข่าวสารของทางราชการ

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบ
- (2) เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบบางเรื่องบางฉบับ
- (4) เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบทุกเรื่อง

ข้อมูลและเอกสารที่ศึกษา : ผลการปฏิบัติงานและแบบรายงานผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ตรวจสอบจากเอกสาร วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ หรือสิ่งบ่งชี้ที่แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้

²⁶ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, “บันทึกการประชุมประชาคมหมู่บ้าน”, นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา).

²⁷ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, “ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2548 ”, นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา).

เปิดเผย - เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายผลการจัดซื้อจัดจ้างให้ประชาชนทราบหรือไม่ตามเอกสารดังต่อไปนี้ คือ

- (1) แผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปี
- (2) แผนการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (3) ข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี
- (4) รายงานทางการเงิน
- (5) แผนการจัดหาพัสดุ
- (6) รายงานการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา
- (7) รายงานการประชุมคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
- (8) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี
- (9) รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้าง
- (10) ประกาศข้อมูลข่าวสารของที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา²⁸

ผลจากการศึกษาตรวจสอบ การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ตามเอกสารข้างต้นปรากฏผลคือ มีการประกาศข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบ เช่น ข้อบัญญัติงบประมาณ ข้อบัญญัติตำบล ข่าวสารการจัดซื้อจัดจ้าง ทุกครั้งที่มีการจัดซื้อจัดจ้างซึ่งเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

2. วิธีการหรือรูปแบบการเปิดเผยประกาศเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารได้แก่ ปัดประกาศประชุมชี้แจง หอกระจายข่าว วิทยุ เอกสารสิ่งพิมพ์

ตัวชี้วัด

- (1) องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเพียง รูปแบบเดียว/วิธีการ
- (2) องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเพียง 2 รูปแบบ /วิธีการ
- (3) องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเพียง 3 รูปแบบ /วิธีการ

ข้อมูลและเอกสารที่ศึกษา : ศึกษาตรวจสอบจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ สอบถามพนักงาน สอบถามผู้บริหาร²⁹

²⁸ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, “แบบรายงานผลการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ”, นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, 2548, (อัดสำเนา).

²⁹ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, “งานประชาสัมพันธ์งานขององค์การบริหารส่วนตำบล ท่าศาลา”, นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548, (อัดสำเนา).

ผลการศึกษา และตรวจสอบ : ปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้ดำเนินการในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร คือ มีการปิดประกาศข้อมูลข่าวสาร จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่นวารสารขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชุมชี้แจงประชาชนชี้แจงให้ทราบและรับรู้ มีการประชาสัมพันธ์โดยสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และระบบสารสนเทศคือ อินเทอร์เน็ตตำบล ในการเสนอ ข้อมูล กิจกรรม โครงการ การจัดซื้อจัดจ้าง รับสมัครบุคลากร และปรับปรุงข้อมูลเป็นปัจจุบันเสมอ

3. ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้แก่สัญญาจ้าง ขนาดปริมาณงาน คุณภาพของงาน เป็นต้น

ตัวชี้วัด

- (1) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ไม่เคยดำเนินการใด ๆ เลย
- (2) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จัดเอกสารให้ประชาชนตรวจสอบได้
- (3) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จัดเอกสาร และให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

เอกสารหลักฐานที่ศึกษา : สำเนาคำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่งตั้งตัวแทนประชาคมร่วมเป็นคณะกรรมการ จัดซื้อจัดจ้าง กรรมการตรวจรับงานจ้าง ป้ายโครงการ แบบรายงานการควบคุมงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบควบคุมงาน รายงานการประชุมประชาคมการอนุมัติโครงการในรายละเอียดของโครงการตามที่ประชาคมเสนอทั้งสถานที่ ขนาดปริมาณ วัตถุประสงค์ งบประมาณ ระยะเวลาดำเนินการ³⁰

ผลการศึกษาดูตรวจสอบเอกสารหลักฐาน : ปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้แก่ การมีการปิดประกาศผลการจัดซื้อจัดจ้างหรือสัญญาจ้าง และจัดไว้เป็นแฟ้มเอกสารเพื่อให้ประชาชนสามารถขอทราบได้ตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร มีการออกคำสั่งแต่งตั้งตัวแทนของประชาคมเข้ามามีส่วนร่วมในการทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง ตรวจรับงานและมีการรายงานผลการตรวจรับงาน ทั้งขนาดปริมาณ และคุณภาพของงานให้ทราบทุกรายการพร้อมภาพถ่ายรายละเอียดทุกขั้นตอนของงาน

4. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการเรียนรู้โดยจัดอบต.เคลื่อนที่ (อบต.สัญจร) หรือประชุมชี้แจงตามรายหมู่บ้าน

³⁰ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , “เอกสารประกอบฎีกาเบิกจ่ายงบประมาณปี 2548” , นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา).

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่เคยดำเนินการ
- (2) เคยดำเนินการบางหมู่บ้าน
- (3) จัดประชุมทุกหมู่บ้าน

เอกสารหลักฐานที่ศึกษาและตรวจสอบ : ได้แก่ แผนการประชุมประชาคมแต่ละหมู่บ้าน สมุดบันทึกรายงานการประชุมประชาคมของแต่ละหมู่บ้านจำนวน จำนวน 15 หมู่บ้าน บันทึก รายงานการประชุมกลุ่มอาชีพ กลุ่มต่าง ๆ และแบบเสนอแผนงานโครงการเพื่อเสนอสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณาบรรจุเข้าข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีเพื่อสนับสนุนงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์³¹

ผลจากการศึกษามาตรวจสอบเอกสาร :ปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้มี แผนการประชุมประชาคมทั้ง 15 หมู่บ้าน และมีหลักฐานยืนยันคือสมุดบันทึกการประชุมของ ประชาคมทั้ง 15 หมู่บ้าน(ทั้งตำบล) และมีการประชุมเป็นไปตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด

5. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาดำเนินงาน การจัดซื้อจัดจ้างด้วยความโปร่งใส

ตัวชี้วัด

- (1) ปฏิบัติไม่ถูกต้องและถูกร้องเรียน
- (2) ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายแต่ประชาชนไม่มีส่วนร่วม
- (3) ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายระเบียบประชาชนมีส่วนร่วม

เอกสารหลักฐานที่ศึกษาและตรวจสอบ : สมุดบันทึกการตรวจเยี่ยม ตรวจสอบติดตามของ หน่วยตรวจสอบระดับอำเภอ จังหวัดและบันทึกการติดตามตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน(สดง.)³²

ผลการศึกษาตรวจสอบเอกสารหลักฐาน :ปรากฏว่า ปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบที่กฎหมาย กำหนด ไม่มีการร้องเรียนและประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยความโปร่งใส

³¹ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , บันทึกการประชุมประชาคมหมู่บ้าน , อ่างแล้ว , (อัดสำเนา) .

³² องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , ผลการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์ การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , อ่างแล้ว , (อัดสำเนา) .

3.4.2.4 หลักความรับผิดชอบ 4 ตัวชี้วัด

1. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา มีการบริการประชาชนนอกสถานที่หรือไม่เช่น
เก็บภาษีบรรเทาทุกข์ เป็นต้น

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่มี
- (2) จัดบริการเฉพาะบางหมู่บ้าน
- (3) จัดบริการทุกหมู่บ้าน

เอกสารหลักฐานที่ศึกษาและตรวจสอบ : สมุดขออนุญาตไปราชการท้องที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา แบบบันทึกรายงานผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ภาพถ่ายกิจกรรมนอกสำนักงาน ตารางนัดหมายและแผนจัดเก็บภาษีนอกสำนักงาน หนังสือประกาศขององค์การบริหารส่วนตำบล รายงานการช่วยเหลือสงเคราะห์ประชาชนผู้ประสบภัยธรรมชาติ หลักฐานหนังสือแจ้งความเดือดร้อนของประชาชน³³

ผลการศึกษาคิดตามตรวจสอบ : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา มีแผนงานบริการประชาชนนอกสำนักงานในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น แผนการรับชำระภาษีต่าง ๆ ที่ค้างชำระหลังจากหมดเวลาตามกำหนด โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบทำแผนออกบริการนอกสำนักงานเป็นรายหมู่บ้าน ทั้งตำบล 15 หมู่บ้าน โดยการประกาศแจ้งให้ประชาชนทราบเป็นการล่วงหน้าสำหรับผู้ประสบภัยธรรมชาติในการบรรเทาภัย เช่น ภัยจากอุทกภัย , वादภัย , อัคคีภัย หลังจากได้รับแจ้งเหตุ และประมาณการความเสียหาย เดือดร้อนของผู้ประสบภัยแล้วภายใน 1 วัน องค์การบริหารส่วนตำบลโดยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะนำวัสดุอุปกรณ์บรรเทาทุกข์ออกไปแจกจ่ายแก่ผู้ประสบภัยเป็นราย ๆ ไป ทุกครั้ง

2. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาทำแผนพัฒนาโครงการบรรจุไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ตัวชี้วัด

- (1) อบรมนำโครงการ/กิจกรรม จากแผนมาจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายน้อยกว่า 50% ของงบประมาณรายจ่ายตามที่กฎหมายกำหนด(งบเพื่อการลงทุน)
- (2) อบรมนำโครงการ/กิจกรรม มาทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ร้อยละ 50 – 70 ของงบประมาณตามที่กฎหมายกำหนด (งบเพื่อการลงทุน)

³³ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลท่าศาลา , อ้างแล้ว , (ัดสำเนา) .

(3) งบค.นำโครงการ/กิจกรรม มาทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย มากกว่า 71% ของ งบประมาณรายจ่ายตามที่กฎหมายกำหนด (งบเพื่อการลงทุน)

เอกสารหลักฐานที่ศึกษาและตรวจสอบ : ศึกษาจากข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หมวดงบเพื่อการลงทุน แผนพัฒนาตำบลประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา และแบบรายงานทางการเงินประจำเดือน ประจำปี³⁴

ผลจากการศึกษาและตรวจสอบ : ผลปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้ ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปีเป็นไปตามระเบียบขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด โดย บรรลุแผนงาน โครงการ กิจกรรมไว้ตามที่ประชาคมเสนอ และจัดลำดับความสำคัญของงาน โครงการกิจกรรมโดยคณะทำงานจัดทำแผน และได้นำเอาแผนด้านการลงทุน (พัฒนา) มาบรรจุ ไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีคิดเป็นร้อยละ 100 ของยอดงบประมาณด้านการลงทุน (พัฒนา)

3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลทุกครั้ง

ตัวชี้วัด

- (1) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เข้าร่วมประชุมไม่ครบทุกครั้ง
- (2) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เข้าร่วมประชุมครบบางครั้ง
- (3) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เข้าร่วมประชุมครบทุกครั้ง

เอกสารหลักฐานที่ศึกษาและตรวจสอบ : บันทึกรายงานการประชุมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา หนังสือประกาศสมัยประชุม หนังสืออนุมัติให้เปิดประชุมของนาย อำเภอ หนังสือเชิญประชุมจากประธานสภาถึงสมาชิก บันทึกการขอลากการประชุมของสมาชิก สภา อบต. บัญชีรับเงินเบี้ยประชุม³⁵

ผลจากการศึกษาและตรวจสอบ : ผลปรากฏว่า การมาประชุมสภา อบต.ท่าศาลาของ สมาชิกไม่ครบทุกครั้ง โดยเฉลี่ยมาประชุม 98-99% และผู้ที่ไม่มาร่วมประชุมเนื่องจากลาป่วย มี ภาระกิจจำเป็นเร่งด่วนได้ส่งแบบลาการประชุมให้ประธานสภาทราบทุกคน และเมื่อเปิดประชุม ครั้งต่อไป ประธานสภาจะให้ผู้ไม่เข้าร่วมประชุมหรือลา ชี้แจงด้วยวาจาให้ที่ประชุมทราบ

³⁴ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2548 , อ้างแล้ว , (อัดสำเนา).

³⁵ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , สมุดบันทึกการประชุมสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลท่าศาลา , อ้างแล้ว , (อัดสำเนา).

4. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ให้บริการแก่ประชาชนได้แก่ การชำระภาษี การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่มีการจัดทำป้ายแนะนำ ไม่มีการบริการผู้มาติดต่อราชการ
- (2) มีการทำป้ายแนะนำ มีเจ้าหน้าที่บริการแนะนำบางเรื่อง
- (3) มีการทำป้าย เอกสารแนะนำและเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก

เอกสารหลักฐานที่ศึกษาและตรวจสอบ : ตรวจสอบศึกษาจากแผ่นพับประชาสัมพันธ์ , ป้ายแนะนำในแต่ละส่วนงาน , สมุดบันทึกการขอใช้บริการหรือติดต่อกับอบต. สมุดและคำสั่งแวงรบริการประชาชนประจำวันของเจ้าหน้าที่ อบต. และรายงานผลการให้บริการและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนผู้มาติดต่อราชการ และจำนวนปัญหาที่แก้ไขได้และไม่สามารรถแก้ไขได้ในวันเดียว³⁶

ผลจากการศึกษาและตรวจสอบ : พบว่า ทุกส่วนงานได้มีป้ายแนะนำขั้นตอนการติดต่อการชำระภาษี ขออนุญาต และมีเอกสารแนะนำไว้แจกจ่ายแก่ผู้มาติดต่อและประชาชนทั่วไป และมีการออกคำสั่งแวงรบริการประชาชนประจำวัน และมีการอำนวยความสะดวกและปฏิบัติงานตามคำสั่งโดยเคร่งครัด

3.4.2.5 การมีส่วนร่วมของประชาชน 6 ตัวชี้วัด

1. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

ตัวชี้วัด

- (1) ประชาชนไม่มีส่วนร่วมใดๆ
- (2) ประชาคมบางแห่งมีส่วนร่วมเสนอปัญหาและความต้องการในการจัดทำแผน
- (3) ประชาคมทุกหมู่บ้านและประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

เอกสารหลักฐานที่ศึกษาและตรวจสอบ : ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คำสั่งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบล คำสั่งคณะ

³⁶ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , “สมุดบันทึกการให้บริการประชาชนผู้มาติดต่อราชการ” , นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, 2548, อ้างแล้ว, (อัดสำเนา) .

กรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนฯ ระดับตำบล บันทึกการประชุมประชาคม ของ 15 หมู่บ้าน ในตำบล แบบเสนอแผนงาน โครงการ/กิจกรรม ของแต่ละหมู่บ้าน³⁷

ผลการติดตามตรวจสอบ : ปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงว่าด้วยการจัดทำแผนฯ โดยมีแผนการประชุมประชาคมทุกหมู่บ้านในการจัดทำแผน และมีการปฏิบัติเป็นไปตามแผนงานและมีคำสั่งคณะกรรมการจัดทำแผน และมีแผนพัฒนาตำบลประจำปีและแผนพัฒนาตำบลระยะ 3 ปีใช้เป็นปัจจุบัน

2. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างโดยการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการโดยตัวแทนของประชาคม

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่เคยแต่งตั้งประชาคมเข้าร่วม
- (2) แต่งตั้งประชาคมเป็นกรรมการบางครั้ง
- (3) แต่งตั้งประชาคมเป็นกรรมการทุกครั้ง

เอกสารหลักฐานที่ศึกษาและตรวจสอบ : ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2541 ประกาศการจัดซื้อจัดจ้าง คำสั่งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง กรรมการเปิดซอง สอบราคา รับซอง สอบราคา หนังสือแจ้งองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอตัวแทนประชาคมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาแต่งตั้งตัวแทนประชาคมเป็นคณะกรรมการตั้งซื้อสั่งจ้างตรวจรับพัสดุ ตามระเบียบฯ³⁸

ผลการศึกษาและตรวจสอบ : ปรากฏว่า ทุกโครงการ/กิจกรรม ที่มีการจัดซื้อจัดจ้างได้มีการปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบข้อกฎหมาย คือมีการแจ้งให้ประชาคมต้องเลือกตัวแทนเสนอองค์การบริหารส่วนตำบลและอบต.มีคำสั่งให้เป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างทุกโครงการที่มีการจัดซื้อจัดจ้างและตัวแทนประชาคมได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่โดยความรับผิดชอบและแสดงผลงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

³⁷ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , “ คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปี 2548” , นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา).

³⁸ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , “ คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างปี 2548” , นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา).

3. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เคยแสดงผลงานให้ประชาชนทราบหรือไม่ ตัวชี้วัด

- (1) ไม่เคยแสดงผลงานหรือชี้แจง
- (2) เคยแสดงผลงาน 1 ครั้ง
- (3) เคยแสดงผลงานมากกว่า 1 ครั้ง

เอกสารที่ศึกษาตรวจสอบ : เอกสารแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนงานประจำปีของผู้บริหาร บันทึกรายงานการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เอกสารวารสารของ อบต. และเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา³⁹

ผลการศึกษาและตรวจสอบ : ปรากฏว่าผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้ดำเนินการแสดงผลงานประจำปีในวารสารราย 2 เดือน ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จำนวน 1 ครั้ง เป็นประจำปีตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนด และแถลงแจ้งผลงานให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาทราบประจำปี เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2549 และทางสื่อมวลชน คือ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นประจำแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินการ

4. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุมสภา อบต.

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วม
- (2) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมบางครั้ง
- (3) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมทุกครั้ง

เอกสารหลักฐานที่ศึกษาและตรวจสอบ : ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา บันทึกรายงานการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา และสอบถามเจ้าพนักงานท้องถิ่น⁴⁰

ผลการศึกษาและตรวจสอบ : ปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้เปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้สนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมสภาฯ ได้ แต่ปรากฏว่าไม่ค่อยมีผู้แจ้งความจำนงค์เข้าร่วมมีในจำนวนครั้งและจำนวนผู้เข้าร่วมน้อยมาก และมีบางสมัยการประชุมที่เป็นความลับของราชการจะไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วม

³⁹ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , งานประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , อ่างแก้ว , (อัดสำเนา) .

⁴⁰ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , บันทึกการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , อ่างแก้ว , (อัดสำเนา) .

5. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมของกลุ่มและองค์กรประชาชน

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่ได้ดำเนินการ
- (2) ส่งเสริม 1-2 กลุ่ม
- (3) ส่งเสริมมากกว่า 2 กลุ่ม

เอกสารที่ศึกษาและตรวจสอบ : ข้อมูลบัญชีงบประมาณรายจ่ายประจำปี (หมวดเงินอุดหนุน)เกี่ยวกับกลุ่มต่างๆ เช่นกลุ่มอาชีพ กลุ่มกิจกรรมทางนันทนาการกีฬา ประเพณีวัฒนธรรม กลุ่มทางสังคม เช่น เยาวชน และการรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณด้านเหล่านี้ซึ่งเป็นแบบรายงานประจำเดือน บัญชีงบดุลประจำปี รายงานงบประมาณประจำเดือน⁴¹

ผลการศึกษาติดตามตรวจสอบ : ปรากฏว่าองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในข้อมูลบัญชีงบประมาณรายจ่ายประจำปีไว้ประมาณ 40% ของรายจ่ายเพื่อสนับสนุนพัฒนาส่งเสริม กลุ่มอาชีพจำนวน 10 กลุ่ม คือ กลุ่มอาชีพสตรี ประมง ปศุสัตว์ กลุ่มเยาวชนด้านการป้องกันยาเสพติด การกีฬานันทนาการ จำนวน 15 กลุ่ม กลุ่มประมง 6 กลุ่ม หมู่ที่ 4,5,6,7,8 และ 14 กลุ่มปศุสัตว์ จำนวน 7 กลุ่ม คือ กลุ่มเลี้ยงโค 3 กลุ่ม สัตว์ปีก 4 กลุ่ม

6. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาพัฒนาความรู้แก่สมาชิกกลุ่มองค์กรประชาชน

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่ได้ดำเนินการ
- (2) ดำเนินการ 1-3 กลุ่ม
- (3) ดำเนินการ 3 กลุ่มขึ้นไป

เอกสารที่ศึกษาและตรวจสอบ : เอกสารรายงานการประชุม อบรมสัมมนา ที่ อบต.จัดและจัดร่วมกับหน่วยงานอื่น และหน่วยงานอื่นจัด⁴²

ผลการศึกษาติดตามตรวจสอบ : ปรากฏผลว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้พัฒนาความรู้แก่สมาชิก กลุ่มต่าง ๆ ดังนี้ ส่งผู้เข้าอบรมที่เป็นสมาชิกกลุ่ม อบรมเข้าอบรม 3

⁴¹ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , ข้อมูลบัญชีงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2548 , อ้างแล้ว , (อัดสำเนา) .

⁴² องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , “การประชุมอบรมสัมมนา” , นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา) .

ครั้ง จำนวน 40 คน ด้านการเกษตรส่งสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเข้าอบรมเรื่องการทำนา หมู่ที่ 3 จำนวน 2 ครั้ง จำนวน 30 คน กลุ่มเลี้ยงโค 1 ครั้ง จำนวน 40 คน เรื่องการป้องกันโรคระบาด การฉีดวัคซีน การดูแลรักษาโค การทำปุ๋ยอินทรีย์ กลุ่มมุสลิม เข้าอบรมด้านจริยธรรม (ภาคพัสดุอื่น) 12 มัสยิด จำนวน 12 ครั้ง (ทุกวันเสาร์ อาทิตย์) ตลอดปี

3.4.2.6 หลักความคุ้มค่า 5 ตัวชี้วัด

1. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้พัสดุและผลงานคุ้มกับงบประมาณ

ตัวชี้วัด

- (1) พัสตุ/คุณภาพของงาน ไม่คุ้มกับงบประมาณ
- (2) พัสตุ/คุณภาพของงาน บางงานคุ้มกับงบประมาณ
- (3) พัสตุ/คุณภาพของงาน เป็นไปตามที่กำหนด

เอกสารหลักฐานที่ศึกษาและตรวจสอบ : บัญชีมาตรฐานราคากลางของสำนักงานงบประมาณ แบบกำหนดราคากลางของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคำสั่ง ประกาศจัดซื้อจัดจ้าง ใบเสนอราคาในการสอบราคา ตกลงราคา หรือประกวดราคา ข้อบัญญัติงบประมาณในโครงการกิจกรรม นั้น ๆ เกี่ยวกับขนาดลักษณะปริมาณงาน งบประมาณ คุณภาพของงาน และผลสัมฤทธิ์ของงานโครงการนั้น ๆ และผลประโยชน์ที่ได้รับจากงาน/โครงการ/กิจกรรมนั้น ๆ นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความคุ้มค่างบประมาณกับผลที่ได้คือคุณภาพของงาน ปริมาณงาน มาตรฐานของพัสดุว่าคุ้มทุนหรือสมประโยชน์มากน้อยแค่ไหนและตรวจสอบจากการควบคุมงานของคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง ตรวจจับงานจ้างของตัวแทนประชาคม⁴³

ผลจากการศึกษาและตรวจสอบ : พบว่าทุกโครงการทุกกิจกรรมที่มีการจัดซื้อจัดจ้างดำเนินเป็นไปตามที่ถูกระเบียบกำหนด คือ มีการกำหนดราคากลางเป็นไปตามมาตรฐานราคากลาง ตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด และราคาตามที่ปรากฏในท้องตลาดในกรณีราชการใดไม่ปรากฏในมาตรฐานราคากลาง มีการกำกับควบคุม ตรวจสอบ ให้เป็นไปตามที่กำหนดทั้งด้านคุณภาพ คุณประโยชน์ และปริมาณจำนวนครบถ้วนถูกต้องตามเงื่อนไขในสัญญาทุกโครงการ และเป็นที่ยังพอใจของประชาชนผู้ได้รับประโยชน์ สรุปว่า การจัดซื้อจัดจ้างทุกรายการเป็นไปอย่างถูกต้องและคุ้มกับงบประมาณที่ใช้ในแต่ละโครงการ/กิจกรรม

⁴³ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , “เอกสารตรวจรับงานจ้างปี 2548” , นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา).

2. การดำเนินงานการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา มีแผนจัดซื้อจัดจ้าง

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่มีแผนจัดซื้อจัดจ้างจัดหาพัสดุ
- (2) มีแผนจัดซื้อจัดจ้างและจัดหาพัสดุแต่ไม่เป็นไปตามแผน
- (3) มีแผนจัดซื้อจัดจ้างและจัดหาพัสดุและเป็นไปตามแผน

เอกสารหลักฐานที่ศึกษาและตรวจสอบ : แผนการจัดซื้อจัดจ้างและจัดหาพัสดุของ อบต. (ผค.1,2) รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้าง บันทึกขออนุมัติดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและจัดหาพัสดุของหัวหน้าพัสดุ เอกสารด้านการพัสดุ คือ ใบควบคุม จำหน่าย ซ่อมพัสดุ และการตรวจสอบ พัสดุประจำปี การติดตามของหน่วยตรวจสอบภายในและ สตง.⁴⁴

ผลจากการศึกษาและตรวจสอบ : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ได้ดำเนินการในการจัดซื้อจัดจ้าง จัดหาพัสดุเป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 และเป็นไปตามแผนการจัดหาพัสดุทุกงาน โครงการและกิจกรรม

3. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลามีมาตรการในการประหยัดทรัพยากร (พัสดุ , ครุภัณฑ์) ของ อบต.หรือไม่

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่มีมาตรการ
- (2) มีมาตรการแต่ไม่ได้ผล
- (3) มีมาตรการและการปฏิบัติบังเกิดผล

เอกสารหลักฐานที่ศึกษาและตรวจสอบ : ทะเบียนการจำหน่ายพัสดุ ปริมาณงานและปริมาณทรัพยากรที่ใช้ ใบควบคุมการใช้ยานพาหนะของอบต. ข้อปฏิบัติในการประหยัดพลังงานของ อบต. เช่น การปิดเปิดไฟฟ้า น้ำประปา การเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงน้ำมันหล่อลื่น , การดูแลบำรุงรักษาวัสดุครุภัณฑ์ของอบต.⁴⁵

ผลจากการศึกษาและตรวจสอบ : พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้มีมาตรการประหยัดทรัพยากรของ อบต. แต่การปฏิบัติไม่ได้ผลตามที่กำหนดคือ ได้ผลประมาณ 75 – 80% เท่านั้น เนื่องจาก ขนาดปริมาณงานของ อบต.มีจำนวนมาก ซึ่งไม่บรรลุผลได้ 100% จึงควร

⁴⁴ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , “แผนการจัดหาพัสดุ(ผค.1)ปีงบประมาณ 2548 ” , นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา).

⁴⁵ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , “การพัสดุองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ” , นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2538 – 2549 , (อัดสำเนา).

กำหนดเป้าหมายการประหยัดให้สอดคล้องกับจำนวน ขนาด ปริมาณของงาน ปัญหาและอุปสรรคและภาระหน้าที่ของ อบต.ท่าศาลา

4. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ได้แต่งตั้งมอบหมาย สมาชิก/ บุคคลอื่น ติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของ อบต.ท่าศาลา

ตัวชี้วัด

- (1) ไม่ได้ดำเนินการ
- (2) มีการแต่งตั้งแต่ไม่ได้ดำเนินการ
- (3) มีการแต่งตั้งและมีการดำเนินการ

เอกสารหลักฐานที่ศึกษาและตรวจสอบ : คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาเรื่องการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ รายงานผลการติดตามผลและรายงานผลของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทั้ง 15 หมู่บ้าน ผลติดตามตรวจสอบของ สตง.⁴⁶

ผลจากการศึกษาและตรวจสอบ : พบว่า การใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาเป็นไปถูกต้องตามระเบียบการเงิน และตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่กฎหมายกำหนดทุกประการและใช้จ่ายงบประมาณเกิดอรรถประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม

5. การบริหารจัดการครุภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

ตัวชี้วัด

- (1) ทะเบียนควบคุมไม่สมบูรณ์และไม่เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์
- (2) ทะเบียนควบคุมไม่สมบูรณ์แต่ใช้ครุภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์
- (3) จัดทำทะเบียนควบคุมถูกต้องและใช้ครุภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์

เอกสารหลักฐานที่ศึกษาและตรวจสอบ : ทะเบียนควบคุมครุภัณฑ์ ทะเบียนการใช้ซ่อมจำหน่าย ครุภัณฑ์ ความสะดวกรวดเร็วในการใช้ครุภัณฑ์แก้ไขปัญหาของ ประชาชน⁴⁷

ผลจากการศึกษาและตรวจสอบ : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้ถือปฏิบัติว่าด้วยการควบคุมครุภัณฑ์ของหน่วยงานราชการรวมถึงการใช้ครุภัณฑ์เป็นไปตามระเบียบฯและมีการรายงานเป็นปกติประจำตามที่ระเบียบกำหนดทุกประการ แต่การจำหน่ายครุภัณฑ์ที่เสื่อมสภาพจากการใช้งานโดยปกติยังไม่ดำเนินการให้เป็นปัจจุบันในบางรายการ

⁴⁶ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, “คำสั่ง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ติดตามตรวจสอบประเมินผล”, นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา).

⁴⁷ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, “ผลการตรวจสอบพัสดุประจำปี”, นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา).

3.5 สรุปผลการศึกษารวบรวมการบริหารงานของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาภายใต้หลักธรรมาภิบาล

(ตารางที่ 1)

ลำดับที่	ตัวชี้วัด	ผล		
		ปรับปรุง (1)	พอใช้ (2)	ดี (3)
	หมวดที่ 1 หลักนิติธรรม			
1.	อบต.ออกข้อบัญญัติตำบลเพื่อใช้บังคับเป็นไปตามอำนาจที่กฎหมายกำหนด	-	-	/
2.	การออกข้อบัญญัติ อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำประชาคมแสดงความคิดเห็น	-	-	/
3.	อบต.เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อบัญญัติให้ประชาชนทราบ	-	-	/
4.	อบต.เก็บภาษีป้าย , บำรุงท้องที่ , ภาษีโรงเรือน ค่าธรรมเนียม	-	-	/
5.	อบต.ปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายข้อบัญญัติ	-	-	/
6.	การพัฒนาบุคลากร อบต.ด้านความรู้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ	-	/	-
	รวมผลการศึกษา	-	1	5
	หมวดที่ 2 หลักคุณธรรม			
7.	การควบคุมความประพฤติการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก อบต.ให้อยู่ในกรอบที่ถูกต้อง	-	-	/
8.	พนักงาน,ลูกจ้าง อบต.ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและตรงต่อเวลา	-	-	/
9.	พนักงาน,ลูกจ้าง อบต.ปฏิบัติงานถูกต้องซื่อสัตย์ สุจริตและรับผิดชอบในหน้าที่	-	-	/
10.	ผู้บริหารและสมาชิก อบต. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องซื่อสัตย์สุจริต	-	-	/

ลำดับที่	ตัวชี้วัด	ผล		
		ปรับปรุง (1)	พอใช้ (2)	ดี (3)
11.	รูปแบบการตัดสินใจการบริหารงานของผู้บริหาร	-	/	-
12.	สมาชิกอบต. มีจิตสำนึกเป็นตัวแทนของประชาชน	-	-	/
13.	การจัดสรรงบประมาณของ อบต.ครอบคลุมพื้นที่ด้วยความ เป็นธรรม	-	-	/
รวมผลการศึกษา		-	1	6
หมวดที่ 3 หลักความโปร่งใส				
14.	การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสำคัญให้ประชาชนได้รู้เช่นข้อ บัญญัติงบประมาณ , การจัดซื้อจัดจ้าง .	-	-	/
15.	วิธีการและรูปแบบการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร	-	-	/
16.	การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของประชาชน	-	-	/
17.	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเรียนรู้	-	-	/
18.	การจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. เป็น ไปด้วยความ โปร่งใส ถูก ต้อง	-	-	/
รวมผลการศึกษา		-	-	5
หมวดที่ 4 หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน				
19.	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	-	-	/
20.	การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง	-	-	/
21.	การแสดงผลการปฏิบัติงานของ อบต. ให้สาธารณชนทราบ	-	-	/
22.	การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการประชุมสภา อบต.	-	/	-
23.	การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมของกลุ่มและองค์กร ประชาชน	-	-	/
24.	การพัฒนาความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม, องค์กรภาคประชาชน	-	-	/
รวมผลการศึกษา		-	1	5

ลำดับที่	ตัวชี้วัด	ผล		
		ปรับปรุง (1)	พอใช้ (2)	ดี (3)
	หมวดที่ 5 หลักความรับผิดชอบ			
25.	การให้บริการประชาชนนอกสถานที่ทำการ อบต.	-	-	/
26.	การนำแผนงานโครงการบรรจุไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี	-	-	/
27.	การเข้าร่วมประชุมสภา อบต.ของสมาชิก	-	/	-
28.	การให้บริการ , แนะนำ , อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อราชการ	-	-	/
	รวมผลการศึกษา		1	3
	หมวดที่ 6 หลักความคุ้มค่า			
29.	การจัดซื้อจัดจ้าง พัสดุ,งาน คຸ້ມກັບงบประมาณ	-	-	/
	การจัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้าง พัสดุและการปฏิบัติตามแผน	-	-	/
31.	การกำหนดมาตรการและการปฏิบัติประหยัดทรัพยากรของอบต.	-	/	-
32.	การแต่งตั้ง , มอบหมาย สมาชิก , บุคคล เป็นกรรมการติดตามตรวจสอบ การใช้งบประมาณของอบต.และการปฏิบัติ	-	-	/
33.	การบริหารจัดการวัสดุครุภัณฑ์ของอบต.	-	/	-
	รวมผลการศึกษา	-	2	3
	สรุปผลการศึกษา ทั้ง 6 หมวด	-	6	27

3.6 ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลและหลักพุทธธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

ผลจากการศึกษาและวิเคราะห์การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา การวิเคราะห์และแปรผลจากการศึกษา ได้กำหนดดังนี้

การแปรผล พิจารณาเฉพาะเกณฑ์ชี้วัดในหัวข้อตัวเลือก (1) และ (2) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์ เพื่อจะได้ทราบว่า ในแต่ละหมวดมีหัวข้อประเด็นใดบ้างไม่ผ่านเกณฑ์ และจะได้นำไปเป็นประเด็นในการพัฒนาปรับปรุงต่อไป

ผลการศึกษารับรองการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

3.6.1 หลักนิติธรรม จากจำนวนตัวชี้วัดมี 6 หัวข้อเรื่องผ่านเกณฑ์ 5 หัวข้อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 83.33 ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 1 หัวข้อเรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 16.67

หัวข้อเรื่องที่ไม่ผ่านเกณฑ์ คือ การพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านความรู้กฎหมายระเบียบข้อบังคับ

3.6.2 หลักคุณธรรม จำนวนตัวชี้วัด มี 7 หัวข้อเรื่อง ผ่านเกณฑ์ 6 หัวข้อเรื่องคิดเป็นร้อยละ 85.71 ไม่ผ่านเกณฑ์ 1 หัวข้อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.29

หัวข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ คือรูปแบบการตัดสินใจของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

3.6.3 หลักความโปร่งใส จำนวนตัวชี้วัดมี 5 หัวข้อเรื่อง ผลจากการศึกษาตรวจสอบผ่านเกณฑ์ 5 หัวข้อเรื่องคิดเป็นร้อยละ 100

3.6.4 หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน จำนวนตัวชี้วัดมี 6 หัวข้อเรื่อง ผ่านเกณฑ์ 5 หัวข้อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 83.33 ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 1 หัวข้อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 83.33 ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 1 หัวข้อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.67

หัวข้อเรื่องที่ไม่ผ่านเกณฑ์ คือการเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุมสภา อบต.ซึ่งไม่สามารถให้เข้าร่วมได้ทุกครั้งเนื่องจากบางวาระเป็นเอกสิทธิ์ของสภาต่าจะประชุมลับจึงไม่อนุญาตให้เข้าร่วมได้

3.6.5 หลักความรับผิดชอบ จำนวนตัวชี้วัด มี 4 หัวข้อเรื่อง ผลจากการศึกษาพบว่า หัวข้อเรื่องผ่านเกณฑ์จำนวน 3 หัวข้อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 75 หัวข้อเรื่องที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 1 หัวข้อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25

หัวข้อเรื่องที่ไม่ผ่านเกณฑ์ คือการเข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของสมาชิกไม่ครบทุกครั้ง ผลจากการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ไม่ได้เข้า

ร่วมประชุมมีใบลาเสนอต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีเหตุผลเพียงพอที่จะอนุญาตให้ลาได้

4.2.6 หลักความคุ้มค่า จำนวนตัวชี้วัดมี 5 หัวข้อเรื่อง

ผลจากการศึกษาพบว่า หัวข้อเรื่องที่ผ่านมาเกณฑ์มีจำนวน 3 หัวข้อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 60 และหัวข้อเรื่องที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 2 หัวข้อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40

หัวข้อเรื่องที่ไม่ผ่านเกณฑ์

คือ การกำหนดมาตรการประหยัดทรัพยากรขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้ทั้งหมดจากการศึกษาพบว่า การใช้ทรัพยากรขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาโดยเฉพาะวัสดุสิ้นเปลือง และวัสดุอื่น ๆ เป็นการใช้ไปเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เป็นกรณีเร่งด่วน ซึ่งการใช้จ่ายเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติ

และอีกหัวข้อเรื่อง คือ การบริหารจัดการพัสดุครุภัณฑ์ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีทะเบียนควบคุมแต่ไม่สมบูรณ์ในเรื่องการจำหน่ายวัสดุที่สิ้นสภาพจากการใช้งานตามปกติ ออกจากทะเบียน ส่วนการใช้พัสดุเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทุกรายการ

ตารางที่ 2 สรุปผลการศึกษา

การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

หลักธรรมาภิบาล	จำนวน ตัวชี้วัด	ผ่าน เกณฑ์	ร้อยละ	ไม่ผ่าน เกณฑ์	ร้อยละ	หมายเหตุ ลำดับหัวข้อที่ไม่ผ่าน
1. หลักนิติธรรม	6	5	83.33	1	16.67	ลำดับที่ 6
2. หลักคุณธรรม	7	6	85.71	1	14.29	ลำดับที่ 11
3. หลักความโปร่งใส	5	5	100	-	-	-
4. หลักการมีส่วนร่วม ของประชาชน	6	5	83.33	1	16.67	ลำดับที่ 22
5. หลักความรับผิดชอบ	4	3	75	1	25	ลำดับที่ 27
6. หลักความคุ้มค่า	5	3	60	2	40	ลำดับที่ 31, 33
รวม	33	27	82	6	18	6

บทที่ 4

การนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการกับหลักพุทธธรรมและนำไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

4.1 การบูรณาการหลักพุทธธรรมและหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

1. หลักนิติธรรม คือการตรากฎหมาย (ข้อบัญญัติต่าง ๆ) ให้เป็นธรรมทันสมัยเป็นที่ยอมรับของประชาชนและสังคม โดยกฎหมายให้อำนาจรองรับการตรากฎหมายจัดการหรือปกครองภายใต้กฎหมาย ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้ถือกฎหมายและดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมาย จึงทำให้เกิด อำนาจหน้าที่ผู้บริหารจึงจำเป็นที่จะต้องนำหลักธรรมมาเป็นตัวกำกับประคับประคองรองรับให้การตรากฎหมาย(ข้อบัญญัติ) การบังคับใช้กฎหมาย เป็นไปด้วยความถูกต้องยุติธรรมและเป็นธรรมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องซึ่งหลักธรรมที่นำมาใช้ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ผู้วิจัยพบว่าผู้บริหาร อบต.ท่าศาลา ได้

หลักทศพิธราชธรรม ข้อ 2. คือศีลความมีระเบียบวินัย ดำรงระมัดระวังตั้งมั่นในหลักกฎหมาย ระเบียบวินัยของหน่วยงานรวมถึง ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคม และตั้งมั่นดำรงระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ได้สุจริต คือ คิดชอบ พุคชอบ และปฏิบัติชอบด้วยความถูกต้องดีงาม ตั้งมั่นในความถูกต้องยุติธรรมเที่ยงธรรมยึดระเบียบแบบแผน คือทศพิธราชธรรมข้อที่ 10 อวิโรธนะ ความไม่คลาดในธรรม และข้อที่ 4 คือ อาชชวะ หรือมีความซื่อตรง

หลักธรรมอปริหาญธรรม 7 ที่ใช้ในหลักนิติธรรม คือ การออกกฎหมายต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินการเป็นไปตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดกระบวนการตัดสินใจในการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือตรากฎหมายโดยใช้หลักอปริหาญธรรม ในหัวข้อ ที่ 1,2 คือ การประชุมโดยพร้อมเพรียงกันและประชุมอยู่เป็นนิตย์เมื่อประชุมกันแล้วในการใช้กฎหมายหรือกำหนดแนวทางปฏิบัติจะมีความถูกต้องเที่ยงธรรมเสมอภาคในข้อนี้ใช้หลักธรรมคือ การละอคติ 4 มาบูรณาการเข้าด้วยกัน

2. หลักคุณธรรม สำคัญคือ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยยึดถือหลักธรรมทางศาสนา จรรยาบรรณ จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ตามความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบการสุจริต มีความรู้รักสามัคคี ในกลุ่มประชาชนและบุคคลผู้เกี่ยวข้อง

ซื่อสัตย์ จริใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบการสุจริต มีความรู้รักสามัคคี ในกลุ่มประชาชนและบุคคลผู้เกี่ยวข้อง

จากการวิเคราะห์ตรวจสอบปรากฏผลว่า ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ได้นำหลักพุทธธรรมมาใช้คือ หลักทศพิธราชธรรม อาชวะความซื่อสัตย์ซื่อตรง ขันติ : ความอดทน อวิโรธนะ : ไม่คลาดธรรมมีความตั้งมั่นเป็นหลักหนักแน่นในความยุติธรรม หลักธรรมมรรค : มีองค์ 8 คือ สัมมาทิฏฐิ : คือรู้จักผิด อกุศล สัมมาสังกัปปะ : คิดชอบ สัมมาวาจา : เจรจาชอบ, (วจีสุจริต), สัมมากัมมันตะ คือ กายสุจริต สัมมาอาชีวะ : เลี้ยงชีพชอบ ประกอบสัมมาชีพ สัมมาสติ : การคิดชอบและสัมมาสมาธิ คือการตั้งจิตมั่นชอบ หลักธรรมเพื่อปกครอง คือ จัดและคุ้มครองชีวิตที่ติวร่วมกันอันได้แก่ พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 อกติ 4 อปริหานิยธรรม 7 ทศพิธราชธรรม และจรรยาบรรณหรือ จริยธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อันได้แก่ การดำรงตนในความตั้งมั่นในศีลธรรมปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ เสียสละ สุจริต และมีความรับผิดชอบ พึ่งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้พึงให้บริการด้วยความเสมอภาค สะดวกรวดเร็ว มีธรรมาภิบาล ยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก , พึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยยึดผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างคุ้มค่า พึ่งพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถและตนเองทันสมัยอยู่เสมอ

จากการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานผลปรากฏว่าด้านคุณธรรมมีผลสัมฤทธิ์ในระดับที่ดี

3. หลักความโปร่งใส สำคัญคือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ และสามารถตรวจสอบได้

หลักธรรมที่นำมาใช้ เป็นการบูรณาการทุกหลักธรรมและหัวข้อธรรมที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันแล้วปรับใช้ให้เหมาะกับ บุคคล สถานที่ เวลา คือใช้หลัก

สัปปุริสธรรม 7 เป็นเบื้องต้น ส่วนหลักธรรมต่อมาก็เป็นหลักธรรมในหัวข้อคุณธรรมข้อ 2 ซึ่งได้กล่าวแล้วข้างต้น นำมาปรับใช้อย่างถูกต้องเที่ยงธรรมแล้วจะทำให้เกิดความศรัทธา ยอมรับ เชื่อถือและไว้วางใจ ผลการวิเคราะห์พบว่า ความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ประชาชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความเชื่อถือศรัทธา และมีการจัดเตรียมทั้งด้านเอกสาร ผลงานให้ประชาชนตรวจสอบได้เสมอ

4. หลักการมีส่วนร่วม สำคัญโดยสรุปคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจแก้ปัญหา กำหนดนโยบายในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หลักคุณธรรมและจริยธรรม คือ พึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยยึดผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างคุ้มค่า หลักธรรม คือ นำหลัก อปริหานิยธรรม 7 คือ การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ และพร้อมเพรียงกันประชุม จากการวิเคราะห์เอกสารหลักฐาน ปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบล

ท่าศาลา ได้มีการกำหนดการประชุมประชาชนระดับกลุ่ม หมู่บ้าน ประชาคม ทุกหมู่บ้าน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เข้าร่วมประชุมผลการวิเคราะห์พบว่า ภายใต้อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่กฎหมายกำหนดให้เป็นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาปฏิบัติ นั้น ประชาชน , เอกชน , ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ เข้ามามีส่วนร่วมทุกกิจกรรมทั้งที่กฎหมายกำหนดหรือไม่กำหนดก็ตาม เพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาทำงานกับ “คน” จึงจำเป็นต้องมีส่วนร่วมของคนทุกกิจกรรม ทุกงาน โครงการและทุกพื้นที่ที่ดำเนินการ

5. หลักความรับผิดชอบ สรุปสาระสำคัญคือ การตระหนักในสิทธิหน้าที่อำนาจความรับผิดชอบ ต่อประชาชน พื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และถือปฏิบัติประพฤติดุโดยมีจิตสำนึกสาธารณะนั่นเอง ดังนั้นหลักธรรมที่นำมาเป็นเครื่องกำกับรองรับในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ จึงเป็นการเอาหลักธรรมมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวระดับประคองให้งานในหน้าที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งหัวข้อธรรมหรือหลักธรรมที่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลานำมาบูรณาการใช้ คือ

- หลักธรรมเรื่องทศ 6 คือ บุคคลประเภทต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ทางสังคมและหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารงานซึ่งหลักทศ 6 สรุปบุคคลเกี่ยวข้องและสัมพันธ์เป็น 6 ประเภท คือ

1. ทิศเบื้องหน้า (นุรพาทศ) ได้แก่ ผู้มีอุปการคุณ หรือทำคุณประโยชน์ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือท้องถิ่นมาก่อน
2. ทิศเบื้องขวา (ทักษิณทศ) ได้แก่ บุคคลที่ควรแก่การบูชาคุณ เช่น ครู อุปมา อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา
3. ทิศเบื้องหลัง (ประจิมทศ) ได้แก่ บุคคลที่อยู่เบื้องหลังเป็นกำลังสนับสนุน เช่น บุตร ภรรยา สามี เป็นต้น
4. ทิศเบื้องซ้าย (อุตตทศ) คือ ทิศเหนือ ได้แก่ มิตรสหาย เพื่อนร่วมงาน
5. ทิศเบื้องล่าง (เหฎฐิมทศ) ได้แก่ ผู้ได้บังคับบัญชา เป็นผู้ช่วยให้การบริหารงานต่าง ๆ สำเร็จและเป็นฐานกำลัง
6. ทิศเบื้องบน (อุปริมทศ) ได้แก่ ผู้ทรงด้วยคุณธรรมและเป็นผู้นำเช่นผู้บังคับบัญชา หรือผู้นำทางศาสนา เป็นต้น

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้ใช้หลัก ทศ 6 มาประพฤติดุปฏิบัติต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องเหมาะสมกับทุกฝ่าย

หลักธรรม เรื่อง จริต 6 คือ หลักธรรมเกี่ยวกับความประพฤติปกคิของบุคคลโดยเฉพาะผู้ร่วมงาน และการใช้หลักธรรมข้อนี้ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ได้มอบหมาย

6. **หลักความคุ้มค่า** สรุปสาระสำคัญ คือ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและเกิดความคุ้มค่ากับการใช้ทรัพยากร คือ ทรัพยากรที่ใช้และประโยชน์ที่ได้รับมีความสมดุล สมเหตุสมผลกัน

จากการวิเคราะห์พบว่าหลักธรรมที่นำมาใช้ในหลักความคุ้มค่าขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา คือ **หลักสัปปริสธรรม 7** คือ

1. รู้จักเหตุ รู้หลักความจริง รู้หลักการ รู้กฎเกณฑ์ และรู้หลักการที่จะให้เกิดผล
2. ความรู้จักอรรถประโยชน์ รู้ความมุ่งหมาย รู้ประโยชน์ที่จะได้รับหรือที่ประสงค์
3. รู้จักตน คือรู้ว่าขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพแค่ไหน
4. รู้จักประมาณการใช้จ่ายงบประมาณ
5. รู้กาลเวลาที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานต่าง ๆ
6. รู้จักชุมชนหรือท้องถิ่นเป็นอย่างดี
7. และรู้จักบุคคลที่จะเข้าไปร่วมปฏิบัติงานเป็นอย่างดี

สรุปผลการใช้หลักธรรมกับความคุ้มค่าของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา นั้นทุกงานทุกโครงการและกิจกรรม เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดคุ้มค่ากับการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเกิดความคุ้มค่าแก่รัฐ ซึ่งวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ของงานและความพึงพอใจของประชาชนนั่นเอง

4.2 สรุป หลักพุทธธรรมที่นำไปใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมมาภิบาล ตารางที่ 3

หลักธรรมมาภิบาล	หลักพุทธธรรมที่นำมาบูรณาการ
1. หลักนิติธรรม	- ทศพิธราชธรรม ข้อ 2 คีต ข้อ 4 อาชวชะ และข้อ 10 อวิโรชนะ - อปรีหยาธรรม 7 ข้อ 1, 2
2. หลักคุณธรรม	- ทศพิธราชธรรม , พรหมวิหารธรรม 4 , สังคหวัตถุ 4 , อกติ 4 - อปริหารธรรม 7
3. หลักความโปร่งใส	- สัปปริสธรรม 7
4. หลักการมีส่วนร่วม	- อปรีหยาธรรม 7
5. หลักความรับผิดชอบ	- ทิศ 6 - จริต 6
6. หลักความคุ้มค่า	- สัปปริสธรรม 7

4.3 การนำหลักธรรมาภิบาลและหลักพุทธธรรมมาบูรณาการและนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ซึ่งได้บริหารงานตามนโยบายภายใต้หลักธรรมาภิบาลซึ่งได้กำหนดเป็นนโยบายแล้ว การบริหารงานตามภาระหน้าที่ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ถือปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร คือ ความผาสุก, ความเจริญด้านวัตถุ, ด้านสังคม, การเมืองการปกครอง, การศึกษาวัฒนธรรม, สิ่งแวดล้อม, เศรษฐกิจและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การพัฒนาคนนั่นเอง เพราะคนหรือประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เป็นปัจจัยและเป้าประสงค์หลัก คือการพัฒนาคนนั่นเอง โดยใช้งาน, โครงการ, กิจกรรม, งบประมาณ โดยผ่านการบริหารของผู้บริหารอย่างเป็นระบบและกระบวนการทางการบริหาร

ดังนั้นการพัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและการพัฒนาคน คือ การพัฒนาจิตใจนั่นเอง การพัฒนาจิตใจจึงจำเป็นที่จะต้องนำหลักคุณธรรมหรือหลักศาสนธรรมมาบูรณาการประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมผสมกลมกลืนเพื่อให้การบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ ตามนโยบายการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล นอกจากการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วยังได้ทำการสัมภาษณ์คณะผู้บริหาร เพื่อการศึกษานำเอาแนวคิด ข้อมูลข้อเท็จจริง รวมถึงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารมาวิเคราะห์วิจัยกับงานสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสรุปเป็นประเด็น การสัมภาษณ์ คือ

ประเด็นที่หนึ่ง ความรู้ความเข้าใจ ตามหลักธรรมาภิบาลในกรอบเนื้อหา คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า

ประเด็นที่สอง การนำหลักพุทธธรรม มาบูรณาการเข้ากับหลักธรรมาภิบาล และการนำไปใช้ในการบริหารงาน โดยนำหลักธรรมใดบ้างไปใช้กับหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก

ประเด็นที่สาม ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเข้ากับหลักธรรมาภิบาลและนำไปใช้ในการบริหารงาน

จากกรอบแนวคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ และคำตอบที่ได้ ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จำนวน 3 ท่าน มีสาระและประเด็นที่ตรงกับที่ผู้สัมภาษณ์ได้ตั้งกรอบไว้ คือ ความรู้ความเข้าใจตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก การนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการและนำไปใช้และผลที่ได้จากการนำไปใช้ พอสรุปได้ดังนี้

1) หลักนิติธรรม

- ความรู้ ความเข้าใจ หลักนิติธรรม คือ “หลักการใช้กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ตลอดจนหนังสือคำสั่งต่าง ๆ ที่ถือปฏิบัติ หรือเว้นการปฏิบัติ ในการบริหารงานในหน้าที่ของผู้บริหารในฐานะผู้บริหารหรือใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ”¹

- หลักพุทธธรรม ที่นำมาบูรณาการใช้ตามหลักนิติธรรมคือ “ศีล คือการรักษากาย วาจาให้เรียบร้อย ประพฤติให้ถูกต้องดีงาม ได้แก่ วิสุงฺกัจจิต 4 กายสุจฺจิต 3 และเลียงชีพฺพอบ อวิโรธนะ (ความไม่คลาดธรรม มีการวางตนเป็นหลักหนักแน่น มั่นคงไม่มีความเอนเอียง ยึดมั่นในความยุติธรรม คือระเบียบแบบแผนของการปกครอง สรูป คือหลักทศพิธราชธรรม ข้อ 2 และข้อ 10”²

- ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น จากการนำเอาหลัก นิติธรรมมาบูรณาการกับหลักพุทธธรรมนำไปใช้ในการบริหารงาน คือ “การบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เป็นไปด้วยความเป็นธรรม ยุติธรรม และเสมอภาค ประชาชนพึงพอใจและเป็นที่ยิ่งของประชาชน ผู้ได้รับความเดือดร้อนจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของบางคน ทำให้คนเดือดร้อนโดยผู้บริหารเป็นผู้แก้ไข”³

2) หลักคุณธรรม

- ความรู้ความเข้าใจเรื่องคุณธรรม หัวข้อหลักคุณธรรมทุกคนมีความเข้าใจตรงกันว่า “หลักคุณธรรมคือ หลักแห่งความดีงามถูกต้องตามหลักศีลธรรม หรือหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ที่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาจะต้องนำเอาหลักธรรมมาใช้ในการบริหารงาน โดยที่หลักธรรมเน้นหลักที่ใช้กำกับ ให้การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่เป็นไปอย่างถูกต้องดีงาม บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือนโยบาย”⁴

- หลักพุทธธรรมที่นำมาบูรณาการ และนำไปใช้บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล คณะผู้บริหารทั้ง 3 ท่าน ได้ให้คำตอบสัมภาษณ์ ไปในทางเดียวกันคือ หลักพุทธธรรมที่นำมาใช้และบูรณาการคือ

“หลักธรรมสำหรับครองตน ครองคน และครองงาน และคณะผู้บริหารบางท่านให้คำตอบในเชิง บริหาร คือ หลักธรรมต้องนำมาใช้ในการบริหารตน บริหารคน และบริหารงาน

¹ สัมภาษณ์ อภินันท์ เชาวลิต , นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2 พ.ย. 2549.

² สัมภาษณ์ อภินันท์ เชาวลิต , รองนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2 พ.ย. 2549.

³ สัมภาษณ์ ทินพล สุนทร , รองนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2 พ.ย. 2549.

⁴ สัมภาษณ์ อภินันท์ เชาวลิต , นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2 พ.ย. 2549.

หลักพุทธธรรมสำหรับการบริหารตนหรือครองตน ได้แก่ หลักพุทธธรรม ทศพิชราชธรรม หลักของศีลห้า พรหมวิหาร 5 อคติ 4 ทิศ 6 อิทธิบาท 4 หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการบริหารงาน คือ สุจริต 3 การมีเหตุผลถูกต้องเที่ยงธรรม ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรม เสมอภาค และเป็นไปตามกฎหมาย และอำนาจหน้าที่

หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการบริหารคน ได้แก่ หลักทศ 6 คือความรับผิดชอบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์ หลักจริต 6 คือการรู้ และกำหนดคนให้ทำหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตรงต่อด้วยอุปนิสัยและลักษณะของคนหรือบริหารคนให้ถูกต้องกับงานนั่นเอง

หลักพุทธธรรมที่นำมาใช้ในการบริหารงาน คือ หลักสุจริต 3 หลัก ความซื่อสัตย์ สุจริต, จริงใจและรับผิดชอบ มุ่งเอาความผาสุกของประชาชนเป็นเป้าหมาย และการบริหารงานนั้น หลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ หัวข้อธรรม หลักสัปปริสธรรม 7 หลักทศพิชราชธรรมและหลักไตรสิกขา คือ ใช้ศีล สมาธิ และปัญญา ผู้บริหารตอบแบบสัมภาษณ์สรุปได้ว่า “ต้องใช้หลักบูรณาการหลักพุทธธรรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันและนำไปใช้”⁵

3) หลักความโปร่งใส

- ความรู้ความเข้าใจเรื่องความโปร่งใส ผู้บริหารได้ให้คำตอบเกี่ยวกับความโปร่งใส คือ “การปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบ ในทุกงาน,โครงการและกิจกรรม ให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ถึงขบวนการและขั้นตอนในรายละเอียดของงานนั้น ๆ

- การนำหลักพระพุทธธรรมมาบูรณาการ และนำไปใช้ โดยใช้หลักธรรมหัวข้อสัปปริสธรรม 7 หลัก อปริยหายธรรม 7 คือการประชุมร่วมกัน และชี้แจงข้อเท็จจริงให้ประชาชนทราบ และการทำงานต้องอาศัยหลักธรรมที่เกี่ยวข้องมาประกอบและใช้ในทุุกงาน”⁶

- ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น จากการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ ในหัวข้อหลักความโปร่งใส คือ “ไม่มีเรื่องร้องเรียนจากการปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงานเจ้าหน้าที่ และประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมากผลจากการประเมินความพึงพอใจ โดยสถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์”⁷

⁵ สัมภาษณ์ อภิชาติ ร่วมสุข , รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2 พ.ย. 2549.

⁶ สัมภาษณ์ ทินพล สุนทร , รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2 พ.ย. 2549.

⁷ สัมภาษณ์ อภินันท์ เซาวลิต , นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2 พ.ย. 2549.

4) หลักการมีส่วนร่วม

- ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารเรื่องหลักการมีส่วนร่วม พอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชน ราชการ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบจะต้องมี เป็นหุ้นส่วนในการดำเนินกิจกรรม งาน โครงการ ครบวงจร คือ ตั้งแต่ค้นหาปัญหา ระบุปัญหาความต้องการ, คิดหาแนวทางแก้ไขปัญหา เลือกแนวทางแก้ไขปัญหา คือ งาน กิจกรรม โครงการต่าง ๆ ร่วมรับรู้และดำเนินงานตามแนวทางนั้น ๆ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมบำรุงรักษา และประเมินผลหรือการรายงานต่อสาธารณชนให้ทราบ

- หลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ ตามหลักการมีส่วนร่วม คือหัวข้อธรรมตามหลักอปริยหายธรรม คือ “การประชุมเป็นเนืองนิตย์และสม่ำเสมอ เช่นการประชุมประชาชน กลุ่มอาชีพต่างๆ ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อปรึกษาหารือร่วมกัน”⁸

5) หลักความรับผิดชอบ

- ความรู้ความเข้าใจ เรื่องหลักความรับผิดชอบ จากการสัมภาษณ์คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จำนวน 3 ท่าน พอสรุปได้คือ “การตระหนัก , รับผิดชอบต่ออำนาจหน้าที่ของผู้บริหารตามที่กฎหมายและสังคมกำหนดให้ ต้องยึดถือและปฏิบัติในฐานะผู้บริหารที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน ไม่ว่าจะต้องรับผิดชอบ โดยนิติบัญญัติหรือพฤตินัยก็ตาม”⁹

- หลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ ในด้านความรับผิดชอบคือ “หลักทิส หก อันได้แก่ บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และการมอบหมายงานให้บุคคลที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบตามตำแหน่งหน้าที่ใช้หลักธรรมเรื่อง จริต 6”¹⁰

- ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการนำหลักพุทธธรรม มาประยุกต์ใช้ตามหลักความรับผิดชอบ “การบริหารงานเป็นไปอย่างถูกต้องทันการณ์ สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทีรวดเร็ว ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายของทางราชการ และประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมาก”¹¹

⁸ สัมภาษณ์ อภินันท์ เชาวลิต , นายกองดีการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2 พ.ย. 2549.

⁹ สัมภาษณ์ อภินันท์ เชาวลิต , นายกองดีการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2 พ.ย. 2549.

¹⁰ สัมภาษณ์ อภิชาติ ร่วมสุข, รองนายกองดีการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2 พ.ย. 2549.

¹¹ สัมภาษณ์ ทินพล สุนทร , รองนายกองดีการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2 พ.ย. 2549.

6) หลักความคุ้มค่า

- ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหาร เรื่องหลักความคุ้มค่า จากการสัมภาษณ์สรุปได้คือ “ผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานของผู้บริหาร มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับทุนที่ใช้ไป ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ วัสดุ เวลา คน และ ทรัพยากรอื่นๆ”¹²

- หลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ตามหลักความคุ้มค่า คือ หลักสัพปริสธรรม 7 คือ “การมีองค์ความรู้ ในปัจจัยหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะทำ เช่น รู้ศักยภาพของ อนาคต, รู้พื้นที่ , รู้ปัญหา , รู้ว่ามีประโยชน์เพียงใดในสิ่งนั้น ๆ และเกิดความคุ้มค่าหรือไม่”¹³

- ผลสัมฤทธิ์จากการนำความคุ้มค่าบูรณาการกับหลักพระพุทธธรรม นำมาใช้ในการบริหาร ปรากฏว่า “ผลงานที่เกิดขึ้นในพื้นที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม ประชาชนมีความพึงพอใจ และยอมรับ”¹⁴

จากการศึกษา หลักธรรมมาภิบาลกับหลักพุทธธรรมในการบริหารงานในเชิงบูรณาการ พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจ การบูรณาการประยุกต์นำไปใช้ และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการนำไปใช้ในการบริหารงาน ของผู้บริหารองค์การส่วนตำบลท่าศาลา อยู่ในระดับที่ดี กล่าวคือ ด้านความรู้ความเข้าใจหลักธรรมมาภิบาลและพุทธธรรมได้ใช้ปัญญา (ความรอบรู้, รู้ทั่ว, เข้าใจซึ่ง) อันเกิดจากการคิดพิจารณาหาเหตุผลการศึกษาเล่าเรียน และการฝึกอบรม และปฏิบัติจริง ทำให้มีองค์ความรู้ต่างๆ ด้านการบูรณาการนำไปใช้ ได้ใช้หลักธรรมคือ หลักสัพปริสธรรม 7 คือ รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้จักประมาณ รู้กาล รู้ชุมชน รู้บุคคล และหลักธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานที่ได้ปฏิบัติเกิดเป็นรูปธรรมและเกิดความพึงพอใจต่อประชาชนโดยทั่วไปในระดับที่ดีมาก

¹² สัมภาษณ์ อภินันท์ เชาวลิต , นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2 พ.ย. 2549.

¹³ สัมภาษณ์ อภินันท์ เชาวลิต , นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2 พ.ย. 2549.

¹⁴ สัมภาษณ์ ทินพล สุนทร , รองนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2 พ.ย. 2549.

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ศึกษาการนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช นี้ เป็นความพยายามในการศึกษาค้นคว้าว่าการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ได้นำเอาหลักธรรมในพระพุทธศาสนา มาใช้ในการบริหารงานเป็นไปตามหลักธรรมมาภิบาล หรือ การนำเอาหลักพุทธธรรมมาบูรณาการกับการบริหารจัดการหรือการปกครองไปใช้ในการปฏิบัติงานในฐานะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งหลักธรรมมาภิบาลเป็นวาระแห่งชาติ ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาบ้านเมืองควบคู่กับการพัฒนาคน และการพัฒนาคนคือการพัฒนาด้านคุณธรรมหรือพัฒนาคนต้องพัฒนาที่จิตใจและสิ่งที่ใช้พัฒนาจิตใจ คือใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาหรือองค์พระศาสดานั้นเอง

แต่เมื่อได้ศึกษาการนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา พบว่า มีหลักธรรมที่เกี่ยวกับการบริหารงานทั้งที่เป็นคำสั่งสอน อันจะต้องศึกษาทำความเข้าใจ เช่น พุทธพจน์ หรือ ปรีชาติสัทธรรม เป็นต้น เป็นหลักธรรมที่จะต้องปฏิบัติ หรือเรียกว่าปฏิบัติดีสัทธรรม และการจะบรรลุหรือเกิดผลได้ด้วยการปฏิบัติหรือที่เรียกว่า ปฏิเวธสัทธรรม

ซึ่งหลักธรรมที่นำมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ล้วนแต่เป็นเหตุเป็นผลสอดคล้องกัน ระหว่างการบริหารกับหลักธรรมมาภิบาล และหลักพุทธธรรม

การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นประเด็นที่จะศึกษา การนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ใน 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม , หลักคุณธรรม , หลักความโปร่งใส , หลักการมีส่วนร่วม , หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

5.1.1 ระดับการนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน

การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อยู่ในระดับ 3 คือ 82% ของตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์ (ดี) จากผลการวิเคราะห์

สรุปผลการนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาพบว่า ระดับการนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานอยู่ในระดับดี

5.1.2 สรุปผลการวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลที่นำไปใช้ในการบริหารงาน

หัวข้อใดบ้างในแต่ละหลักที่ไม่ผ่านเกณฑ์จะต้องแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพหรือผลสัมฤทธิ์ของงาน

หัวข้อเรื่องที่ตกเกณฑ์ในแต่ละหมวด

อันดับที่ 1 หลักความคุ้มค่า เกิดขึ้นจากการบริหารงานภายใต้สถานะการณ์และภาวะที่จำกัด งานหรือปัญหาที่จะต้องแก้ไขเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทราบหรือรู้ได้ล่วงหน้าและชัดเจน เช่น ภาวะประสพภัยธรรมชาติ เป็นต้น และรวมถึงขนาดปริมาณงานและความรับผิดชอบ ตามอำนาจหน้าที่ที่มีปริมาณมากและความรับผิดชอบมากขึ้น ตามผลของกฎหมายกำหนด

อันดับที่ 2 หลักความรับผิดชอบ จากการศึกษาพบว่าแท้จริงแล้วสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมประชุมแต่ละครั้งประมาณ 93 – 94% ของจำนวนสมาชิก คือ 30 คน หรือ 28 หรือ 29 คน แต่จากการตรวจสอบ เห็นว่าการไม่มาร่วมประชุมสมาชิกมีเหตุมีผลสนับสนุนและสามารถประชุมได้ตามระเบียบที่กำหนด

อันดับที่ 3 หลักนิติธรรม คือการพัฒนาด้านความรู้ให้แก่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้ส่งบุคลากรเข้าอบรมทุกรายการที่มีประโยชน์กับหน่วยงานด้านกฎหมายระเบียบข้อบังคับ แต่ข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากร การงานในหน้าที่ และระเบียบของทางราชการคือการอบรมจะต้องเป็นเรื่องที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จัดเองหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นจึงจะสามารถใช้จ่ายงบประมาณของทางราชการได้

อันดับที่ 4 หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมร่วมสังเกตการณ์การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผลจากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมได้ และการประชุมสภาได้ประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน แต่ประชาชน ไม่มาเข้าร่วมสังเกตการณ์เอง อาจจะไม่มีความเชื่อมั่นในสภาหรือเหตุผลส่วนตัวก็ไม่สามารถที่จะชี้ชัดได้เว้นแต่การประชุมที่เป็นการประชุมลับเท่านั้น ที่ไม่อนุญาตให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเท่านั้น

อันดับที่ 5 หลักคุณธรรม หัวข้อเรื่องที่ตกเกณฑ์คือ รูปแบบการตัดสินใจของผู้บริหาร จากการศึกษาพบว่า โดยปกติวิสัยผู้บริหารจะประชุมหารือปรึกษากับคณะผู้บริหารหัวหน้าส่วนราชการและที่ปรึกษา แต่บางเรื่องเท่านั้น ที่เป็นเรื่องเร่งด่วนไม่สามารถประชุมหารือได้โดยข้อจำกัดใดก็แล้วแต่ ผู้บริหารจะตัดสินใจเอง แต่จากผลการตัดสินใจของผู้บริหารพบว่า ไม่เกิดมีความเสียหายแก่ทางราชการ และสิ่งนั้นอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสามารถที่จะตัดสินใจได้โดยตนเอง

อันดับที่ 6 หลักคุณธรรมเป็นตัวชี้วัดที่อยู่ในลำดับท้ายสุดที่ตกเกณฑ์ ผู้วิจัยพบว่า การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาได้ใช้หลักธรรมในการบริหารแต่ไม่ได้เอาหลักพุทธธรรมมาผนวกไว้ในนโยบาย

5.1.3 การนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุง

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

ผลการศึกษาวิจัยการนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา มีหัวข้อประเด็นที่ควรนำไปปรับปรุงพัฒนา มี 3 ประเด็น คือ

1. ระเบียบครบ อันหมายถึง การเรียนรู้พัฒนาเติมเต็มด้วย ข้อบังคับ ระเบียบ กฎหมาย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหารองค์การและบุคลากรในหน่วยงานให้มีความทันสมัยในด้านวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ระบบดี คือ การบริหารจัดการองค์การให้เข้าสู่ความเป็นเลิศในการบริหารจัดการ คือมีความคล่องตัว ทันสมัยต่อสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลง ซึ่งสามารถกำกับควบคุมอำนาจการ ติดตาม ตรวจสอบประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเกิดผลประโยชน์แก่ประชาชน

3. มีคุณธรรม ควรนำเอาหลักพุทธธรรมมาเป็นกรอบกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ของการบริหารงานและการกำหนดนโยบาย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เกิดผลสัมฤทธิ์ บรรลุตามเป้าหมายหรือแผนนโยบาย และความสุขมวลรวมของประชาชนในตำบล เป็นเป้าหมายสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารตน ได้ใช้หลักพรหมวิหารธรรม มีความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคคลทั่วไป เสมอเหมือนกันไม่เลือกปฏิบัติและใช้หลักธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้และยึดถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

การบริหารคน การบริการจัดการบุคลากรในหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา การมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาถูกต้องควรจะใช้หลักจริต 6 มาตัดสินใจมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาและปฏิบัติตนตามหลักพุทธธรรมเรื่อง ทิศหก , ทศพิธราชธรรม , เป็นต้น

การบริหารงาน ผู้บริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ควรนำหลักการ อันได้แก่องค์ความรู้แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ ใช้หลักวิชาการ คือ วิชาการต่าง ๆ เช่น งาน การก่อสร้าง,จิตวิทยา,สังคมชุมชน ฯลฯ และควรใช้หลักธรรมเข้ามาใช้ในการบริหารงาน โดยทั่วถึง จึงปรากฏว่าลำดับสำคัญจึงอยู่ในอันดับสุดท้ายของหัวข้อเรื่องที่ตกเกณฑ์ และประการสุดท้ายได้ใช้หลักธรรมะในพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน ในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ยังไม่ครอบคลุมและทั่วถึงควรขยายผลออกไปอีกทุกภาคส่วน

5.1.4 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

กรณีศึกษาการนำหลักธรรมมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา พบว่า “การบริหารงานหรือการทำหน้าที่ของผู้บริหารที่จะให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ได้นั้นไม่มีสูตรสำเร็จสำหรับการยึดถือเป็นแนวทางให้ปฏิบัติได้หรือไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัวสำหรับการนำไปใช้ปฏิบัติ หากแต่ว่า การเรียนรู้ จดจำ นำไปบูรณาการประยุกต์ใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมในทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวข้องแล้วย่อมจะเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ โดยบูรณาการในหัวข้อหลัก 3 หลัก คือ

1. หลักการ อันได้แก่ แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ในเรื่องนั้น ๆ
2. หลักวิชาการ อันได้แก่ องค์ความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. หลักธรรม อันได้แก่ หลักธรรมตามพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้อง

และเมื่อหลักทั้งสามนี้มาบูรณาการเข้าด้วยกันแล้ว การบริหารงานหรือปฏิบัติหน้าที่ใดก็ตามก็จะประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

การนำหลักธรรมไปบูรณาการผสมผสานกับการบริหารการปกครองหรือการปฏิบัติงานของผู้ปกครอง ในการปฏิบัติหน้าที่หรือกิจกรรมทางการเมือง ของนักการเมืองท้องถิ่นหรือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหากผู้บนพื้นฐานทางพุทธธรรมแล้ว ภาพพจน์ ทศนคติของบุคคลทั่วไปจะมองนักการเมืองในทางที่ดียิ่งกว่านี้ และเกิดความศรัทธาเชื่อถือในการบริหารงานของผู้บริหารซึ่งก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในทางด้านการเมืองระดับท้องถิ่น จนถึงระดับชาติ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ดังนั้นการจะให้เกิดการนำหลักพุทธธรรมในการบริหารของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จึงจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีการอบรมประชุมสัมมนา ทศนศึกษาดูงาน และฝึกปฏิบัติ จนถึงการประเมินผล เกี่ยวกับการนำหลักพระพุทธธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาส่งเสริม เติมเต็มให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ หลักวิชาการ และหลักธรรมสามารถนำไปใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

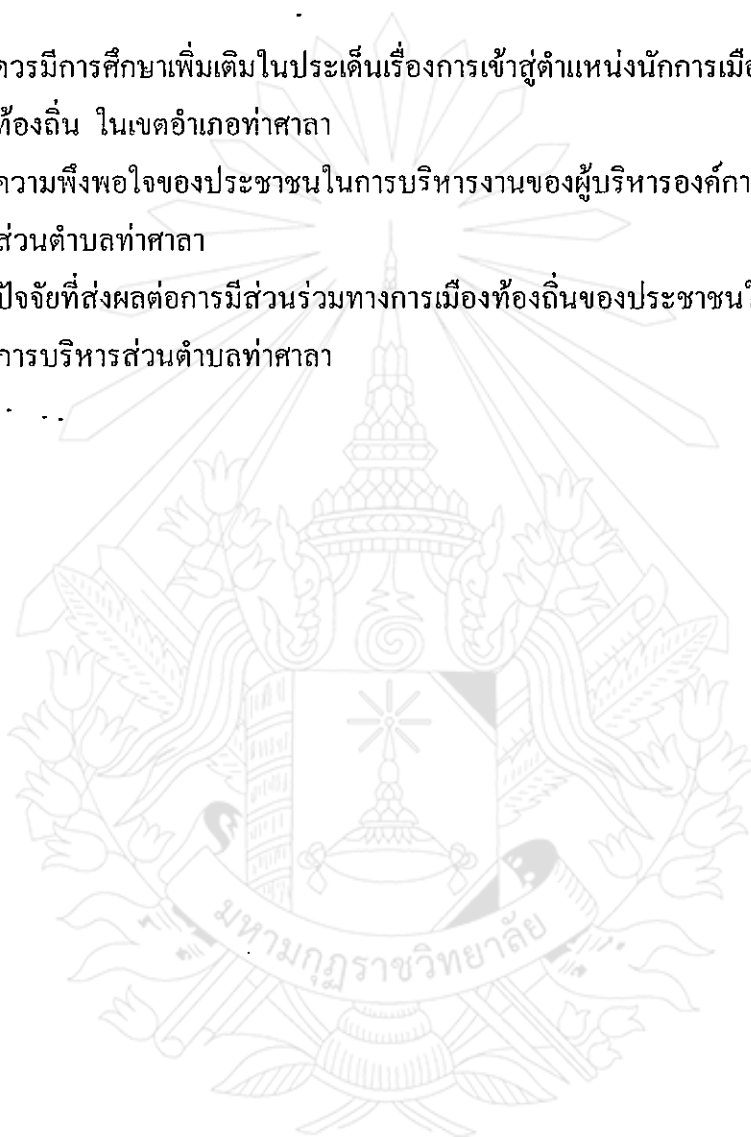
ในส่วนของผู้ร่วมปฏิบัติงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ก็จำเป็นที่จะต้องได้รับการถ่ายทอด เรียนรู้ อาจจะโดยการ อบรม ประชุม สัมมนา ฝึกปฏิบัติให้รู้จักจริงรู้แจ้งในการใช้หลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบของตนต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อร่วมงาน ประชาชนผู้มาใช้บริการ รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีการติดตามประเมินผลการ

ปฏิบัติด้วย จึงจะเกิดเป็นผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม มีตัวชี้วัดได้แน่นอนถึงความสำเร็จของงานต่าง ๆ และโดยเฉพาะการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน

5.2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาแล้วผู้วิจัยจึงใคร่เสนอแนะความคิดเห็นเพื่อผู้ที่เกี่ยวข้องหรือสนใจ ดังนี้

- 5.2.2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นเรื่องการเข้าสู่ตำแหน่งนักการเมืองท้องถิ่น ในเขตอำเภอท่าศาลา
- 5.2.2.2 ความพึงพอใจของประชาชนในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา
- 5.2.2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

บรรณานุกรม

เอกสารปฐมภูมิ

1. พระไตรปิฎก

การศาสนา, กรม . พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2525 .

สุชีพ ปุญญานุภาพ. พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2539 .

เอกสารทุติยภูมิ

2. หนังสือทั่วไป

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2548 .

_____คู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548 .

_____คู่มือการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด 2547 .

_____ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครรักษาดินแดน, 2547 .

กองราชการส่วนตำบล. คู่มือการปฏิบัติงานงานของที่วิทยาลัยระดับอำเภอ ตามโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ปี 2545. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครรักษาดินแดน, 2545 .

กระทรวงมหาดไทย. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2546 .

ชั่งทอง โอภาสศิริวิทย์. คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ, 2546 .

ชำนี ศักดิ์เศรษฐ์. องค์กรปกครองท้องถิ่นในอนาคต. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครรักษาดินแดน, 2543 .

- ถวัลย์รัฐ วรเทพพิชญ์. การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะทฤษฎีและการประยุกต์ใช้.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม, 2541 .
- เปลื้อง ณ นคร. ปทานุกรมนักเรียน (ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิชย์, 2537 .
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (ฉบับประมวลธรรม). กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2546 .
- พระพุทธทาส ภิกขุ. ทศพิธราชธรรม. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, 2537 .
- วันมูหะมัด นอร์ มะทา. คู่มือบ้านเมืองน่าอยู่. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทยจำกัด, 2546 .
- ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สำนักงาน ก.พ. . คำนียมสร้างสรรค์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงาน ก.พ. , 2545 .
- สำนักงาน ก.ก. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, คู่มือแนวทางจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริย
ธรรมของข้าราชการพนักงานและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์สินพัฒนาพานิชย์, 2546.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2544 .
- สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักนายกรัฐมนตรี. พระ
ราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ.2542 และแผนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครรักษาดินแดน , 2543 .
- สำนักนายกรัฐมนตรี. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักนิติธรรม, 2542 .
- สำนักนายกรัฐมนตรี. พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่ม
เติม) ฉบับที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักนิติธรรม, 2546 .
- สำนักนายกรัฐมนตรี , ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ
สังคมที่ดี พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักนิติธรรม, 2542 .
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540.
กรุงเทพมหานคร : กองประชาสัมพันธ์, 2543 .
- สิริภพ เหล่าลาภะ , พุทธศาสตร์การเมือง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัทสหธรรมิก จำกัด, 2545.

เสนาะ ดิยาวี , หลักการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546 .

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา. “การพัสดูองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา) .

_____. “ ข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2548”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2547, (อัดสำเนา) .

_____. “การประชุมสัมมนา”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบล ท่าศาลา , 2548, (อัดสำเนา).

_____. “ข้อบัญญัติตำบล”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, 2538 – 2546, (อัดสำเนา) .

_____. “คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา แต่งตั้งกรอปรประเมินผลฯ”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา) .

_____. “คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เรื่อง แต่งตั้งกรรมการจัดซื้อจัดจ้างปี 2548” . นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548, (อัดสำเนา) .

_____. “คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปี 2548”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548, (อัดสำเนา) .

_____. “งานประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548, (อัดสำเนา) .

_____. “ทะเบียนการเงินและบัญชี”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วน ตำบลท่าศาลา, 2548, (อัดสำเนา) .

_____. “บันทึกการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548, (อัดสำเนา) .

_____. “บันทึกการประชุมประชาคมหมู่บ้าน”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548 , (อัดสำเนา) .

_____. “บันทึกการรายงานการประชุมคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา , 2548, (อัดสำเนา) .

_____. “แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลท่าศาลา”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, 2548 , (อัดสำเนา) .

-“แบบรายงานผลการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ”.
นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, 2548, (อัดสำเนา).
- “ผลการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา”.
นครศรีธรรมราช : สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค เขต 11, 2548, (อัดสำเนา).
- “ผลการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา”.
นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา, 2548, (อัดสำเนา).
- “ประกาศ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบล
ท่าศาลา, 2548, (อัดสำเนา).
- “สมุดบันทึกการให้บริการประชาชนผู้มาติดต่อราชการ”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าศาลา, 2548, (อัดสำเนา).
- “ผลการตรวจสอบพัสดุประจำปี”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา,
2548, (อัดสำเนา).
- “แผนการจัดหาพัสดุ (ผ.ค.1) ประจำปีงบประมาณ 2548”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าศาลา, 2548, (อัดสำเนา).
- “เอกสารตรวจรับงานจ้างประจำปี 2548”. นครศรีธรรมราช : องค์การบริหารส่วนตำบลท่า
ศาลา, 2548, (อัดสำเนา).

3. วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์

สุวรรณ พิณตานนท์. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล”. (รายงานการ
วิจัย). สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย), 2546.

4. เอกสารอื่น ๆ

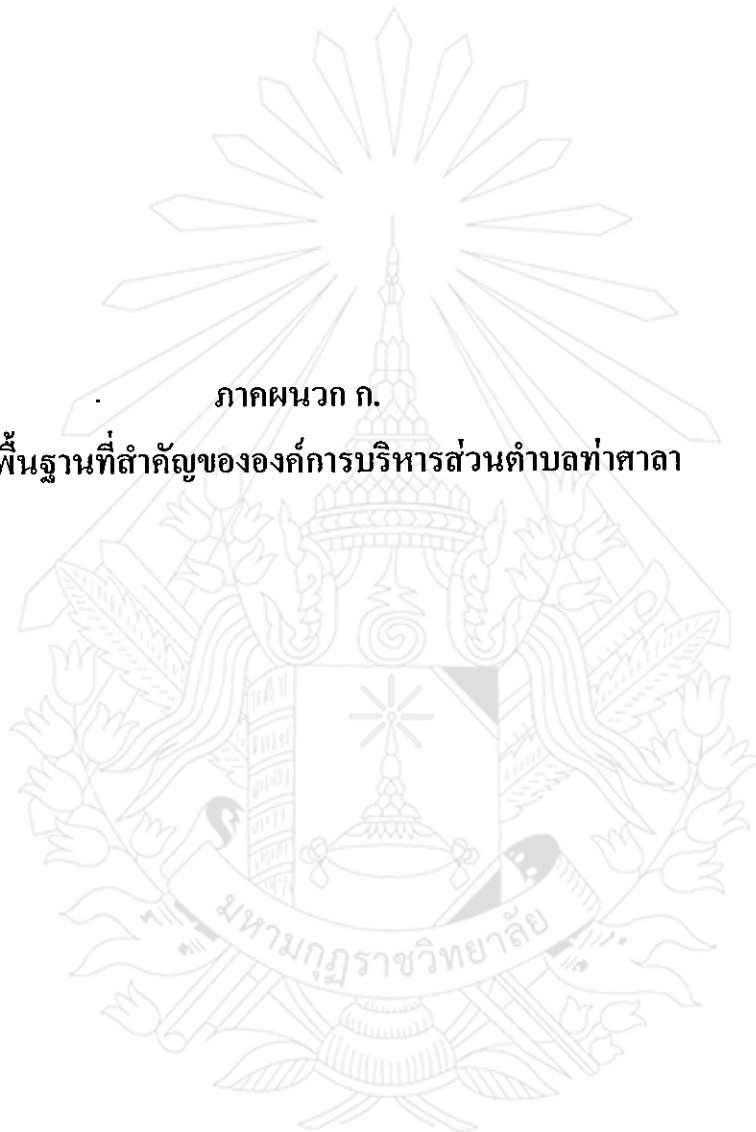
- ชัยอนันต์ สมุทรวาณิช . “จดหมายเปิดผนึกจากที่ประชุมคณาจารย์รัฐศาสตร์”. ผู้จัดการรายวัน. (8
สิงหาคม 2540) หน้า 4.
- ธีรยุทธ บุญมี . “ธรรมรัฐ”, ผู้จัดการรายวัน . (18 เมษายน 2541) : หน้า 4.
- ประเวศ วะสี . “ธรรมรัฐ”, ผู้จัดการรายวัน . (21 กันยายน 2541) : หน้า 4.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลระดับกลาง จากการจัดระดับของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้รับการจัดตั้ง ของกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2538 (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 111 ตอนที่ 53 ก. ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2537) มีเนื้อที่ประมาณ 16.77 ไร่ (26.84 ตารางกิโลเมตร)

ลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบชายทะเลเป็นหาดทรายสลับกับป่าชายเลน มีความยาวไปตามแนว

ชายฝั่งทะเลจากเหนือจดใต้ ตั้งแต่หมู่ที่ 10,4,5,6,7,8,9 และ 14 ความยาว 15 กิโลเมตร ตะวันตกเป็นที่ รวบคลุมเหมาะแก่การทำการเพาะปลูก จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 15 หมู่บ้าน

ประชากรทั้งสิ้น 28,760 คน มีความหนาแน่นประชากร 1,002 คน/ตารางกิโลเมตร สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพประมง ประมาณ 60% ของประชากร การปลูสดั่ว ประมาณ 5% นอกนั้นเป็นการเกษตรกรรม

, การพาณิชย์ค้าขายธุรกิจและอื่น ๆ หน่วยธุรกิจ มีธนาคาร 1 แห่ง

โรงแรม 4 แห่ง

ปั้มน้ำมัน 7 แห่ง , โรงแต่งแร่ 3 แห่ง แพปลาทำเรือ 5 แห่ง

การศึกษา มีโรงเรียนระดับประถมสังกัด สปฐ 6 แห่ง ระดับมัธยม 1 แห่ง โรงเรียนสอนศาสนา

ภาคพืชคูอื่น 11 แห่ง มีวัด 3 วัด , มัสยิด 12 แห่ง , โบสถ์ 1 แห่ง โรงพยาบาล ขนาด 120 เตียง 1 แห่ง บริการขั้นพื้นฐาน ถนนลาดยาง 9 สาย , ถนนคอนกรีต 44 สาย ถนนหินผุ 36 สาย สะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก 15 แห่ง

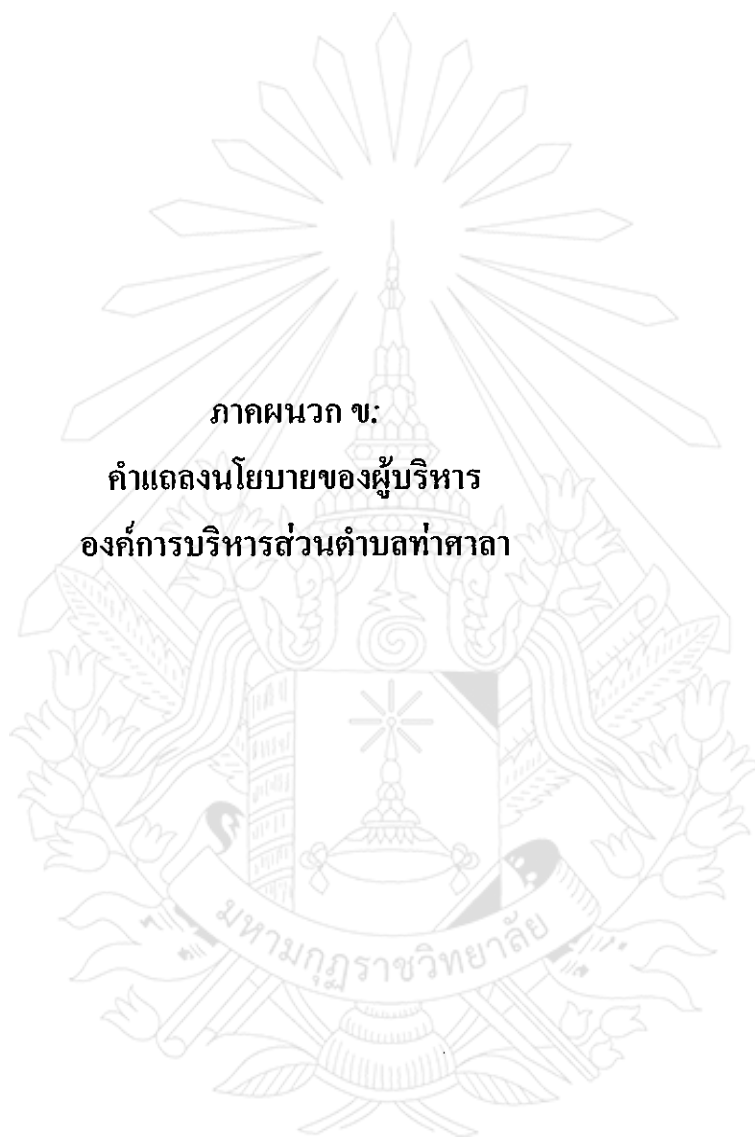
ทรัพยากรธรรมชาติ มีถ้ำคลอง 5 สาย ป่าชายเลนประเภทป่าโกงกางแสม,และชายฝั่งทะเล

ศักยภาพในตำบล

จำนวนบุคลากร จำนวนทั้งสิ้น 71คน (สำนักปลัด 47 คน, ส่วนการคลัง 8 คน, ส่วนโยธา 16 คน

ระดับการศึกษาของบุคลากร

ประถมศึกษา	16	คน
มัธยม	14	คน
ปวช.ปวส./อนุปริญญา	16	คน
ปริญญาตรี	23	คน
ปริญญาโท	2	คน

ภาคผนวก ข:
คำแถลงนโยบายของผู้บริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

คำแถลงนโยบาย

เรียน ท่านนายอำเภอท่าศาลา ท่านประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา และท่านสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

บัดนี้ ถึงเวลาที่กระผม นายอภิรักษ์ เชาวลิต ในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จะได้แถลงนโยบายในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ต่อท่านประธานฯ และสมาชิกสภาทุกท่านได้ทราบ

การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ได้ยึดความต้องการของประชาชนเป็นหลัก ใช้วิธีการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล และมีเป้าหมายเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลเป็นหลัก

จึงขอแถลงนโยบายในการดำเนินงานในช่วง 4 ปีข้างหน้า ดังต่อไปนี้

1. นโยบายการบริหารจัดการ

พัฒนาระบบกลไกการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งหลักธรรมาภิบาลนี้จะมีส่วนประกอบ คือ

- 1.1 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานและการตัดสินใจในการดำเนินการที่มีผลกระทบต่อชุมชน
- 1.2 บริหารด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้
- 1.3 ใช้หลักปฏิบัติที่เป็นธรรมและเสมอภาค
- 1.4 มุ่งประโยชน์ของสาธารณะและส่วนรวมเป็นเป้าหมายหลัก

2. นโยบายด้านเศรษฐกิจ

- 2.1 ส่งเสริมให้มีตลาดกลางสินค้าเกษตร เช่น สินค้าจากการทำประมง เพื่อสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพของประชาชน
- 2.2 ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ เพื่อให้การประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่ประชาชนได้ดำเนินการในหมู่บ้านและชุมชน มีเงินเพียงพอในการประกอบอาชีพ มีการรวมตัวกันของประชาชนที่ประกอบอาชีพเหมือนกันเพื่อก่อให้เกิดความมั่นคง และชุมชนมีความเข้มแข็ง
- 2.3 สนับสนุนกลุ่มอาชีพที่มีอยู่แล้วในชุมชน เพื่อให้กลุ่มอาชีพหรือกองทุน ต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วในชุมชน ให้มีการพัฒนาก้าวสู่กลุ่มหรือองค์กรที่มั่นคง

3. นโยบายดำเนินการศึกษา และนันทนาการ

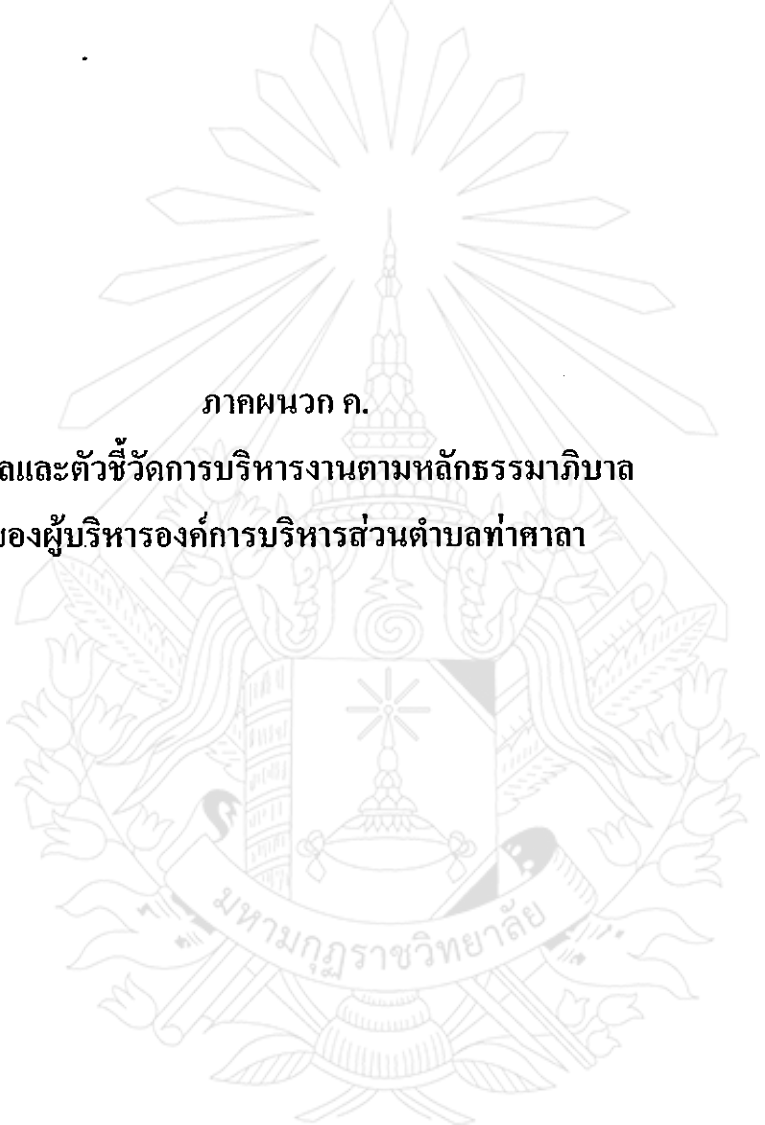
- 3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายทั้งในและนอกระบบโรงเรียนและจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้แก่ชุมชนตามความเหมาะสม
- 3.2 จัด ส่งเสริมและสนับสนุนสวัสดิการและการนันทนาการในชุมชน
- 3.3 ฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 3.4 จัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา เพื่อสร้าง โอกาสและทางเลือกให้กับเยาวชนที่ด้อยโอกาส
- 3.5 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและคนพิการ

4. นโยบายด้านศิลปวัฒนธรรม

- 4.1 จัดสร้างพิพิธภัณฑ์ชุมชน
- 4.2 จัด ส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
- 4.3 ฟื้นฟู และร่วมสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ตามแนวทางและศาสนปฏิบัติของประชาชนในท้องถิ่น

5. นโยบายพิทักษ์สิ่งแวดล้อม

- 5.1 จัดให้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ กติกาในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน
- 5.2 ส่งเสริมการปลูกป่าถาวร
- 5.3 จัดสร้างแหล่งกำจัดขยะถาวรเพื่อป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมในอนาคต
- 5.4 กำหนดให้มีระเบียบควบคุมการจัดทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์เพื่อไม่ให้เกิด มลภาวะต่อชุมชน

ภาคผนวก ก.
ข้อมูลและตัวชี้วัดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

ข้อมูลและตัวชี้วัดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ที่	ตัวชี้วัด	หมายเหตุ
1.	หมวดที่ 1. หลักนิติธรรม อบต. ได้ออกข้อบัญญัติตำบล(ยกเว้นข้อบัญญัติงบประมาณเพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่กฎหมายกำหนด (1) ไม่ได้ออกข้อบัญญัติตำบล (2) ได้ออกข้อบัญญัติตำบล 1 - 3 ฉบับ (3) ได้ออกข้อบัญญัติตำบลมากกว่า 3 ฉบับ	ดูจากข้อบัญญัติตำบล ไม่รวมข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีและเพิ่มเติม
2.	การออกข้อบัญญัติ อบต. ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือทำประชาคมแสดงความคิดเห็น (1) ไม่เคยให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น (2) เปิดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นบางครั้งบางคราว เท่านั้น (3) เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นทุกครั้ง	สอบถาม สมาชิก ประชาคมประชาชน
3.	อบต. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อบัญญัติให้ประชาชนได้ทราบ (1) ไม่เคยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบ (2) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบบางฉบับ (3) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบทุกฉบับ	- สอบถามผู้บริหารอบต. - สอบถามประชาชน - สอบถามเจ้าหน้าที่
4.	อบต. จัดเก็บภาษีป้าย, ภาษีบำรุงท้องที่, ภาษี โรงเรือนค่าธรรมเนียมในปีที่ผ่านมา (1) เก็บได้ เฉลี่ยน้อยกว่า 50% ของประมาณการ (2) เก็บได้ เฉลี่ย 50 - 75 % ของประมาณการ (3) เก็บได้ เฉลี่ย มากกว่า 75 % ของประมาณการ	ดูจากสรุปรายรับของ อบต. ที่เก็บได้เอง

ที่	ตัวชี้วัด	หมายเหตุ
5.	<p>การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของ อบต. ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบข้อบัญญัติ ข้อบังคับในรอบปีที่ผ่านมา</p> <p>(1) ถูกหักท้วงเนื่องจากการปฏิบัติงาน ไม่ถูกต้องเกิน 2 ครั้ง</p> <p>(2) ถูกหักท้วงเนื่องจากการปฏิบัติงาน ไม่ถูกต้องเกิน 1 – 2 ครั้ง</p> <p>(3) ไม่เคยถูกหักท้วง</p>	<p>ดูจากผลการติดตามงานของหน่วยตรวจสอบภายใน ภายนอก</p>
6.	<p>การพัฒนาบุคลากร อบต. ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ</p> <p>(1) ไม่มีกิจกรรมพัฒนาบุคลากร</p> <p>(2) จัดฝึกอบรม และส่งเข้าอบรมเฉพาะตำแหน่ง</p> <p>(3) จัดฝึกอบรม จัดทำคู่มือและอื่น ๆ</p>	<p>ดูกิจกรรมการพัฒนาคำความรู้ทั้งพนักงาน ,สมาชิก ผู้บริหาร</p>
7.	<p>หมวดที่ 2. หลักคุณธรรม</p> <p>การควบคุมความประพฤติ และปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก อบต. ให้อยู่ในกรอบที่ถูกต้อง</p> <p>(1) ไม่มีระบบควบคุมใด ๆ</p> <p>(2) ได้กำหนดกติกาการปฏิบัติของสมาชิก อบต. ไม่มีมีผลในทางปฏิบัติ</p> <p>(3) กำหนดกติกาการปฏิบัติของสมาชิก อบต. และปฏิบัติเป็นรูปธรรม</p>	<p>ดูจากระเบียบการปฏิบัติของสมาชิก และผลการปฏิบัติ</p>
8.	<p>พนักงานส่วนตำบล/พนักงานจ้าง ปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็งรับผิดชอบและตรงต่อเวลา</p> <p>(1) มาทำงาน – และกลับไม่ตรงเวลา</p> <p>(2) มาทำงาน – และกลับตรงเวลา</p> <p>(3) มาทำงานตรงเวลาและอุทิศเวลาให้ทางราชการ</p>	<p>ดูจากสมุดลงเวลาและผลสัมฤทธิ์ของงานแต่ละบุคคล/ส่วนงาน</p>

ที่	ตัวชี้วัด	หมายเหตุ
9.	<p>พนักงานส่วนตำบล/พนักงานจ้าง อบต. ปฏิบัติงานถูกต้องซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบในหน้าที่</p> <p>(1) ในรอบปีที่ผ่านมา พนักงานส่วนตำบล/พนักงานจ้างกระทำความผิดต้องได้รับโทษสูงกว่าภาคทัณฑ์</p> <p>(2) ในรอบปีที่ผ่านมา พนักงานส่วนตำบล/พนักงานจ้างกระทำความผิดได้รับโทษทางวินัยไม่เกินภาคทัณฑ์</p> <p>(3) ในรอบปีที่ผ่านมาพนักงานส่วนตำบล/พนักงานจ้าง ไม่กระทำความผิดเลย</p>	ดูจากผลการตรวจสอบของอำเภอ, สดง.หรือหน่วยตรวจสอบอื่น ๆ
10.	<p>คณะผู้บริหารและสมาชิกสภา อบต. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ ถูกต้องซื่อสัตย์สุจริต</p> <p>(1) ผู้บริหารหรือสมาชิกสภา อบต.กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตถูกลงโทษพ้นจากตำแหน่งหรือสูงกว่า(โทษทางแพ่ง,อาญา)</p> <p>(2) ผู้บริหารหรือสมาชิกกระทำความผิดเล็กน้อยถูกว่ากล่าวตักเตือน</p> <p>(3) ผู้บริหารหรือสมาชิกปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง</p>	ดูจากผลการตรวจสอบของ สดง. อำเภอ หรือหน่วยตรวจสอบอื่น ๆ
11.	<p>รูปแบบของการตัดสินใจบริหารงานของผู้บริหาร อบต.</p> <p>(1) นายกตัดสินใจเพียงผู้เดียว</p> <p>(2) นายกตัดสินใจให้คณะผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการร่วมตัดสินใจบางครั้ง</p> <p>(3) ตัดสินใจในรูปของคณะผู้บริหารและคณะทำงานเห็นหลัก</p>	ตรวจสอบจากสมุดบันทึกการประชุมผู้บริหาร

ที่	ตัวชี้วัด	หมายเหตุ
12.	<p>สมาชิกสภา อบต. มีจิตสำนึกของความเป็นผู้แทนประชาชน</p> <p>(1) สมาชิกสภา อบต. เข้าร่วมประชุมประชาคมและเข้ารับทราบปัญหาประชาชน เฉลี่ยน้อยกว่า ร้อยละ 50</p> <p>(2) สมาชิกสภา อบต. เข้าร่วมประชุมประชาคม รับทราบนำเสนอปัญหาประชาชน เฉลี่ย ร้อยละ 51 - 74</p> <p>(3) สมาชิกสภา อบต. เข้าร่วมประชุมประชาคม รับทราบนำเสนอปัญหาประชาชน เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 75</p>	<p>ดูจากบันทึกการประชุมประชาคม และรายงานความเดือดร้อนที่ส่งมายัง อบต.</p>
13.	<p>การจัดสรรงบประมาณของ อบต. ครอบคลุมพื้นที่ด้วยความเป็นธรรม</p> <p>(1) มีความกระจุกตัวเฉพาะพื้นที่</p> <p>(2) กระจายกิจกรรมทุกพื้นที่และยังกระจุกตัว</p> <p>(3) กระจายครอบคลุมทุกพื้นที่ด้วยงบประมาณที่ใกล้เคียงกัน</p>	<p>ตรวจสอบจากบัญชีปี 2548</p>
14.	<p>หมวดที่ 3 หลักความโปร่งใส</p> <p>อบต. เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่สำคัญที่ประชาชนควรรู้ได้แก่ข้อมูลบัญชีตำบล ข้อมูลบัญชีงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง ข่าวสารทางราชการ</p> <p>(1) ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทราบ</p> <p>(2) เปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทราบบางเรื่องบางฉบับ</p> <p>(3) เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบทุกเรื่อง</p>	<p>ดูจากป้ายประกาศและสำเนาการส่งประกาศต่าง ๆ</p>
15.	<p>วิธีการหรือรูปแบบการเปิดเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารได้แก่ ปิดประกาศ ประชุมชี้แจง หอกระจายข่าว วิทยุ พิมพ์เอกสารแจกจ่าย เป็นต้น</p> <p>(1) อบต.ดำเนินการเพียง 1 รูปแบบ/วิธีการ</p> <p>(2) อบต.ดำเนินการเพียง 2 รูปแบบ/วิธีการ</p> <p>(3) อบต.ดำเนินการ 3 รูปแบบ/วิธีการ</p>	<p>สอบถามผู้บริหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - สอบถามพนักงาน - สอบถามประชาชน - ดูจากหลักฐานเอกสารต่าง ๆ

ที่	ตัวชี้วัด	หมายเหตุ
16.	<p>ประชาชนสามารถเข้าถึงรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของอบต. ได้แก่สัญญาจ้าง ขนาดปริมาณงาน คุณภาพของงานเป็นต้น</p> <p>(1) อบต. ไม่เคยดำเนินการใด ๆ</p> <p>(2) อบต. จัดเอกสารให้ประชาชนตรวจสอบได้</p> <p>(3) อบต. จัดเอกสาร, และให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงาน อบต.</p>	<p>- คู่มือประกาศเอกสาร</p> <p>- สอบถามประชาชน</p> <p>- คำสั่งประชาคมเป็นกรรมการทุกขั้นตอนการปฏิบัติงาน</p>
17.	<p>การดำเนินงานของ อบต. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเรียนรู้โดยจัด อบต. สัญจรหรือประชุมชี้แจงตามหมู่บ้าน</p> <p>(1) ไม่เคยดำเนินการ</p> <p>(2) เคยดำเนินการเฉพาะบางหมู่บ้าน</p> <p>(3) จัดประชุมทุกหมู่บ้าน</p>	<p>ดูจากเอกสารประเมินประชาชน รายงานการประชุมของหมู่บ้าน</p> <p>- สอบถามประชาชน</p>
18.	<p>อบต. ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยความโปร่งใส</p> <p>(1) ปฏิบัติไม่ถูกต้องและถูกร้องเรียน</p> <p>(2) ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายแต่ประชาชนไม่มีส่วนร่วม</p> <p>(3) ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายระเบียบประชาชนมีส่วนร่วม</p>	<p>- สอบถามสมาชิก</p> <p>- ผู้บริหาร</p> <p>- ประชาชน</p> <p>- ตรวจสอบจากเอกสาร</p>
19.	<p>หมวดที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชน</p> <p>อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแบบพัฒนา</p> <p>(1) ประชาชนไม่มีส่วนร่วมใด ๆ</p> <p>(2) ประชาคมบางแห่งมีส่วนร่วมเสนอปัญหาและความต้องการในการจัดทำแผน</p> <p>(3) ประชาคมทุกหมู่บ้านและประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล</p>	<p>ดูจากรายงานการประชุมประชาคม</p> <p>- สอบถามประชาชน</p>

ที่	ตัวชี้วัด	หมายเหตุ
20.	<p>อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อ – จัดจ้าง โดยการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ โดยตัวแทนของประชาคม</p> <p>(1) ไม่เคยแต่งตั้งประชาคมเข้าร่วม</p> <p>(2) แต่งตั้งประชาคมเป็นกรรมการบางครั้ง</p> <p>(3) แต่งตั้งประชาคมเป็นกรรมการทุกครั้ง</p>	<p>- ดูจากคำสั่ง ปี 2547 – 2548</p> <p>- สอบถามประชาชน</p>
21.	<p>อบต. เคยแสดงผลงานให้ประชาชนทราบหรือไม่</p> <p>(1) ไม่เคยแถลงหรือชี้แจง</p> <p>(2) เคยแถลง 1 ครั้ง</p> <p>(3) เคยแถลงมากกว่า 1 ครั้ง</p>	<p>- ดูจากเอกสาร</p> <p>- สอบถามประชาชน</p>
22.	<p>อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการประชุมสภาอบต.</p> <p>(1) ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วม</p> <p>(2) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมบางครั้ง</p> <p>(3) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมทุกครั้ง</p>	<p>- ดูจากรายงานการประชุม</p> <p>- สอบถามผู้บริหาร</p> <p>- สอบถามสมาชิก</p>
23.	<p>อบต.สนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมของกลุ่มและองค์กรประชาชน</p> <p>(1) ไม่ได้ดำเนินการ</p> <p>(2) ส่งเสริม 1 – 2 กลุ่ม</p> <p>(3) ส่งเสริม มากกว่า 2 กลุ่ม</p>	<p>- ดูจากการตั้งงบประมาณอุดหนุนกิจกรรม</p> <p>- ผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร</p> <p>- สอบถามสมาชิก</p>
24.	<p>อบต.พัฒนาความรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มองค์กรประชาชน</p> <p>(1) ไม่ได้ดำเนินการ</p> <p>(2) ดำเนินการ 1 – 2 กลุ่ม</p> <p>(3) ดำเนินการมากกว่า 3 กลุ่มขึ้นไป</p>	<p>ดูจากเอกสารการดำเนินงาน,ประชุมอบรม</p> <p>- สอบถามสมาชิก อบต. ประชาชนสมาชิกกลุ่ม</p>

ที่	ตัวชี้วัด	หมายเหตุ
25.	<p>หมวดที่ 5 หลักความรับผิดชอบ</p> <p>อบต.มีบริการประชาชนนอกสถานที่หรือไม่ เช่น เก็บภาษี , บรรเทาทุกข์ เป็นต้น</p> <p>(1) ไม่มี</p> <p>(2) จัดบริการเฉพาะบางหมู่บ้าน</p> <p>(3) จัดบริการทุกหมู่บ้าน</p>	<p>- ดูจากแบบการปฏิบัติงานของพนักงาน</p> <p>- สอบถามผู้นำท้องถิ่น</p>
26.	<p>อบต.ทำแผนพัฒนา/โครงการ/สอบถาม/บรรจุไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี</p> <p>(1) อบต.นำโครงการ/กิจกรรม จากแผนมาจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณน้อยกว่า 50 % ของงบประมาณรายจ่ายตามที่กฎหมายกำหนด(งบพัฒนา)</p> <p>(2) อบต.นำโครงการ/กิจกรรมมาจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณร้อยละ 51 – 70 ของงบประมาณ ตามที่กฎหมายกำหนด(งบพัฒนา)</p> <p>(3) อบต.นำเอาแผนงาน โครงการ/กิจกรรมมาทำข้อบัญญัติงบประมาณมากกว่า 71 % ของงบประมาณรายจ่ายพัฒนา</p>	<p>ตรงกับแผนข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี</p>
27.	<p>สมาชิกสภา อบต.เข้าประชุมสภา อบต. ทุกครั้ง</p> <p>(1) สมาชิก อบต. ร่วมประชุมไม่ครบทุกครั้ง</p> <p>(2) สมาชิก อบต. เข้าร่วมประชุมครบบางครั้ง</p> <p>(3) สมาชิก อบต. เข้าร่วมประชุมครบทุกครั้ง</p>	<p>ดูจากรายงานการประชุมสมาชิกสภา อบต.</p>
28.	<p>อบต. ให้บริการแก่ประชาชนได้แก่ การชำระภาษี, การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร</p> <p>(1) ไม่มีการจัดทำป้ายแนะนำ ไม่มีการบริการผู้มาติดต่อราชการ</p> <p>(2) มีการทำป้ายแนะนำ มีเจ้าหน้าที่บริการแนะนำบางคราว</p> <p>(3) มีการทำป้าย,เอกสารแนะนำและเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก</p>	<p>- ดูขั้นตอน</p> <p>- สอบถามประชาชน</p> <p>- เจ้าหน้าที่</p>

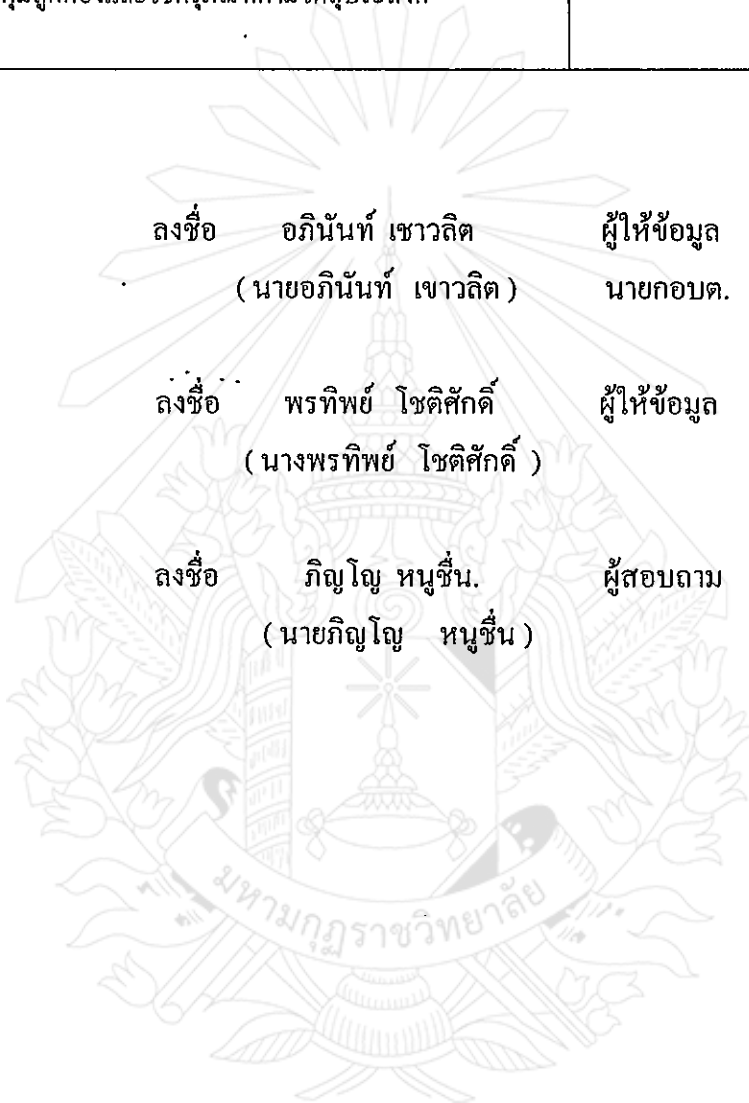
ที่	ตัวชี้วัด	หมายเหตุ
29.	หมวดที่ 6 หลักความคุ้มค่า อบต.ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้พัสดุและผลงานคุ้มกับงบประมาณ (1) พัสตุ/คุณภาพของงาน ไม่คุ้มกับงบประมาณ (2) พัสตุ/คุณภาพของงาน บางงานคุ้มค่างกับงบประมาณ (3) พัสตุ/คุณภาพของงาน เป็นไปตามที่กำหนด	ดูจากราคาปริมาณ, คุณภาพการใช้สอย
30.	การดำเนินกิจกรรม/โครงการของ อบต.มีแผนการจัดซื้อจัดจ้าง (1) ไม่มีแผนการจัดซื้อจัดจ้างจัดหาพัสดุ (2) มีแผนการจัดซื้อจัดจ้างจัดหาพัสดุ แต่ไม่เป็นไปตามแผน (3) มีแผนการจัดซื้อจัดจ้างจัดหาพัสดุ และเป็นไปตามแผน	ดูจากแผนการจัดซื้อจัดจ้างและหลักฐานในการหาพัสดุ
31.	อบต. มีมาตรการในการประหยัดทรัพยากร (พัสดุ ครุภัณฑ์)ของ อบต. หรือไม่ (1) ไม่มีมาตรการ (2) มีมาตรการแต่ไม่ได้ผล (3) มีมาตรการและการปฏิบัติบังเกิดผล	ดูจากจำนวน ทรัพยากรฯ และ ปริมาณงานมีความพอคี่คุ้มค่างหรือไม่
32.	อบต.ได้แต่งตั้งมอบหมาย สมาชิก/บุคคลอื่น ติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ของอบต. (1) ไม่ได้ดำเนินการ (2) มีการแต่งตั้งแต่ไม่ได้ดำเนินการ (3) มีการแต่งตั้งและมีการดำเนินการ	ดูจากเอกสาร และผลงานของกรรมการ

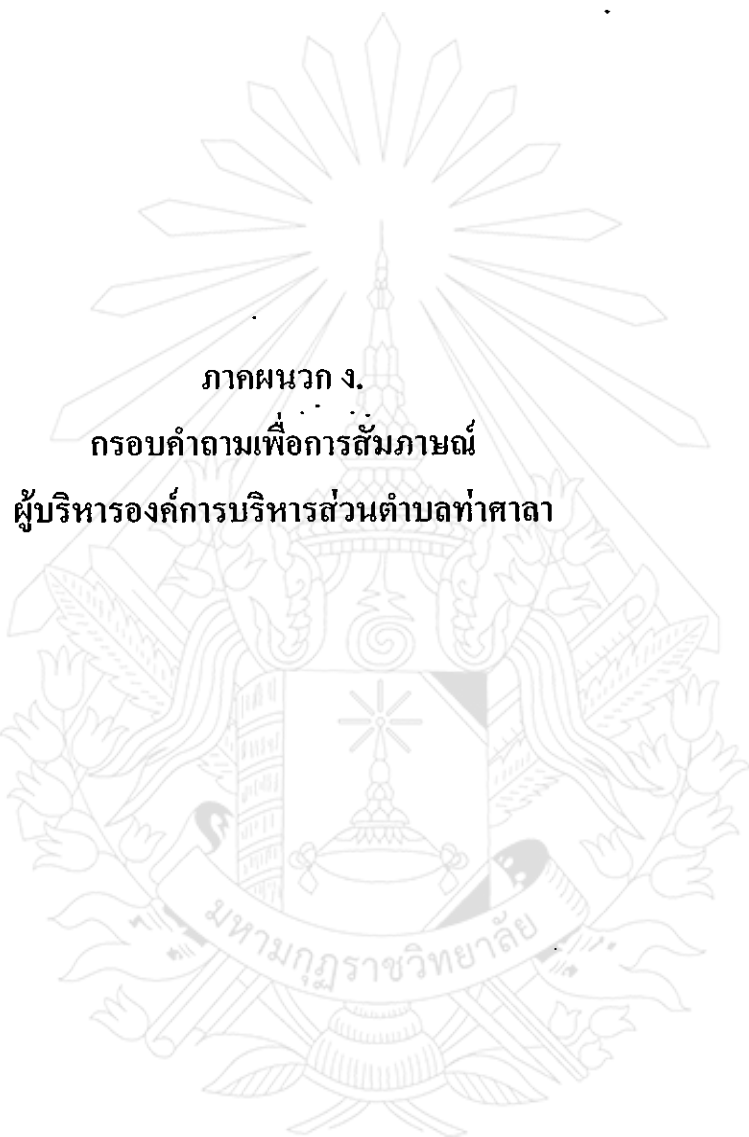
ที่	ตัวชี้วัด	หมายเหตุ
33.	การบริหารและจัดการครุภัณฑ์ของ อบต. (1) ทะเบียนคุมไม่สมบูรณ์และใช้ไม่เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ (2) ทะเบียนคุมไม่สมบูรณ์แต่ใช้ครุภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ (3) จัดทำทะเบียนคุมถูกต้องและใช้ครุภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์	ตรวจสอบจากระเบียบ ควบคุม ครุภัณฑ์และ วัสดุ

ลงชื่อ อภินันท์ เชาวลิต ผู้ให้ข้อมูล
(นายอภินันท์ เชาวลิต) นายกอบต.

ลงชื่อ พรทิพย์ โชติศักดิ์ ผู้ให้ข้อมูล
(นางพรทิพย์ โชติศักดิ์)

ลงชื่อ ภิญโญ หนูชื่น ผู้สอบถาม
(นายภิญโญ หนูชื่น)

ภาคผนวก ง.
กรอบคำถามเพื่อการสัมภาษณ์
ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

กรอบคำถามเพื่อการสัมภาษณ์
เรื่อง ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

1. หลักนิติธรรม

1. ท่านมีความเข้าใจเรื่องการบริหารตามหลักนิติธรรมอย่างไรบ้าง
2. ท่านนำหลักพุทธธรรมใดบ้างมาบูรณาการกับหลักนิติธรรมและนำไปใช้ในการบริหารงาน
3. ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการนำไปใช้ในการบริหารตามหลักนิติธรรม

2. หลักคุณธรรม

1. ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลกับหลักคุณธรรมและการนำไปใช้ในการบริหารอย่างไร
2. ท่านได้นำหลักพุทธธรรมใดบ้างมาบูรณาการใช้ในการบริหารตน บริหารคนและบริหารงาน
3. ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการนำหลักพุทธธรรมใช้ในการบริหารงาน

3. หลักความโปร่งใส

1. ท่านมีความเข้าใจการบริหารงาน โดยหลักความโปร่งใสว่าอย่างไร
2. ท่านนำหลักพุทธธรรมเรื่องใดบ้างมาใช้ในการบริหารงานตามหลักความโปร่งใส
3. ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานตามหลักความโปร่งใส

4. หลักการมีส่วนร่วม

1. ท่านมีความเข้าใจเรื่องหลักการมีส่วนร่วมว่าอย่างไร
2. ท่านนำหลักพุทธธรรมใดบ้างมาใช้ในการบริหารงานตามหลักการมีส่วนร่วม
3. ผลสัมฤทธิ์จากการบริหารตามหลักมีส่วนร่วม

5. หลักความรับผิดชอบ

1. ท่านมีความเข้าใจเรื่องหลักการมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง
2. ท่านนำหลักพุทธธรรมใดบ้างมาบูรณาการ ใช้ในการบริหารงานตามหลักการมีส่วนร่วม
3. ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานตามหลักการมีส่วนร่วม

6. หลักความคุ้มค่า

1. ท่านมีความเข้าใจเรื่องหลักการความคุ้มค่าอย่างไรบ้าง
2. ท่านนำหลักพุทธธรรมใดบ้างมาบูรณาการใช้ในการบริหารตามหลักความคุ้มค่า
3. ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการใช้ตามหลักความคุ้มค่า

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายภิญโญ หนูชื่น
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 6 เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช 2500 อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่
ที่อยู่	379/3 หมู่ที่ 5 ตำบลปากพูน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	จบปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต (รบ.) สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ประสบการณ์	รับราชการในตำแหน่งเจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน (พัฒนากร) สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
	รับราชการในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล สังกัดกรม ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
ตำแหน่ง /สถานที่ทำงาน	นักบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับ 7 องค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช